

Рўзнома аз соли 1924 чоп мешавад

Номиҳои пешини рўзномас: «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Овози тоҷик» (солҳои 1931-1940), «Овози тоҷик» (солҳои 1940-1991), «Хабарномаи Тоҷикистон» (солҳои 1991-1994), «Хабарномаи Тоҷикистон» (солҳои 1994-1999).

Баши одам аззои яқингарона!

Овози Тоҷик

28

ноябри
соли 2020.

Шанбе

№ 89-90 (14689)

сайт: <http://ovozitojik.uz/>,
e-mail: ovozitoj@uamail.uz,
ovozitoj@list.ru

ТАТБИҚИ ЛОИҲАҲОИ САРМОЯГУЗОРӢ ДАР РӢҶИ ТАНҚИДӢ БАҲАРАСӢ ГАРДИДАНД

Президент Шавкат Мирзиёев дар бобати масъалаҳои тезондани татбиқи лоиҳаҳои сармоягузори дар соҳаҳои электротехника ва дорусозӣ, инчунин истеҳсоли маҳсулоти рақобатпазир ҷамъомад баргузор намуд.

Дар натиҷаи ҷорабиниҳо доир ба тақмили ин соҳаҳо ва васеъ намудани номгӯи маҳсулоти онҳо бо арзиши баланди изофа микдори содирот дар се соли охир ба 1,7 маротиба афзуд. Интизор меравад, ки дар соли ҷорӣ содирот ба 350 миллион доллар мерасад.

Аммо, дар ҷамъомад таъкид шуд, ки дар ин ду соҳа бисёр имконоти роҳандозинагардида вуҷуд доранд, онҳо бояд «нуқтаи тараққиёт»-и иқтисодӣ гарданд.

— Дар ҳақиқат гузашта дар ҳар ду соҳа маҳсулот ба беш аз 2 миллиард доллар ворид гаштааст. Худи ин рақам онро нишон медиҳад, ки мо дар қадом самт бояд ҳаракат кунем, — гуфт Шавкат Мирзиёев.

Соли ҷорӣ дар сектори электротехника татбиқи намунаҳои 55 лоиҳа ба нақша гирифта шудааст. Аз он 26 лоиҳа татбиқи гардида, ба амал ҷорӣ намунаҳои лоиҳаҳои боқимонда қашол меёбад.

Роҳбари давлат аз сабабҳои қашол ёфтани онҳо пурсон шуд ва барои барқарор сохтани мамониатҳои супориш дод. Ногузири мӯйан намунаҳои самтҳо таъкид гардид, ки дар инкишофи соҳаи электротехника таҳриқҳои ба шумор меравад.

Имрӯз ба мамлакат дар ҳаҷми беш аз 500 миллион доллар маҳсулоте оварда мешавад, ки истеҳсолот сода буда, қашонданаи пурҳароҷот аст.

Бинобар ин ба ассотсиатсияи «Узэлтехсаноат» тартиб додани рӯйхати ҷунин маҳсулот ва роҳандозии истеҳсоли онҳо дар минтақаҳои соҳаҳои шаҳри Тошканд ва вилояти Хоразм таъсия дода шуд.

Аз ҳисоби ин афзудани содироти соҳаи то 310 миллион доллар то охири соли ҷорӣ ва соли оянда то ба 370 миллион

доллар баромадан ба нақша гирифта шудааст. Истиқболнокии истифодаи майдонҳои онлайнӣ савдои ҷаҳонӣ ва иштирок дар тендерҳои байналхалқӣ зикр гардид. Соли 2021 ташкил намудани лаборатория ва маркази сертификатсияи татбиқи стандартҳои байналхалқӣ ҷун вазифа гузошта шуд.

Дар ҷамъомад инчунин татбиқи лоиҳаҳо дар соҳаи дорусозӣ муҳокима гардиданд.

Он нукта зери танқиди саҳт гузошта шуд, ки аз 37 лоиҳаи сармоягузори ба микдори 100 миллион доллар, ки барои соли ҷорӣ ба нақша гирифта шудааст, фақат яктоаш ба анҷом расидааст.

Таъкид шуд, ки соли оянда кори амалӣ аз рӯи 37 лоиҳа ба микдори 149 миллион доллар бояд шурӯъ гардад.

Боз як камбудии соҳа ин аст, ки нимаи 16 корхонаи бузург, ки дар солҳои охир ба вуҷуд омадааст, ба иқтисодии пурра қар намекунад. Ба шахсони масъул таҳлил намудани кори ин корхонаҳо ва мадад ба онҳо барои ба иқтисодии пурра баромадан супориш дода шуд.

Бо вуҷуди он ки дар корхонаҳои дохилӣ беш аз 3 ҳазор номгӯи доруворӣ истеҳсол мегардад, инҳо асосан ҷенериҳои мебошанд, ки аз лиҳози истеҳсол мураккаб нестанд.

— Пандемия наҷми моро кушод, нишон дод, ки санаоти дорусозӣ аз нуктаи назари натаҷиб иқтисодӣ, балки беҳатарӣ низ сектори стратегӣ ба шумор меравад. Мо беҳуда дар наҷати аввал минтақаҳои дорусозиро ташкил накардем. Мо ба бисёр ҷизҳо муносибати худро бояд дигар кунем, — гуфт Президент.

Бинобар ин ногузири гузаштан ба истеҳсоли дорувори дарҷаи беҳатарӣ ва самарабахшии баланд таъкид гардид. Ҳамин тариқ имконоти соли оянда ба роҳ андохтани ис-

техсоли доруворӣ барои қорбурди парентералӣ дар вилояти Намангон, муқаррароти гормонҳои дар вилояти Самарқанд ва доруворӣ хун дар вилояти Тошканд вуҷуд дорад. Дар натиҷаи парвариши растаниҳои доруворӣ дар плантатсияҳо ва роҳандозии азнавқоркарди санаоти онҳо дар ҳақиқат охир ҳаҷми содироти доруворӣ дар асоси онҳо 40 миллион долларро ташкил намуд. Дар минтақаҳо 14 кластер ба микдори 42 миллион доллар оид ба азнавқоркарди растаниҳои доруворӣ ба вуҷуд оварда шудааст.

Соли ҷорӣ майдони плантатсияи растаниҳои шифобахш ба 16 ҳазор гектар расид, ҳаҷми ашёи хоми таҳиягардида 22 ҳазор тоннаро ташкил намуд. Аммо ин ҳаҷзи қифза намекунад, таъкид шуд дар ҷамъомад.

Бинобар ин соли оянда афзудани ҳаҷми истеҳсолот, азнавқоркард ва содироти ҷунин маҳсулот ҳадди ақал ба ду баробар ҷун вазифа гузошта шуд. Дар иртибот бо парвариши стевия, ки аз он ҷимми диабет ивазқунандаи қанд истеҳсол мегардад, азнавқоркарди санаоти растаниҳои ивазқунандаи содирот мисли алтей, настанар, топинамбур, хори қарроқ, заъфарон супоришҳо дода шуд.

Таъкид ёфт, ки аз 207 корхонаи мавҷуд дар 157-тоаш стандартҳои байналхалқӣ татбиқи нагаштааст, аҳамияти афзоиши қор дар ин соҳа таъкид шуд. Вазифа гузошта шуд, ки соли 2021 содироти маҳсулоти дорусозӣ то 55 миллион доллар афзада шавад.

Роҳбарони секторҳо ва минтақаҳо бобати ҳалли вазифаҳои дар ҷамъомад муқарраргардида маълумотҳо пешниҳод намуданд.

Ў.А.

Қарори Президенти Ҷумҳурии
Ўзбекистон

**ДАР БОРАИ ЧОРАҲО ОИД БА
ТАТБИҚИ ЛОИҲАИ «РУШДИ
ИНФРАСОҲТОРИ ДЕҲОТ» БО
ИШТИРОКИ АССОТСИЯТСИЯИ
БАЙНАЛМИЛАЛЛИ РУШДИ БОНКИ
УМУМИҶАҲОНӢ ВА БОНКИ ОСИЁИ
САРМОЯҲОИ ИНФРАСОҲТОРӢ**

Бо мақсади баланд бардоштани маданияти маиши аҳоли бо роҳи куллан нав кардани қиёфаи меъморӣ нуктаҳои аҳолинишини деҳот, рушди маҷмӯи минтақаҳо, сохтмони инфрасохтори роҳи нақлиёт, шабакаҳои муҳандисиву коммуникатсионӣ ва объектҳои соҳаи иҷтимоӣ:

1. Ба эътибор гирифта шаванд, ки:

17 январи соли 2020 байни Ҷумҳурии Ўзбекистон ва Ассотсиатсияи байналмилаллии рушди Бонки умумиҷаҳонӣ (минбаъд – Ассотсиатсия) ба маблағи 100 миллион доллари ИМА, инчунин 28 майи соли 2020 – бо Бонки осийи сармояҳои инфрасохторӣ (минбаъд – Бонк) ба микдори 82 миллион доллари ИМА оид ба лоиҳаи «Рушди инфрасохтори деҳот» (минбаъд – Лоиҳа) ба муҳлати 30 сол бо даврани панҷсолаи имтиёзнок созишномаҳои қарзӣ (воми) ба имзо расиданд;

ҳиссаи Ҷумҳурии Ўзбекистон дар татбиқи лоиҳа ба микдори 1,6 миллион доллари ИМА ташкил медиҳад;

лоиҳа дар 21 минтақаи аз ҷиҳати рушди иқтисодӣ ва иҷтимоӣ қафмондаи вилоя-

(Давомаш дар саҳ.2) →

Ҷаҳон дар бораи мо

Нигоҳ аз Ҳиндустон:

ЎЗБЕКИСТОНИ ЗАМОНАВӢ, СИЁСАТИ ХОРИҶИИ МИНТАҚАВИИ ОН ВА МУНОСИБАТҲОИ ҲИНДУСТОНИВУ ЎЗБЕКИСТОНӢ

**Сафарати Ўзбекистон дар Деҳли дар ҳамкорӣ бо
Донишгоҳи Чавохарлал Неру дар мавзӯи «Ўзбекистони
замонавӣ, сиёсати хориҷии минтақаи он ва
муносибатҳои ҳиндустониву ўзбекистонӣ» вебинар
ташкил намуд.**

Дар ин ҷорабиниҳои онлайнӣ қоршиносони Маркази тадқиқоти Русия ва Осийи Марказии Донишгоҳи Чавохарлал Неру, инчунин устодону донишҷӯёни донишгоҳҳои ширкатӣ варзиданд.

Дар оғози ҷорабиниҳо ба иштирокчиён дар бораи ислоҳоти, ки дар кишвари мо дар асоси Стратегияи амалиётӣ аз ҷониби Президент Шавкат Мирзиёев таҳияшуда татбиқи мегардад, дастовардҳои дар соҳаи сиёсати хориҷӣ, ҳолат ва дурнамои муносибатҳои Ўзбекистону Ҳиндустон маълумоти муфассал дода шуд.

Дар баробари ин, ба иштирокдорон дар бораи сиёсати замонавии минтақаи Ўзбекистон, нақши ҷумҳури дар рушди Осийи Марказӣ, натиҷаҳои амалии қадимҳои дар ин самт андешидашуда маълумот дода шуд.

Онҳо инчунин ташаббусқороеро, ки Президент Шавкат Мирзиёев дар сессияи 75-уми Ассамблеяи Генералии СММ 23 сентябри соли 2020 ба миён гузошт, муҳокима карданд.

Зимни вебинар профессорон ва таҳлилгарони Маркази тадқиқоти Русия ва Осийи Марказӣ маърузаҳо хонда, фикр мулоҳизаҳои худро ба ҳам диданд.

**Рашмини КОПАРАР, дотсенти
Маркази тадқиқоти Русия ва
Осийи Марказӣ:**

— Муносибатҳои байни Ҳиндустон ва Ўзбекистон, аз ҷумла дар соҳаҳои сиёсӣ ва фарҳангӣ, ҳамеша наздик буданд, аммо бояд эътироф кард, ки ҷонибҳои дар самти иқтисодӣ аз имконоти худ ба қадри қойи истифода накарданд.

Дар тӯли беш аз ду соли гузашта ҳамкорҳои тиҷорӣ ва сармоягузориҳо мо низ бо суръати динамикии рушд карданд. Сабоби асосӣ ташаббусҳои Президентии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев дар пеш бурдани шароити стратегӣ байни ду давлат, қадимҳои амалии дар ин самт андешидашуда, алаҳқус, сафарҳои расмӣ дар сатҳи олий ба кишвари мо мебошанд, ки дар мuddати кӯтоҳ сурат гирифтанд.

Ин муқолаҳои байни роҳбарони кишварҳои мо, бешубҳа, халқҳои моро ба ҳам наздик мекунад ва ба афзоиши назарраси таваҷҷӯҳи доираҳои тиҷорати Ҳиндустон ба Ўзбекистон хидмат мекунад.

Яке аз самтҳои афзалиятнокии ҳамкорҳои дучониба шарикӣ дар соҳаи беҳатарӣ мебошад. Дар охири соли 2019 байни вазорату идораҳои дахлдори кишварҳои мо дар бораи ҳамкорӣ дар мубориза бар зидди ҷинояткорӣ фаромилли ва терроризми бай-

налмилалӣ созишнома ба имзо расид. Бори аввал артишти Ҳиндустон ва Ўзбекистон машқҳои муштарак баргузор карданд, ки он низ сазовори эътироф аст.

Иштироки фаёлонаи намоёндогони Ҳиндустон ва Ўзбекистон дар ҷорабиниҳои фарҳангӣ, фестивалҳои хунармандӣ ва сайёҳӣ, ки аз ҷониби ду кишвар ташкил карда мешаванд, мавҷудияти имконоти назаррасро барои рушди ҳамкорҳои дучониба дар соҳаи фарҳангӣ гуманитарӣ нишон медиҳад. Илова ба гуфтаҳои боло, меҳодам қайд намоям, ки мо бояд ба рушди соҳаҳои зерин диққати махсус диҳем.

Яқум, ҷавонон дар ҳаёти ҷамъиятии сиёсӣ Ҳиндустон ва Ўзбекистон нақши муҳим доранд. Ҳарду кишвар ба масъалаҳои ҷавонон аҳамияти аввалиндорача медиҳанд. Ман ҳамчун таҳлилгар ва намоёнҳои ҷавонони Ҳиндустон қорҳороеро, ки дар Ўзбекистон баҳри фароҳам овардани шароити зарурӣ барои амалии намунаи нерӯи насли нав андешида мешаванд, меомӯзам. Ташкили дурусти қор дар ин самт ба рушди ҳамкорҳои дар соҳаҳои дигар низ таъсири мусбат мерасонад.

Дувум, ман ҷунин мешуорам, ки бода ҳамкорӣ байни минтақаҳои Ҳиндустон ва Ўзбекистон густариш дода шавад. Намунаи барҷастаи мусбати ҷунин ҳамкорӣ муносибати мустақими байни иёлати Ғуҷарат ва вилояти Андиҷон мебошад.

**Санҷай ПАНДЕЙ, таҳлилгари
Маркази тадқиқоти Русия ва Осийи Марказӣ, профессор:**

— Ўзбекистон гаҳвораи тамаддуно, соҳиби таърихи бостонӣ ва бой ҳисобида мешавад. Имрӯз ин кишвар, ки дорои иқтисодии азим дар соҳаҳои муқталиф мебошад, ба шарофати сиёсати фаёлона ва ташаббусқоронаи минтақаи мақоми давлати пешбари Осийи Марказиро ба даст овард. Қўшишҳои самарабахшии Ўзбекистон дар тӯли 4 соли охир барои таҳкими ҳамкорҳои дучониба дар минтақа сазовори таваҷҷӯҳи махсус мебошанд. Ҳамин тариқ, ташаббуси Президентии Ўзбекистон оид ба баргузори Вохӯриҳои машварати сарони давлатҳои минтақа барои Осийи Марказӣ аҳамияти бузургӣ таърихӣ дорад. Дар мuddати кӯтоҳ дар ин ҷо мушқилоте, ки солҳо тӯл мекашиданд, ҳал шуданд. Дар байни созишномаҳои бадастомада ҳалли масъалаҳои делимитатсия ва демаркатсияи сарҳадҳо, истифодаи оқилонаи захираҳои оби фаромарзӣ мебошанд. Гузашта аз ин, байни кишварҳои иртиботи роҳи оҳан ва ҳавоӣ барқарор карда шуд, қоридорҳои нави нақлиётӣ қўшода шуданд. Дар натиҷаи

истиқодаи имкониятҳои мавҷуда дар соҳаи савдо ва иқтисод ҳаҷми мубодилоти мол дар минтақа яқбора афзуд.

Ман инчунин сиёсати хориҷии роҳбарияти Ўзбекистонро нисбат ба Афғонистон мусбат арзёбӣ мекунам. Рушди ҳамҷонибаи ҳамкорӣ бо ин кишвар дар солҳои охир, инчунин иштироки фаёлонаи Ўзбекистон дар ҳамаи платформҳо, ки дар онҳо ҳалли мушқилоти Афғонистонро меҷунанд, қобили қайд аст.

Конфронси байналмилалӣ сатҳи баланд оид ба Афғонистон, ки моҳи марти соли 2018 дар Тошканд баргузор шуд, дар роҳи расидан ба сулҳ дар ин кишвар қадами муҳим буд.

Рушди долонҳои нақлиётӣ, инчунин тавсеаи иқтисоди тиҷоративу иқтисодӣ барои роҳбарияти Ўзбекистон дар сиёсати минтақаи аҳамияти аввалиндорача доранд. Дар сессияи 75-уми Ассамблеяи Генералии Созмони Милалӣ Муттаҳид, ки 23 сентябри соли 2020 баргузор гардид, Президент Шавкат Мирзиёев оид ба таъсири Маркази минтақаи рушди алоқаи нақлиётӣ ва коммуникатсионӣ таҳти сарпарастии СММ ташаббус ба миён гузошт. Бешубҳа, татбиқи ин ташаббус ба манфиати Ҳиндустон низ хидмат хоҳад кард. Дар ин самт Ҳиндустон дар бандари Чарбаҳори Эрон фаёлият нишон дода, омодагии худро барои рушди ҳамкорӣ бо Ўзбекистон изҳор мекунад. Лоиҳаи мазкур омилҳои муҳими яқбора афзудани ҳаҷми савдои дучонибаи мо хоҳад шуд.

**Раҷ ЯДАВ, дотсенти, Маркази
тадқиқоти Русия ва Осийи Марказӣ:**

— Ман ислоҳоти кулӣ оозодсозии иқтисодиёти Ўзбекистон ва қадаҳами амалиро, ки меҳодам таваҷҷӯҳи махсусро ба он қалб қўнам, қомилан дастгирӣ мекунам.

Авалан, дар ҳоли ҳозир, вақте ки бухони иқтисодӣ бар асари пандемияи қоронавирус ба иқтисоди кишварҳои ҷаҳон таъсири манфӣ мерасонад, иқтисоди Ўзбекистон ин озмониро нисбат ба дигарон нисбатан осонтар аз сар мегузаронад. Файр аз ин, ба андешаи ман, пешгӯиҳои ташкилотҳои пешбари байналмилалӣ дар бораи афзоиши ММД ҷумҳури дар охири соли равон ҳолисона аст.

Сониян, он ҷиз сазовори эътибори қудогона аст, ки соҳтори содироти Ўзбекистон дар қисмати маҳсулот ва бозо-ноқ нисбат ба дигар кишварҳои минтақа бештар диверсификатсия карда шудааст.

Савум, дар солҳои охир Ўзбекистон баҳри мусбати агентҳои пешқадами рейтингии байналмилалӣ, аз қабили «Fitch», «Standard & Poor's» ва «Moody's», инчунин Бонки ҷаҳонӣ «Doing Business-2020»-ро гирифт, ки ин яқ ишора ва қалфоти муҳим барои соҳибқорони Ҳиндустон мебошад.

АИ «Дунё».

ДЕҲЛИ.

МАҚСАДИ АСОСӢ – ИСТЕҲСОЛИ МАҲСУЛОТИ ВОРИДОТ ИВАЗҚУНАНДА

Имрӯз афзоиши ҳаҷми истеҳсоли маҳсулоти ивазқунандаи воридот звенои муҳими самаранокии иқтисодӣ ба ҳисоб меравад. Ин мақсад дар корхонаи муштаракӣ Ўзбекистону Туркияи «Erkan Machinery», ки дар ноҳияи Қитоби вилояти Қашқадарё фаёлият мекунад, нақш аст.

Ин корхона, ки дар Қитоб ба қор сар кардааст, соли 2017 аз ҷониби ширкати туркӣ «Erkan Makina endustri imalat sanayi ve ticaret Ltd.Sti» бо ҳиссаи 51 дарсад ва ҚММ ватании «Тегирмонтажсервис» бо ҳиссаи 49 дарсад таъсис ёфтааст.

Маҳсулоти асосии қорхона оид ба таъҳизоти замонавӣ оид ба истеҳсоли ҳуҷро чорво мебошанд. Он инчунин барои истеҳсоли таъҳизот намунаҳои маҳсулот дар ҳаҷми 2 миллион долларро ивазқунандаи воридот ва содирот пешбинӣ шудааст. Ин ягона қорхонаест

дар Осийи Марказӣ, ба истеҳсоли ҷунин намунаи таъҳизот машғул аст, ки имкон медиҳад, содироти маҳсулот ба кишварҳои Осийи Марказӣ васеъ карда шавад. Дар қорхона 20 ҷои қори доимӣ ва 25 қори мавсимӣ созмон дода шудааст.

Барои маълумот: то наздикии ин наъви таъҳизот аз Туркия ба дигар кишварҳои ворид карда мешуд. Иқтисоди «Erkan Machinery» соле истеҳсол намунаҳои маҳсулот дар ҳаҷми 2 миллион долларро ивазқунандаи воридот ва содирот пешбинӣ шудааст. Ин ягона қорхонаест

қорхонаи системаи ҚС Ҷудон-маҳсулот пешниҳод карда мешавад. Инчунин ба нақша гирифта шудааст, ки маҳсулоти ҳарч мекунад. Дар марҳилаи аввал, мо нақша дорем, ки сатҳи маҳаласозиро ба 20 фоиз ва дар тӯли панҷ соли фаёлият ба 50 фоиз расонем. Ин ба Ўзбекистон имкон медиҳад, ҳар сол дар ҳаҷми 10 миллион доллари ИМА асбори хориҷӣ сарфа қўнад.

У. БАРОТОВ, муҳбири Ў.А.
Суратгир:
Ҷ. НОРҚОБИЛОВ (Ў.А.).

8 декабр – Рӯзи қабули Конститутсияи Ҷумҳурии Ўзбекистон

ЎЗБЕКИСТОНИ НАВ ВА РУШДИ ПОЙДОРИ КОНСТИТУТСИОНӢ

Соли қоруми татбиқи «Стратегияи ҷорабиниҳо оид ба панҷ самти афзалиятнокии рушди Ҷумҳурии Ўзбекистон дар солҳои 2017-2021», ки бо ташаббуси Президент таҳия ва 7 феввали соли 2017 тасдиқ шудааст, ба анҷом мерасад.

Стратегияи амалиётӣ, ки дар асоси Конститутсияи Ҷумҳурии Ўзбекистон таҳия шудааст, дар мuddати кӯтоҳи гузашта ба зинаи қомилан нави рушди давлат ва қомеа замина гузошт. Ин санади муҳим ба маънои том дар амал исбот кард, ки он заминаи мустақили ҳуқуқӣ барои бунёди Ўзбекистони нав мебошад.

Стратегияи амалиётӣ барои тақмил додани Конститутсияи Ҷумҳурии Ўзбекистон асос

гардид. Ҳамзамон, ба он диққати махсус дода шуд, ки Конститутсияи мо ҳамчун заминаи татбиқи ислоҳоти демократии дар Стратегияи амалиётӣ пешбинишуда хизмат мекунад.

Ба таъбири Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев «Қабули Конститутсияи Ўзбекистон соҳибистиклал 8 декабри соли 1992 дар ҳаёти кишвари мо яқ рӯйдоди муҳими таърихӣ буд». Конститутсия ва эҳёи миллий, маъ-

навият ва маърифат, шуури ҳуқуқӣ ва фарҳанги ҳуқуқӣ, ҳувияти миллий ва арзишҳои ҷовидонӣ, адолат ва адл, имон ва олиҳимматӣ, таҳаммулпазирӣ ва мардонагӣ, инсондустӣ ва шаъну шарф, ки афзалиятҳои мардуми ин сарзамини бостонӣ мебошанд, дар Конститутсияи ҷойи сазовор гирифтаанд.

Дар солҳои охир ба Конститутсияи Ҷумҳурии Ўзбекистон 7 маротиба тағйирот ворид карда шуд.

Тақмил додани асосҳои

конститутсионии суд

Исҳохи аввал: 6 апрели соли 2017 тағйироти ба 7 моддаи Конститутсия

воридшуда, 3 вазифаи устувори зеринро дар бар мегирад:

— васеъ гардондани қалфолатҳои қифзи бозъитимоди ҳуқуқ ва озодиҳои шахрвандон;

— баланд бардоштани сатҳи дастрасӣ ба адолати судӣ, самаранокӣ ва сифати муқофиаҳои судӣ;

— тақмили минбаъдаи низомии интиҳобӣ номзадҳо ва таъин намунаи ба вазифаи судьяҳо — ҳамчун самти муҳими ислоҳоти ҷорӣ соҳаи суду ҳуқуқ мустаҳкам карда шудааст.

(Давомаш дар саҳ.2) →

Хабарҳо

БАҲРИ ҲАМКОРӢ

Баҳши ҳудудии ҳаракати умумичумхуриявии «Юксалиш» бо ҳамкории ҳокимияти вилоят ва Садорати адлия бахшида ба фаъолияти ташкилотҳои ғайридавлативу ғайритиҷоратӣ бо иштироки роҳбарон ва аъзоёнаш чамъомад гузаронд.

Ҳоли ҳозир дар вилояти Чиззах шумораи ин ташкилотҳо шашсадтоист. Ифтиҳо додани ин қабил ташкилот кори сахл нест. Он ташаббус ва ҳамҷиҳати металабад. Дар навбати худ таълимдони фаъолият ва бо ин роҳ барҳам додани ташкилот ҳам осон нест.

Баъди ташкилотро таъсис додан ба фаъолияти доимии он кӯшиш бояд кард, — таъкид ёфт дар чамъомад. Ҳамкории ташкилотҳои ғайридавлативу ғайритиҷоратӣ ро бо идораҳои давлатӣ метабояд мустақкам намуд. Аз

қўмак ва дастгирии молиявии фонди назди созмон самаранок истифода бояд кард, — гуфтанд баромадкунандагон, зеро вақти он аст, ки дастандаркорони ин ташкилотҳо барои пешрафти ҷомеа ва давлат сахм гиранд.

Дар охир барои ба узвияти ҳаракати умумимиллии «Юксалиш» қабул гардидан ба роҳбарони ташкилотҳо сертификат тақдим карда шуд.

Анорбой НАЗАРОВ,
хабарнигори «Овози
точик».

Вилояти ЧИЗЗАХ.

ИСТЕҲСОЛИ 40 НАМУДИ
МАҲСУЛОТИ ТИББӢ ВА
ДОРУВОРӢ БА РОҲ МОНДА ШУД

Корхонаи хусусии Biostandard дар ноҳияи Олтинқили вилояти Андиҷон коргоҳеро ба истифода супурд, ки ба истеҳсоли маснуоти тиббӣ ва воситаҳои доруворӣ тахассус дорад.

Президенти мамлакат ҳангоми сафараш ба вилояти Андиҷон бобати дар он ҷо бунёд кардани корхонаҳои нави санавотӣ ва татбиқ намунаи лоиҳаҳо бинобар истеҳсоли маснуоти тиббӣ ва воситаҳои давоӣ супориш дода буд.

Дар асоси супоришоти роҳбарии давлат дар вилоят ба татбиқ сохтани беш аз 100 лоиҳаи вобаста ба истеҳсоли маснуоти табиноти тиббӣ ва доруворӣ ба нақша гирифта шуд. То имрӯз дар доираи татбиқсозии онҳо, аллакай, фаъолияти як қатор корхонаҳо ба роҳ монда шудааст.

Аз ҷумла, дар ҷаҳорҷубаи лоиҳаи арзиши умумиаш зиёда аз 4 миллиард сӯм биное, ки ба корхонаи хусусии Biostandard бо арзиши «сифри» пешниҳод шуда буд, таъкид гардид. Технологҳои замонавӣ, ки аз

хориҷ харид гардиданд, гузошта шуданд ва корхона ба фаъолият шурӯ кард.

— Алҳол мо 40 намуни маснуоти тиббӣ ва доруворӣ истеҳсол мекунем, — меғӯяд роҳбари он Илҳомҷон Абдурасулов. — Ҳоло маҳсулотамоно ассосан ба бозори дохилӣ мебарорем. Бобати минбаъд ба роҳ мондани ғуруҳи маҳсулот ба хориҷа қор мебарем.

Воситаҳои давоӣ, доруворӣ, витаминҳое, ки истеҳсол мешаванд, ба меъроҳи муқарраршудаи сифат пурра ҷавобгӯ мебошанд.

Ҳамин тариқ ба шарофати татбиқ гардидани лоиҳаи мазкур истеҳсоли маснуоти тиббӣ воридотӣ ва доруворӣ ба роҳ монда шуд, ҳамчунин 40 ҷойи нави қорӣ фароҳам омад.

Фахриддин
УБАЙДУЛЛОВ,
хабарнигори ЎЗА.

ЛАБОРАТОРИЯИ НАВИ ОИД БА
САНҶИШИ РАДАРҲО БА ҚОР САР КАРД

Дар Донишқадаи миллии метрологии Ўзбекистон бо ҳамкории ширкати олмонии «Atlas International» дар чумхурий ягона лабораторияи махсус оид ба ченаки техникаӣ ва таҷҳизоти низоми суратгирии видеоӣ ташкил карда шуд.

Ин лоиҳа мувофиқи қарори Президенти Ўзбекистон «Дар бораи чораҳои татбиқ намунаи лоиҳаи сармояӣ дар соҳаи таъмин кардани амнияти ҳаракати роҳ» аз 30 октябри соли 2018-ум амалӣ гардид. Дар лабораторияи дурӯстӣ ва диққати қорӣ радарҳо, ки суръати ҳаракатро муайян мекунанд, санҷида мешаванд.

Маблаг дар ҳаҷми 1,4 миллион евро, ки ҳукумати Олмон ҷудо кардааст, барои таҷҳизоти инфраасохтори кишварҳои иштирокдорӣ лоиҳа — Ўзбекистон, Қазоқистон, Тоҷикистон, Туркманистон ва Қирғизистон равона карда мешаванд.

Барои ташкил кардани лабораторияи ченаки техникаӣ ва таҷҳизоти низоми суратбардории видеоӣ дар байни ошонии «Ўзстандарт», Донишқадаи миллии метроло-

гии Ўзбекистон ва ширкати олмонии «Atlas International» мувоҳида ба имзо расида буд. Дар асоси он солҳои 2018-2019 дар соҳаи таъмин сохтани амнияти роҳи ин лоиҳаи сармояӣ татбиқ карда шуд.

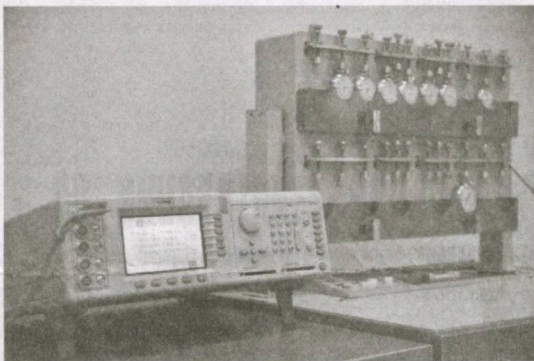
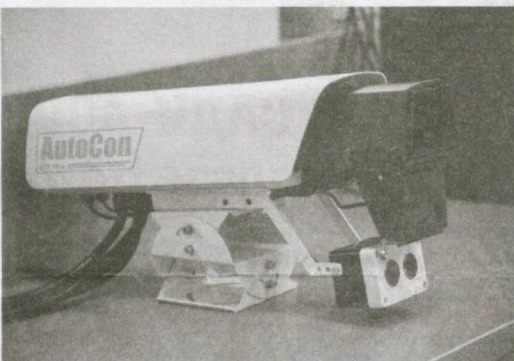
— Мувофиқи моддаи 20-уми Қонун «Дар бораи метрология» воситаҳои ченак, ки бобати таъмин сохтани амнияти ҳаракати нақлиёт истифода мешаванд, ҳамчунин радарҳои суратбардор бояд давра ба давра аз санҷиши метрологӣ гузаранд, — меғӯяд роҳбари шуъбаи санҷиши бузургии геометрия ва магнитӣ Ойбек Халилов. — Лабораторияи нав бо воситаҳои намунаи бинобар радарҳои видеоӣ суратбардории низоми воситаҳои нақлиёт истифода мешаванд, таъмин карда шудааст. Дар ин ҷо моҳе 500 радар санҷида мешаванд.

Бартарии лабораторияи замонавӣ ченаки ҳаракати воситаҳои автотранспорти ҳамаин аст, ки он пурра дар режими онлайн, яъне бе иштироки инспектор қор мекунад. Ғайр аз ин лаборатория дар бораи қонунвайронкуноҳи бевосита ба пойгоҳи Раёсати амнияти ҳаракати роҳ маълумот мефиристад. Дар

доираи лоиҳа шарикони олмонӣ бинобар радарҳои видеоӣ суратбардорӣ тамоми ҷаҳатҳои хидматрасониро адо мекунанд.

Дар амал қорӣ намунаи ҷунин воситаҳои замонавӣ ченкунӣ суръати ҳаракат имкон медиҳад назорат нисбати тамоми иштирокдорони ҳаракати роҳ таъмин карда шавад. Низоми мазкур аз нуқтаи назари амният хеле муҳим мебошад.

САИДУМРОД РАҲИМОВ,
хабарнигори ЎЗА.
Суратгир:
Т.Мамадаминови (ЎЗА).

ЎЗБЕКИСТОНӢ НАВ ВА РУШДӢ ПОЙДОРИ
КОНСТИТУТСИОНӢ

(Аввалаш
дар сах. 1).

Ин тағйироти конститутсионӣ дар барҳам додани вазифаҳои тақдирӣ дар идоракунии суд ва ташаққули таҷрибаи ягонаи судӣ нақши муҳим бозиданд.

Бо ин мақсад ба моддаҳои 80, 81, 83, 93, 107, 110, 111-уми Конститутсия тағйироту иловаҳои дахлдор ворид карда шуданд. Тибқи ин тағйиротҳо, Судии олии хоҷагидорӣ ва Судии Олий ба мақомоти ягонаи олии ҳокимияти судӣ дар соҳаи муҳофизати шаҳрвандӣ, ҷиноятӣ, маъмурӣ ва иқтисодӣ — Судии Олии Ҷумҳурии Ўзбекистон муттаҳид карда шуданд.

Тағйироту иловаҳо ба Конститутсия, ки ба қуллаи бехтар гардондани фаъолияти ҳокимияти судӣ, баланд бардоштани нуфузи он, тақмили сохтори суд ва демократикунони низоми интиҳоб ва таъин кардани судҳо равона карда шудаанд, ба омилҳои муҳими ҳифзи бозбастимодии ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии шаҳрвандон ва соҳибкорон дар судҳо, мустақам намунаи устувории қонун, қонунгузори табдил ёфт.

Тақмил додани
низоми ҳокимияти
ичроия

Ислоҳи дувум: 31 майи соли 2017 ба 4 моддаи Конститутсия тағйироту иловаҳо ворид карда шуданд.

Тибқи тағйирот ба моддаҳои 80 ва 93-уми Қонуни асосӣ Қумитати давлатии ҳифзи табиати Ҷумҳурии Ўзбекистон ба Қумитати давлатии экология ва ҳифзи муҳити зисти Ҷумҳурии Ўзбекистон табдил дода шуд ва ба Девони Вазирони Ҷумҳурии Ўзбекистон ҳисобот медиҳад. Раис ва муовини раиси қумитатро Президентии Ҷумҳурии Ўзбекистон бинобар тақдирномаи Сарвазирии Ҷумҳурии Ўзбекистон таъин ва озод мекунанд.

Асосҳои
конститутсионии
фаъолияти суди
конститутсионӣ

Тибқи тағйироти ба моддаи 108-уми Конститутсия воридшуда Судии

конститутсионӣ бо пешниҳоди Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон аз байни мутахассисони соҳаи сиёсат ва ҳуқуқ, ки Шӯрои олии судҳои Ҷумҳурии Ўзбекистон тавсия намунадаст, бо ҳамроҳ намунаи намондаи Ҷумҳурии Қарақалпоқистон аз ҷониби Сенати Олий Маҷлис интиҳоб карда мешаванд.

Дар ислоҳҳои ба моддаҳои 108 ва 109-уми Конститутсия воридшуда пешбинӣ шудааст, ки: то имзои қонунҳои конститутсионӣ қонунҳо дар бораи ратификатсияи шартномаҳои байналмилалӣ омӯғтани мувофиқати ба Конститутсия, баррасии муҷрибаҳои мувофиқати ҳуҷҷатҳои меъриро ҳуқуқӣ, ки бояд дар қорҳои муайяни Судии олий ба қор бурда шавад, ба Конститутсия, ки бо ташаббуси судҳо ворид карда шудааст, инчунин тавсеаи салоҳияти Судии конститутсионӣ барои ҳамаасола пешниҳод намунаи иттилоот ба палатаҳои Олий Маҷлис ва Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон дар бораи вазии қонунии конститутсионӣ дар кишвар ба нақша гирифта шудааст.

Табқи ин навиғариҳои конститутсионӣ ба тақмили минбаъдаи низоми судӣ дар кишвари мо, баланд бардоштани самаранокӣи Судии конститутсионӣ, ҳифзи бозбастимодии ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон хизмат мекунанд. Ҳамзамон, ин навиғариҳои конститутсионӣ сатҳи ҳавасмандии иҷтимоии судҳо ва кормандони судиро баланд мебардоранд.

Бояд қайд кард, ки дар чамъомад навиғариҳои Палатаи қонунгузори Олий Маҷлис 10 ноябри соли 2020 депутатҳо лоиҳаи қонун «Дар бораи ворид намунаи тағйироту иловаҳо ба Қонуни конститутсионӣ Ҷумҳурии Ўзбекистон» «Дар бораи Судии конститутсионӣ»-ро дар қонили аввал баррасӣ карданд. Вазифаи таҳия ва қабули ин лоиҳаи қонун дар Стратегияи миллии Ҷумҳурии Ўзбекистон оид ба ҳуқуқи инсон пешбинӣ шудааст.

Лоиҳаи қонун ба шаҳрвандон ва шаҳсонии ҳуқуқӣ, инчунин ба Маркази миллии ҳуқуқи инсонии Ҷумҳурии Ўзбекистон, Ваколатдор оид ба ҳифзи ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии соҳибкорони назди Президентии Ҷумҳурии Ўзбекистон ва муовини вакили оид ба ҳуқуқҳои инсонии

Олий Маҷлиси Ҷумҳурии Ўзбекистон (омбудсман) — вакили оид ба ҳуқуқҳои қўдак, ҳуқуқи муҷричаи қардан ба Судии конститутсионӣ қорӣ карда шуда, доираи субъектҳои ба Судии конститутсионӣ муҷричаи қардан навад карда мешаванд.

Дар лоиҳаи қонун инчунин ваколатҳои Судии конститутсионӣ, мақоми судии Судии конститутсионӣ, пешбурди муҳофизати конститутсионӣ, муҷричаи ба Судии конститутсионӣ ва баррасии муҷричаи қардан дар бораи аз нав дида баромадани қарори суд ба таъри вазое муайян карда шудааст.

Дар робита ба ин, бояд қайд кард, ки айни замон фаъолияти Судии конститутсионӣ бо Қонуни конститутсионии «Дар бораи Судии конститутсионии Ҷумҳурии Ўзбекистон», ки 31 майи соли 2017 қабул шудааст, танзим карда мешаванд. Аммо қондаҳои муҳофизати қорбарӣ дар Судии конститутсионӣ бо Низомномае, ки худӣ Судии конститутсионӣ тасдиқ кардааст, муайян шудааст.

Дар ҳуҷҷатҳои қонун дар бораи Судии конститутсионии ақсари кишварҳо қунин муқаррарот на аз ҷониби Судии конститутсионӣ, балки аз ҷониби қонун муқаррар карда мешаванд. Зеро қондаҳои муҳофизати қорбарӣ бевосита бо татбиқи ҳуқуқҳои инсон алоқаманданд ва аз ин рӯ онҳоро бояд қонун муайян намуна.

Асосҳои
конститутсионии
фаъолияти ноҳияҳои
шаҳри Тошканд

Тағйироти сеюм: 29 августи соли 2017 суҳанони «инчунин ноҳияҳое, ки ба таркиби шаҳр дохил мешаванд»-и моддаи 99 Конститутсияи хориҷ карда шуданд. Ба воситаи ворид намунаи тағйирот ба моддаи 99-уми Конститутсия асоси конститутсионии таъсиси Шӯроҳои вакилони халқи ноҳияҳои шаҳри Тошканд мустақкам карда шудааст.

Моддаи 102-и Сарқонун низ се маротиба тағйир дода шуд. Ба ибораи дигар, ба муносибати таъсиси Шӯроҳои вакилони халқ дар ҳамаи 11 ноҳияи Тошканд, моддаи 102-и Конститутсия тартиби ягонаи таъ-

ин ва озод кардани ҳокимони ноҳия ва шаҳро муқаррар кардааст.

Ин тағйироти конститутсионӣ, пеш аз ҳама, ба ҷомеаи пойтахт имкон медиҳад, ки иштирок ва нақши худро дар татбиқи ислоҳоти иҷтимоӣ иқтисодӣ ва сиёсӣ ҳуқуқӣ дар Тошканд тақвият диҳад, дар рушди ноҳияҳо саҳмгузор бошад.

Ҳамзамон, он ташкил ва иҷрои бучетҳои маҳаллӣ, татбиқи барномаҳои афзалиятноки рушди минтақаҳо, муайян намунаи нақшаҳои генералии ноҳияҳо ва қондаҳои меъморӣ, ҳаҷми андозҳои маҳаллӣ ва дигар пардохтҳои хатмӣ, барқарор намунаи механизмҳои назорати манфиатҳои онҳоро таъмин менамояд.

Маҳалла ва
Конститутсия

Тағйироти чорум: 15 октябри соли 2018, дар қисми ақими моддаи 105-уми Конститутсия калимаҳои «раис (оқсоқол)» ва мушофирони ӯ ба муқаддаси дуюнҷуми сол ба калимаҳои «раис (оқсоқол)» иваз карда шуданд.

Тағйироти панҷум: 18 февралӣ соли 2019 дар моддаи 80, банди 7 ва моддаи 93, банди 24-и Конститутсия калимаи «миллӣ» бо калимаи «давлат» иваз карда шуд.

Мақоми
конститутсионии
Девони Вазирон

Тағйироти шашум: 5 мартӣ соли 2019 ба 3 моддаи Конститутсия тағйирот ворид карда шуд. Тибқи ин навиғарӣ, Президент акнун аъзои Девони Вазирони Ҷумҳурии Ўзбекистонро бо пешниҳоди Сарвазирии Ҷумҳурии Ўзбекистон пас аз тасдиқ аз ҷониби Палатаи қонунгузори Олий Маҷлис тасдиқ ва аз вазифа озод мекунанд.

Конститутсия ва
интиҳобот

Тағйироти ҳафтам: 4 сентябри соли 2019 ба 2 моддаи Конститутсия тағйирот ворид карда шуд. Ашхосе, ки суд онҳоро ғайри қобили амал эътироф кардааст, инчунин онҳое, ки суд барои ҷиноятҳои вазнин ва хеле вазнин дар

қойҳои маҳрум сохтан аз озодӣ нигоҳ дошта мешаванд, дар интиҳоб иштирок намекунаанд. Дар ҳама ҳолатҳои дигар, ба маҳдудсозии мустақим ё ғайримустақими ҳуқуқи интиҳоботи шаҳрвандон роҳ дода намешавад.

Маълум аст, ки тайи се-ҷор соли охир дар баробари тамоми соҳаҳои ҳаёт дар соҳаи суд ҳуқуқ ислоҳоти шадид ба амал бароварда шуд. Солҳои охир таъмини мустақилияти судҳо ва адвокатҳо тавассути татбиқи стандартҳои байналмилалӣ дар системаи судии Ўзбекистон ақе аз ҳадафҳои асосии Стратегияи амалиёт муайян шудааст.

Қоршиносии байналмилалӣ эътироф мекунанд, ки дар ин самт натиҷаҳои муайян ба даст оварда шудаанд. Маърузаи махсуси Шӯрои ҳуқуқи башари СММ оид ба мустақилии судҳо ва адвокатҳо Диего Гарсия-Саян таъкид кард, ки моҳияти ин ислоҳоти қулӣ, аз ҷумла ба қондаҳои додани таъсири сиёсӣ, ки ба қарорҳои мустақилии судҳо ҳалал мерасонанд, нигаронда шудаанд.

Ҳулооса, Конститутсияи мо манбаи бозбастимодии ҳуқуқӣ ва қафолати асосии ҳуқуқҳои ислоҳоти ҳамаҷонибаи демократӣ мебошад, ки дар тӯли солҳои истиқлолият дар ҳама соҳаҳои ҳаёти иҷтимоӣ иқтисодӣ ва сиёсӣ-ҳуқуқӣ пайвасти ва тадриҷан, органикӣ ва мунтазам амалӣ карда мешаванд.

Дар ҳар як ҷомеаи демократӣ, ки барои волияти қонун талош мекунанд, Конститутсия аҳамияти устувор дорад. Аз ин рӯ, Конститутсия ақе аз дастовардҳои муҳими башариат дар танзими ҳуқуқӣ ва тақмили муносибати иҷтимоӣ мебошад.

Конститутсия худ аз худ, яъне дар алоҳидагӣ аз ҷомеа вучуд дошта наметавонад. Ин маънои онро на дорад, ки Конститутсия маҷмӯи қондаҳои қатъист.

Конститутсия ҳуҷҷати динамикӣ, яъне доимӣ дар ҳаракат, қарабӣ болораваӣ ва рушд буда, тағйиротҳои ҳаёти, маҷрои пуррӯшу хурӯшо инъикос менамояд. Ба ин маъно, Стратегияи амалиёт ҳамчун асоси рушди пойдоори конститутсионии Ўзбекистони нав хидмат мекунанд ва хидмат хоҳад кард.

АқМАЛ САИДОВ,
директори Маркази миллии
Ҷумҳурии Ўзбекистон оид ба
ҳуқуқи инсон.
(ЎЗА).

Қарори Президенти Ҷумҳурии
ЎзбекистонДАР БОРАИ ЧОРАҲО ОИД БА
ТАТБИҚӢ ЛОИҲАӢ «РУШДӢ
ИНФРАСОХТОРИ ДЕҲОТ» БО
ИШТИРОКИ АССОТСИАТСИЯӢ
БАЙНАЛМИЛАЛӢИ РУШДӢ БОНКӢ
УМУМИҶАҲОНӢ ВА БОНКӢ ОСИЁӢ
САРМОЯҲОӢ ИНФРАСОХТОРӢ

(Аввалаш
дар сах. 1).

3. Инҳо тасдиқ карда шаванд:

параметрҳои асосии техникӣ иқтисодии лоиҳаи «Рушди инфраасохтори деҳот» мувофиқи **замимаи №1**; қадвали пешгуи пӯшондани қарзи асосӣ фоизҳои аз рӯи онҳо гузарондашуда ва дигар пардохтҳо аз рӯи воҷобҳои Ассотсиатсияи байналмилалӣ ва Бонки Осийи сармояи инфраасохтори дар доираи лоиҳаи «Рушди инфраасохтори деҳот» мувофиқи **замимаҳои №№2 ва 3**;

«Харитаи роҳ» оид ба истифодаи маблағҳо дар доираи лоиҳаи «Рушди инфраасохтори деҳот» бо иштироки Ассотсиатсияи байналмилалӣ рушди Бонки умумичаҳонӣ ва Бонки Осийи сармояи инфраасохтори мувофиқи замимаи №4.

4. Ба эътибор гирифта шавад, ки мувофиқи қонунгузори дар доираи лоиҳаҳо, ки аз ҳисоби қарзҳои институтҳои байналмилалӣ молиявӣ ва қарзҳои ташкилотҳои ҳукуматӣ татбиқ мешаванд:

гардиш оид ба ғуруҳи молҳо (хидматҳо), ки шахсон ҳуқуқи хариданд, агар ин лоиҳаҳо аз ҷониби ташкилотҳои молиявӣ байналхалқӣ ва хориҷии ҳукуматӣ **то 1 июли соли 2020 маъқул дониста шаванд**, андозаи арзиши иловагӣ ва андозаи аксизӣ ситонда намешавад; молҳое, ки шахсон ҳуқуқи аз ҳисоби маблағҳои мазкур қарзӣ ба қаламрави ғумруқӣ ворид мекунанд, аз бочи ғумруқӣ озод карда мешаванд; маблағҳое, ки дар натиҷаи ин имтиёзҳо сарфа шудаанд, саҳми Ҷумҳурии Ўзбекистон дар татбиқи лоиҳаи доништа мешаванд.

5. Вазорати рушди иқтисодӣ ва қошх додани сатҳи камбизоатӣ (А.Ҷ.Ортиқов) ақеҳо бо Вазорати оид ба дастгирии маҳалла ва оила (Р.Т.Маматов) дар доираи лоиҳаи бораи бехтар намунаи фазои иҷтимоӣ ва маънавияи дар байни аҳоли, дастгирии минбаъдаи муассисаҳои маҳалла ва ташкили ҳамкории доимӣ дар самти ба сатҳи наваровардани системаи қор бо оила ва занон чораҳои зарурӣ андешанд.

6. Муқаррар карда шавад, ки дар доираи лоиҳа:

пас аз муайян кардани деҳаҳо дар ҳар як вилоят ба тартиби муқарраргардида ҳисобҳои техникӣ иқтисодӣ таҳия карда мешаванд ва дар мақомоти экспертиза, экспертизаи лоиҳа оид ба татбиқ аз рӯи зерлоиҳаҳои дахлдорӣ ҳар як вилоят ба нақша гирифта шудаанд;

ширкатҳои инжинирингии «Хидмати фармоишгари ягона»-и назди ҳокимиятҳо ва вилоятҳои Фарғона, Андиҷон, Намангон, Сирдарё ва Чиззах фармоишгарон ба ҳисоб меваранд;

байни Ғуруҳи татбиқи лоиҳа ва ширкати инжинирингии «Хидмати фармоишгари ягона» созишномаҳои шариқӣ ба имзо мерасанд.

7. Вазорати қорҳои дохилӣ П.Р.Бобоҷонов оид ба дарҳости Вазорати рушди иқтисодӣ ва пас кардани сатҳи камбизоатӣ дар муҳлати қутоҳ расмигардонӣ, додан ва дароз кардани раводихҳои бисёрвақта, инчунин бақайдгирии муваққатӣ ва тамдиди онро дар Ҷумҳурии Ўзбекистон барои мутахассисони хориҷӣ, ки дар татбиқи лоиҳаи иштирок мекунанд, таъмин намуна.

8. Палатаи ҳисоб (Б.Т.Гурабов) дар доираи лоиҳа барои мақсадноқ ҷудо кардан ва харҷи маблағ назорати доимӣ муқаррар намуна ва **дар ҳар ним сол** ба Маъмурияти Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон маълумот тақдим намуна.

9. Агентии оид ба мубориза бо коррупсия (А.Э.Бурҳонов) барои таъмини рушодӣ ва шаффофияти истифодаи мақсадноки маблағҳои дар

доираи лоиҳа ҷудошуда назорати доимӣ муқаррар намуна.

10. Бо мақсади таъмини татбиқи самарабахш ва саривақтии чорабиниҳо, ки бо қарори мазкур муайян шудаанд:

а) муовини Сарвазир Ҷ.Қўқоров:

дар муҳлати як ҳафта бо иштироки иҷрокунандагони масъул чамъомад баргузор намуна, вазифаҳои мушаххаси онҳоро муайян кунанд;

дар муҳлати ду ҳафта ақеҳо бо ҳокимиятҳои вилоятҳои Фарғона, Андиҷон, Намангон, Сирдарё ва Чиззах оид ба истифодаи маблағҳо дар доираи лоиҳа дар қисмати минтақаҳо «Харитаи роҳ» таҳия намуна ва тасдиқи онҳоро дар шӯроҳои депутатҳои халқи вилоятӣ ва ноҳиявӣ таъмин кунанд;

ақеҳо бо вазорату идораҳои дахлдор, инчунин ҳокимиятҳои маҳаллӣ оид ба баланд бардоштани ихтисоси мутахассисони барои татбиқи лоиҳа маъқул бо қалби мушофирони хориҷӣ **тренинҳои таълими** ташкил намуна;

аз рӯи чамъбасти ҳар як семоҳа ба Девони Вазирон дар бораи зерлоиҳаҳои маблағгузоришаванда, инчунин натиҷаҳои мониторинги татбиқи босифати онҳо маълумот тақдим намуна;

сохтори Ғуруҳи татбиқи лоиҳаи «Рушди инфраасохтори деҳот»-ро тасдиқ намуна ва фаъолияти онро ба роҳ монанд;

бо суратхисобҳои алоҳида дар бонки тижорати шаҳри Тошканд Ғуруҳи пешбар оид ба татбиқи лоиҳа; инчунин дар шаҳри Намангон Ғуруҳи байниминтақавӣ оид ба татбиқи лоиҳаи бораи вилоятҳои Фарғона, Андиҷон ва Намангон, дар шаҳри Чиззах — барои вилоятҳои Сирдарё, Чиззах созмон диҳад;

дар даврани татбиқи лоиҳа дар бонки тижорати шаҳри Тошканд мувофиқа бо Вазорати молия хароҷот барои маблағгузори Ғуруҳи татбиқи лоиҳаҳо тасдиқ намуна.

Ба муовини Сарвазир Ҷ.Қўқоров ҳуқуқи ворид намунаи тағйироту иловаҳо ба қадвали татбиқ ва маблағгузори ҷузъҳои лоиҳаҳо ба назардошти тамоюлҳои ҳифзи иҷтимоӣ ва экологӣ ва сиёсати қўшондани Бонки чаҳонӣ, инчунин дар замимаҳое, ки бо қарори мазкур тасдиқ мешаванд, дода шавад;

б) ҳокимиятҳои вилоятҳои Фарғона (Х.Х.Бозоров), Андиҷон (Ш.К.Абдурахмонов), Намангон (Ш.Ш.Абдураззоқов), Сирдарё (Ғ.Ғ.Мирзаев) ва Чиззах (Э.А.Салиев) ба тартиби муқарраргардида қоркарди қўшондани Бонки чаҳонӣ, инчунин дар замимаҳое, ки бо қарори мазкур тасдиқ мешав

Нуктаи назари депутат

Тавачҷӯх ба системаи таълим аз ҳарвақта болотар аст. Дар ниҳоят, беҳтарин сармоягузори он сармояест, ки барои насли оянда сарф мешавад.

НИСБАТИ ТАҲСИЛИ ФАРЗАНДОНаМОН БЕФАРҚ НАБОШЕМ

Солҳои охир мактабҳои ноҳияи Деҳнав намуни дигар гирифтанд, муассисаҳои нави таълими сохта мешаванд. Бояд гуфт, ки онҳо барои омӯзгорон ва донишҷӯён тамоми шароити мусоидро фароҳам овардаанд. Ҳоло дар ноҳия 98 мактаби миёнаи умумӣ, 70 филиал ва 5 мактаби махсус мавҷуданд.

Чанде пеш ваъзи 17 мактаб ва 7 филиали ноҳия, ки ҷавобгӯи талабот нестанд, мустақиман омӯхта шуд. Рӯи-рост бояд гуфт, ки аҳвол хуб нест.

Сабаб дар он аст, ки аксари биноҳои мактабҳои омӯхташуда дар миёнаи асри гузашта сохта шудаанд, синфхонаҳо қўҳнаанд, нисоми гармидиҳӣ (оташдонҳо низ ҳастанд) хуб кор намекунад, синфхонаҳо намерасанд, оби тозаӣ нўшоӣ вуҷуд надорад. Мо шодиқӣ он шудем, ки тирезаҳо, дарҳо қариб ба ҳолати корношоям омадаанд, ҳавлӣ ва роҳравҳо хароб шудаанд. Ваъзи 17 аз ҳама нагувор дар филиалҳо ҷой дошта, дар он ҷо дарсҳои дар бошишгоҳҳои ҳоҷагҳои ҷамоаии қўҳна, боҷаҳо ва ё биноҳои аз ҷониби аҳолии роҳи ҳашар сохташуда мегузарад.

Асри XXI ҳамчун асри технологияи иттилоотӣ ворид шуд. Технологияҳои иттилоотӣ аллакай қисми ҷудонапазири ҳаёти мо гаштанд. Ал-

батта, саводнокунии компютери барои иқтидорнок, соҳиби донишҳои замонавӣ тарбия намудани фарзандонамон муҳим аст. Аммо, ба ин нигоҳ накарда 4 мактаби ноҳия бо компютер таъмин карда нашудааст ва компютери 18 мактаб бошад, ҳеле фарсуда шудаанд. Тахно дар 23 муассисаи таълими тавассути шабакаи оптикӣ алоқаи интернет ба роҳ монда шудааст. Хуллас, дар мактабҳои боқимонда алоқаи интернет қариб нест ғўем ҳам мешавад.

Меғўянд, ки дар он ҷое, ки варзиш ҳаст, солимӣ ҳам ҳаст. Аммо, дар ҳоле ки 30 мактаб иншооти (толорҳои) пўшидаи варзиши надоранд, мактабҳои боқимонда бо таҷҳизоти варзиши қисман мўҳаххаз мебошанд. Майдонҳои қушодӣ варзишии мактабҳои ноҳия низ хуб нестанд. Набояд фаромўш кард, ки қўдаки солим фардо чун шахси солим ба воя мерасад, рўхаш бардам, танаш нерўманд, ақлаш соф мешавад. Чунин ҷавонон ҷомеаро ғаний мегардонанд, ҳеч гоҳ ба роҳи хато намераванд.

Дигар ин ки ҳуди шўбҳои таълими халқӣ ноҳия, ки фаъолияти мактабҳоро ҳамоҳанг мекунад, ба иборати дигар, онҳоро идора мекунад, шароити кофӣ надорад. Аз сабаби набудани утокҳо ба қавле ба сўзанпартоӣ ҷой нест ва аз сабаби набудани

ҷой ҳуҷҷатҳо паҳну парешонанд.

Тирамоҳ паси сар шуд, ба фаро расидани зимистон ҳамагӣ чанд рўз мондааст. Харорати ҳаво паст мешавад. Ҳангоми омўзиши мактабҳои омўзгорон алоҳида қайд карданд, ки сабаби дигари гарм нашудани утокҳо дар паҳн кардани ангишти бесифат мебошад...

Албатта, мушкилоти дар боло овардашуда на дар тўли як ё ду сол, балки дар натиҷаи ба дародаи бояд шояд эътибор надодан ба соҳа дар тўли солҳо ҷамъ шудаанд. Дар охири омўзиш мо бо ҳокими ноҳия бинобар бар-тароф намудани мушкилоти муайяншудаи мавҷуда нақшаҳо муайян кардем. Ҳисси саъйи бачаҳо ба донишшўдӣ, шўғл варзидан бо варзиш, инсонӣ хуб шудан қўваии пурқимматтарин аст. Ба фикрам, имкони дар ҳама-фикри ислоҳ намудани кам-будихо, бунёд намудани то-лорҳои варзишро пайдо на-мудан мумкин.

Ба андешаи мо, модоме, ки аз омўзгори фидоӣ на-тиҷа, аз насли оянда фатҳи марраҳои баландро интизо-рем, пеш аз ҳама, бояд ба-роӣ онҳо шароити кофӣ му-хайё кунем.

Фирдавс ШАРИПОВ,
депутати Палатаи
қонунгузори Олий
Маҷлис.

Хунар чашмаи зоянда аст

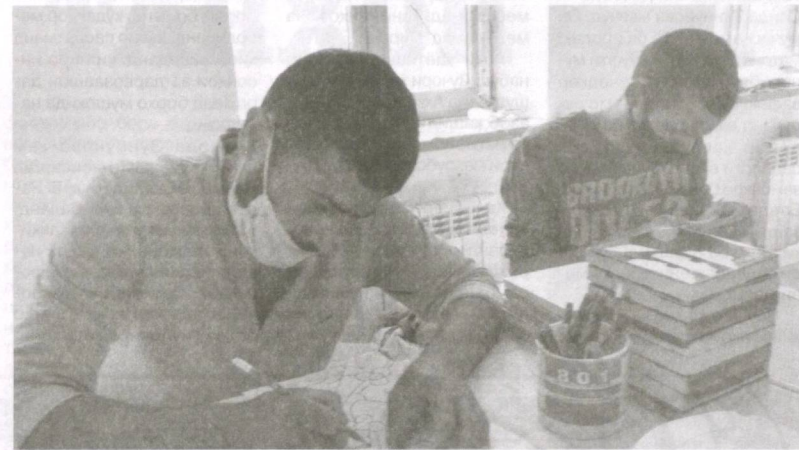
НИГОРА АЗ ГИЛМОЯ

Дар бораи хунару хунармандӣ бисёр гуфтанду меғўянд. Зеро хунар аз ибтидои пайдоиши ҳаёти инсонӣ зарурате будааст, ки барои ороиши рўзгор ҳамтоие на-дорад. Тамоми олати рўзгор ба воситаи хунар рўйи кор омадаанд. Дар давоми ҳазорсолаҳо хунармандӣ аз насл ба насл гузашта, ба дараҷае тараққӣ кард, ки нусхаҳои беҳтарини он ҳамчун осори атика пазируфта меша-вад.

Имрўз хунармандӣ дар тамоми соҳаҳои ҳаёт ба зарурияти муҳими рўзмарра табдил ёфтааст. Беҳуда нест, ки соҳиби касби кори гуно-гунро ҳамчун донандаи мо-ҳири касби хеш эътироф ме-кунанд. Чуноне ки гуфтем, дар тамоми соҳаҳои ҳаёт аз ҷумла, сохтмони бинокорӣ ҳам хунарманд мақоми ба-ланд дорад. Инро мо дар тар-ми ва таъмири бинои собиқ коллеҷи маданияти вилояти Бухоро мушоҳида мекунем. Бинои мазкур барои муасси-саи таълими олии динӣ аз нав таъмир мегардад. Дар ин ҷода дахҳо нафар бинокоро-ни ботаҷриба дар башхоҳи гуногуни кори сохтмон хунарнамоӣ мекунад. Ҳусу-сан эътибори моро санъати қошқинкорӣ бинокорони гул-даст ба худ ҷалб кард, бояд таъкид кард, ки барои ба би-нои Донишгоҳи олии динӣ бахшидани руҳи таърихиву

анъанавӣ, бисёртар аз санъ-ати қошқинкорӣ истифода ме-баранд. Яъне, бино бо нақшу нигоҳи қошқинкорӣ оро дода мешавад. Бояд таъкид кард, ки дар ин ҷо насли сеюми шоғирдони устои хунар-мандӣ номи усто Ширини Бухорӣ фаъолият дорад. Бахтиёр Бобомуродов гурӯҳи қошқинкорон, аз ҷумлаи фар-зандону шоғирдонашро дар ин ҷо сардорӣ мекунад.

Хунари қошқинкорӣ – кас-би анъанавӣ, ки тавассути он аз гилмоя бо минерал, оксид ва дигар пайвастиҳои гай-риорганикӣ омеҳта қошқин-истеҳсол мешавад. Сипас ин қошқинкор хунармандон дар кори худ истифода бурда, аз он нақшу нигор меофарид-данд. Қошқинкорӣ яке аз хунаҳои қадимаи мардумӣ буда, дар замони мо эҳёю гулгулшўкуфӣ он мушоҳида мегардад. Саҳҳо нафар ус-тоҳои халқӣ ин хунари бос-

тониرو сайқал дода, ба да-раҷаи санъат мерасонанд. Имрўз дар ҳамаи гушаю ка-нори диёрамон қасру қўшқо, иншоотҳои меъм-орию маданӣ, маҷмўаҳои вар-зишӣ, ки бо қиёфаи мух-ташамашон ҳусни шаҳру де-хотамонро ҳуси бахшида ис-тодаанд, мебинем. Бо шаро-фати истиқлолият қадрияти анъанавӣ миллию таърихи-амон эҳё гардида, ба намо-яндагонӣ аҳли дин, аз ҷумла дини мубини ислом шароити мусоид фароҳам оварда, сар-вари мамлакатамон ва ҳуку-мати ҷумҳурӣ барои пеш-рафти тадқиқоти омўзиши дини ислом эътибори ҷудо-гона медиҳад. Дар мо ҳоли ҳозир омўзишгоҳи дониш-гоҳҳои динӣ фаъолият до-ранд. Ба намояндагонӣ дин масҷиду мадрасаҳо дарҳа-шорно васеъ боз карда ба онҳое, ки хоҳиши ҳама-тара-фа омўхтани илми исломо-ро доранд, тамоми имкониятҳо мухайё карда шудааст. Дар шаҳри бостони Бухоро

бунёд шудани Донишгоҳи олии динӣ, яке аз ҳамина да-лелҳо ба ҳисоб меравад. Би-нокорон қўшиш доранд, ки тамоми корҳои сохтмон, пар-доз ва таъмири бинои маз-курро дар муҳлати пешби-нишуда бо сифати пешби-анҷом дода, биноро сари вақт ба толибилмони ислом ҳада намоянд.

Бахтиёр Бобомуродов дар кори қошқинкорӣ таҷри-баи калон дошта, қаблан дар таъмиру эъморӣ қадамҳои пири тариқати Бухоро аз ҷумла, Ҳоча Анҷири Фағна-вӣ дар Вобқанд, Абдуллоҳи Ғи-ждувонӣ, Ҳоча Орифи Моҳи Тобон дар Шофиркон, Бобои Самосӣ ва Алии Роми-танӣ ва дигар як қатор мас-ҷиду мадрасаҳои шаҳри Бух-оро, аз он ҷумла тармики ма-нораи Вобқент иштирок на-муда, дар кори қошқинкорӣ таҷрибаву санъати баланд андўхтааст. Аз ин ҷост, ки дар қошқинкорӣ бинои Дониш-гоҳи олии динӣ қорҳои ӯ ва

шоғирдонаш бе нуқсон пеш меравад.

Бахтиёр худ бо сирру ас-рори хунари ғачқорӣ ҳеле хуб ошно буда, бо хунари қошқин-корӣ машғул мешавад. Ин ду хунарро ба ҳам омеҳта, ба ҳусни биноҳо ҳусни тоза ме-бахшад. Ҳоло Бахтиёрақа бо аъзои оилаш, яъне фарза-ндон ва бародараш дар орои-ши бино бо хунари қошқин-корӣ ҳиссаи худро гузошта истодааст. Албатта ин хунар бисёр як кори майда мебо-шад, ки аз хунарманд сабру тоқати зиёдеро талаб меку-над. Чуноне шодиқӣ он га-штем, барои офаридани як ком-позитсияи гул аз 7 марҳала гузаштан лозим аст.

Дар ин лавҳаамон мо қўшиш кардем, ки дар бораи рафти қорҳои эҳёю азнавсо-зи бинои нави Донишгоҳи олии динии Бухоро ва санъ-ати волои қошқинкорони он нақл кунем.

Беҳрўзи ДАВЛАТ,
вилояти Бухоро.

...АНДЕША БОЯД НАМУД!

ё худ сухане чанд пиромуни тарбияи насли наврас

Албатта, ҳаёти имрўзаро бидуни оинаи ҷаҳоннамо тасаввур намудан нашоёд. Зеро қулли нағзонию ахбор, санъату мусиқа, кашфиёту бозёфтҳои илму техникаи тавассути оинаи нилгун дастраси мо мегардад. Ҳатто имрўзро дарсҳои онлайн низ дар шароити пандемия айнан ба воситаи оинаи нилгун намоиш дода мешавад. Аз ин ғамхориҳо ҳам волидайн хурсанду ҳам донишомўзон. Аммо ҳадаф аз ин нигоштаҳо дигар аст.

Мутаассифона, имрўзро тавассути шабакаҳои телевизионӣ давлатӣю нодавлатӣи кишвар филмҳои хориҷӣ ба таври доимӣ намоиш дода меша-вад. Пўшида нест, ки он филмҳоро падару модарон бо ҳамроҳии фарза-ндон дар як манзил ва ё хонадон «хо-тирчамоёна» тамошо мекунад. Ва ҳар рўз вақти намоиши филмҳоро бесаба-рона интизор гардида, дам ба дам ба соати деворӣ менигаранд. Алалхусус, онҳо муҳлису дўстдори филмҳои туркӣ ба шумор мераванд гўё ҳаёти хешро ба «қарамонҳои филм» тасав-вур карда наметавонанд. Вале ин

«саъю таллошҳо»-и калонсолон таъ-ҷубовар аст.

Мо омўзгоронро бошад, яке аз са-бабҳои ҷиддии дарс нахондан ва бе-одобию тақлидкорӣ шоғирдон саҳт ба ташвиш овардааст. Ҳамаи инро метавон дар тамошои филмҳои ба маданияти мо бегонаву чанғчўёна, ки асосан золиимӣ, бераҳмӣ ва ма-данияти гарбиёро тарғиб менамо-яд, баръало дидан мумкин аст. Ал-батта, камина ҳамаи филмҳои хори-ҷиро сабабгори ваъзи кунунӣ наме-хисобам. Лекин аксари онҳо ба ма-данияти шарқонаи мо номувофиқу

носозгор буда, ба тарбияву ахлоқи на-сли наврас таъсири манфӣ мерасо-нанд.

Воқеан, дигар омилҳо, аз қабилӣ компютер, бештар паҳн гаштани те-лефонҳои русуми гуногуну замонавӣи мобилӣ ва истифода аз шабакаҳои Ин-тернет низ мутаассир ба ҳисоб ме-раванд. Моро зарур аст, ки сари вақт фарзандонро аз ҳама гуна таҳдидҳои маънавий ва «маданияти оммавӣ» ба ҳубӣ огоҳ созем. Дар навбати дигар бештар вақти пурқиммати шоғирдонро ба омўзиши илму дониш, мутлоқи китобҳои бадеӣ ва тамошои дарсҳои онлайн аз тариқи оинаи ҷаҳон сарф намоем. Итминон дорам, ки дигарон низ фикру андешаҳои худро марбутӣ ин муаммои давр аз тариқи рўзнома иброз хоҳанд дошт.

Юнус МАҚСАДОВ,
омўзгори фанни забон ва
адабиёти тоҷикӣ мактаби
таълими умумии рақами 56-уми
ноҳияи Сарисий.

Дар гўшаҳои дурдаст низ мушкилоти иҷтимоии мардумро ба ташкил ёфтани мулоқотҳои қушоду вохўри ва қабулгоҳҳои сайёр халлу фасл ва мардум ба саволҳои худ дар мавзўҳои гуногун ҷавобҳо мегиранд.

ҚИЗИЛТОҒ ДАР МАРКАЗИ ЭЪТИБОР

Шаҳраки Қизилтоғ солҳои дароз дар гўшаи фаромўшӣ монда, 13 ҳазор нафар аҳолие, ки дар он умр ба сар мебаранд, душворҳои мекашиданд. Шаҳравандон маҷбур буданд барои ҳалли масъалаи ночизе 100 км роҳ тай карда, ба шаҳри Ангрн оянд.

Ҳоло вазъ дигар ва роҳбарони сек-торҳо дар ҳуди шаҳрак мурочиатҳо-ро шунда, то имкон муамморро дар ҷояш баррасӣ ва норасиҳоро барта-раф месозанд. Масъулон хона ба хона даромада, ваъзи иқтисодии иҷтимо-ро меомўзанд, ба нороҳӣ дасти кўмак дароз мекунад. Шаҳраки Қизилтоғ замонавӣ шуда, шароит ба-роӣ кор, таҳсил ва истироҳат ба беҳ-будӣ рў мениҳад. Мисолан, бинои мактаби таълими умумии рақами 44 ва мактаби мусиқӣ баҷагона аз таъ-мири пурра бароварда шуд. Объек-

ҳои таълими бо ҷиҳозоти даркорӣ таъ-мин ва танҳо барои тарҳи замонавӣ гирифтани масканҳои таълими аз бўчаи давлатӣ қариб 2 млн. сўм ҷудо карда шуд. Беҳосили сифати хидмат-расонии тиббӣ, таъмини беморҳо-наҳо бо усулҳои асри, омўзиши ҳолати масканҳои табобатӣ дар «ха-ритани роҳ» инъикос ёфта бошанд, дар ҳамаи асос дастурҳои иловагӣ ташақ-қул дода шуданд. Дар ҳузури поли-клиникаи оилавии рақами 1 дорухо-наи иҷтимоӣ ташкил гашт, физиоте-рапия рўзона ба роҳ гузошта шуд. Дар қабулхонаи наватии сайёр, ки дар мактаби 44-ум ба амал омад, асо-сан масъалаҳо марбут ба хидматра-сонии коммуналӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

М.ШОДИЕВ,
муҳбири «Овози тоҷик».

ҚАБУЛИ САЙЁРИ РАҲБАРИ НАВИ ВИЛОЯТ

Иҷрокунандаи вазиҳои ҳокими вилояти Бухоро Ботир Зарипов аввалин қабули сайёри оммавии худро дар ноҳияи Олот гузаронд.

Дар он қариб 300- то масъала аз қабилӣ хифзи манфиатҳои қонунӣ шаҳравандон, масъалаҳои ҳоҷаю манзил, замин, ёри моддӣ, пенсияю нафақа, бо шўғл фарогирӣ, молияю кредит, хифзи саломатӣ, расондани хидмати коммуналӣ, андозсупорӣ, таълим, таъмири роҳҳо, бартарафозии номурағбатҳои таъми-ноти барқ, газӣ табиӣ ва ғайра, ки аз ҷониби 126 нафар шаҳравандон ба мийн омад, бо иш-тироки роҳбарони секторҳо, мутасаддиёни ташкилоту қорхонаҳои вилоятӣ муҳокима гар-дида, ҷораву тадбирҳои ҳалли онҳо дида шуд. Аз ҷумла қисме аз онҳо дар қараёни қабул ҳаллу фасл гардида, масъалаҳо, ки баҳри бар-тарафқунии онҳо вақт лозим аст, ба инобат гирифта шуд. Бояд таъкид намуд, ки шахсан ҳуди роҳбарии вилоят 47 нафарро қабул карда баҳри ҳалли эҷодии мурочиатҳо қорҳои за-рури дид. Дар қабули сайёр на фақат қорфа-тодагонӣ олотию ноҳияҳои ҳамсоя, балки на-мояндагонӣ шаҳру ноҳияҳои дигари вилоят низ иштирок карданд.

А.АВЕЗОВ,
хабарнигори «Овози тоҷик» дар
вилояти Бухоро.

ПАРВАРИШГАРОНИ ЛУҚМАИ ҲАЛОЛ

Президент борах таъкид кардааст: «Агар фермер сарватманд бошад, халқ ҳам бой мегардад». Ҳақ асту рост.

Ҳоло дар бораи яке аз соҳибкорони пеш-қадам, роҳбари ҳоҷагии фермерии «Қандил парвоз Ғайз» (роҳбараш Олимҷон Шарипов) сухан меронем, ки воқеан аз ҷашмиқордо-нҳо ба ҳисоб меравад.

Ин ҳоҷагии фермерӣ дар мавзоеи Ҳасан-хонӣ маҳаллаи Боғи Шамолӣ ноҳияи Сарисий ҷойгир шуда, солҳост, ки ба парвариши моҳӣ машғул мебошад.

Ин ҳоҷагии фермерӣ ба парвариши нағзи камбӯи гулмоҳӣ машғул буда онро ба таври интенсӣ ба роҳ монда меояд.

Тадбиркор дар масоҳати 11 гектар барои парвариши моҳӣ ҳавзҳо омода намуда, аз ҳама асосиаш 11 нафарро бо ҷойи кор таъ-мин намунааст.

– Ният дорем, ки дар соли оянда 20 на-фар аҳолии ноҳияро бо ҷойи кор таъмин намоем. Инчунин, нақшаи мо он аст, ки дар соли оянда 500 тонна нағзи гулмоҳӣро хуш-сифатро пешкаши мардум намоем, – гуфт зимни сўҳбат О.Шарипов.

Розияи БАДАЛ,
маҳаллаи «Себзор»-и ноҳияи Сарисий.

ТАШАББУСКОР ВА ҶАВОНМАРДИ АСИЛ

Кўш, то халқро ба қор оӣ.

То зи хулқат ҷаҳон биорӣ.

Деҳаи бостони Хуфари ноҳияи Сарисийи вилояти Сурхондарё аз қадимӯлаиёи мо бузургону фарзонафарзандонаш мақбули умум гар-дидааст.

Дар замони истиқлолият ба баҳусус дар чанд соли охир тавачҷўху ҳукумат ва сиёсатмадорон ба ин деҳа афзуда, ободӣ ва пешравии на-заррас ба мардуми деҳа даст дод, ки неқўа-вой ва ободихони тоза ба тоза ҳаёти мардумро пуртароват сохта, зиндагии эшонро мазмундор ва пурчило менамояд. Аз Ғайз ва нусрати ис-тиқлолият ҳамаи рўза як нағзӣ ва ободӣ дар рўзгори сокинони деҳаи Хуфари ноҳияи Сарисий ба амал мегуяндад, ки ин боиси сар-фарозии ҳамагон мегардад. Дар ин замина сокинони деҳа манша аз офтоби тобони ис-тиқлолият сохтбитамамона рўй ба сўбхи умед қадамҳои устувор доранд.

Ба наздикӣ аз тарафи ШС «Ўзбектелеком» «Ўзобайл» дар деҳа манораи телефонии мо-билӣ қомат рост намуд. Ин иқдом тухфани ар-зандае гардида дар соли ҷашни 30-солагии Ис-тиқлоли кишвар ба мардуми шарифи ин деҳаи бостонӣ.

Аз тарафи ҳодимони ширкати «Ўзобайл», ки дар ноҳия фаъолият доранд, тайи 5 рўз я-рмаркаи фуруши қорҳои телефонии мобилӣ су-рат гирифт, ки мардуми деҳа дар он маърақа дастҷамъона иштирок намуданд. Аз тарафи со-кинони деҳа зиёда аз 2000 нафар телефонҳои мобилӣ худро ба ин ширкати мобилӣ пайвас-танд.

Ин иқдом сабаб шуда акнун сокинони деҳа

аз шабакаҳои интернет ва почтаҳои электронӣ самаранок истифода мекунанд. Ростӣ, кас аз ҷу-нин нағзониҳо фароҳамд гардида дар ҷунин Ватани гул-гулшўкуфон заистану аз обу ҳавояш нафас гирифтандро баҳи беадад беҳисобад. Дар ин лаҳзаҳо ҷунин сатроҳи шоир ёдамон меояд, ки ҳеле бамаварид гуфтааст:

*Ба ин Ватан нигоҳи ошиқона мекунам,
Сару дилам фидои ин замона мекунам.
Муҳаббати самимию бародаронаро,
Ба ҳар қадам, ба ҳар нафас тарона мекунам.*

Дар қорҳои ободонӣ яке аз шахсиятҳои та-шаббускор, ватандўст ва инсонпарвар Шавка-тулло Ғафуров саҳмигузор буда, тайи ду сол ме-шавад, ки ӯ раиси ҷумитаи маҳалларо бар ўда дорад. Маҳз бо саъю қўшиш ва хидмату заҳма-тҳои қашидаш дар деҳа як андоза ободихо, то-зақорихо рўй кор омада, барои неқўаҳолии мардум замина мухайё намунаанд. Меғўянд, ки қору аъмоли ҳар як шахс ба дилу ниғти ӯ воба-стагӣ дорад. Шавкатулло аз қадамҳои аввалини дар мақомоти роҳбарӣ мондаш ба ободиву бу-недкорӣ сару кор гирифт.

*Бе азии дурусту саъйи қомил,
Қасро нашавад мурод қосил.*

Шавкатулло Ғафуров 18 январӣ соли 1981 дар деҳаи Хуфар (гузари Тўпхона) дар оилаи марди далер, ташкилотчӣ ва ҳоҷагидор Абду-рауф Ғафуров ба дунё омадааст.

Хислатҳои далерӣ ва ташкилотчигиро ӯ аз қибагоҳаи Абдурауф Ғафуров омўхтааст. Ин нақшмард ҳамчун сарқору ва ҳоҷагидор солҳои тўлонӣ дар ин деҳа фаъолият намунааст.

*Афсўс, ки мо зиндабўзургон нашиносем,
Он вақт шиносем, ки ғўем қўчо шуд?*

Ш.Ғафуров аз бозе, ки ба вазиҳои раиси ҷу-митаи маҳалла таъин гардида, ҳамчун як фарза-нд асили зодгоҳаш дар пайи ободӣ, созандагӣ ва неқўаҳолии мардуми зодгоҳаш камари Ҳим-мат баст. Дар бисёр ободихо, ки дар тайи ду соли охир дар деҳаи Хуфар ба амал пайваст, саҳми ин бузургумард назаррас аст.

Маҳсусан, ҷойи зикр аст, ки дар асфалтпўш гардидаи роҳи 18 километраи деҳа, таъмир ва азнавсозии масҷиди ҷомеъ ва ҳавзи калон, таъ-мини обии нўшоӣ, ривчи боғдорӣ, обод наму-дани қабристони деҳа ва дар он ҷо бино карда-ни масҷид, зиёратгоҳ, таҳоратхона ва овардани оби нўшоӣ ба ин мавзёе ҳиссаи худро гузош-тааст. Дар ривчи соҳаи сайёҳӣ обод гардонидани зиёратгоҳи Ҳочаи Хаймадор (Ҳочаи Ха-мидор) ва Увайси Қаранӣ (Ҳочам Қара) ва як қатор ободихо назаррас рўйи кор омаданд, ки бо ташаббуси ин марди наҷиб амали шуданд. Роҳи байни деҳа низ васеъ карда шуда, таъмир гардида ва пулҳои оҳану бетонӣ қомат рост на-муданд.

*Пои ман бар санҷуб аз худӣ одат кардааст,
Гар зи санги роҳ тарсам, аз қўҳистон нестам.*

Дар баробари ҳамаи ин обидихову пешравихо мавсуф ҳамчун шахси раиятпарвару инсондўст ба мардуми камбизоату мўхтоҷ ёри бегаразонаи худро дарё нашошта, дасти хайр дароз меку-над. Хусусан, дар ин давраи ҷассоси пандемия ӯ аз тарафи ҷумитаи маҳалла ва бо ҳамкорӣ бо тад-биркорони ватанӣ ба оилаҳои эҳтиёҷманд кўма-қҳои башардўстона намуд, ки ин амали неки ӯ аз ҷавонмарди ва олюҳумматнаш дарақ медиҳад. Беҷиз шоир ҷунин нагуфтааст:

Ҳиммат баланд дор, ки мардони неқмон,

Аз Ҳиммати баланд ба ҷое расидаанд.

Дар баробари кори давлативу роҳбарӣ ӯ ҳам-чун деҳқони ҳоҷагидор соҳиби 3 гектар боғи обод буда, аз замин самаранок истифода меба-рад. Ангурӯ себи шаҳдбори боғи ӯ қайҳо боз рўйи дастархони ҳамаватанонамонро зеб дода, даҳони мардумро лаззат бахшидааст.

Ҳамчун як тан аз фидоии Ватан дар пайи омўзишу болоравӣ аст. Шавкатулло дар айни замон донишҷўи шўбҳои ғойбонаи Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон буда, пайваста дар пайи омўзишу тақмили донишу заковати худ мебо-шад.

Дар баробари ҳамаи ин ӯ чун падаи муш-фиқу ғамхор соҳиби 4 нафар фарзанд буда, дар таълиму тарбия ва тадриси онҳо хидмат ба харҷ медиҳад.

Мо ҳамдеҳагонаш умед бар он дорем, ки бо ташаббус ва хидматҳои шабонарўзи ин ҷавон-марди асил як гўшаи ватани азизамон обод гар-дида, пешравӣ ва бурдборихо ба мардуми ин сарзамин ёр мешавад. Бигзор, ин пешравиро бурдборихо дастоварди ҳубе гардад барои аҳолии ин деҳаи биҳиштсо. Дар хотима бошад тақя ба ин гуфтаҳои шоир намуна, ба Шавка-тулло барори кор орзунаманд:

*Ман зодаи хоки воҳаи Сурхонам,
Бар хоки азизи Ўзбекистон ҷонам.
Гар хоки Самарқанду Бухорои Шариф,
Чун сурма шавад, ба дидагонам молам.*

Илҳон ХИДИРОВА,
омўзгори мактаби рақами 8, деҳаи
Хуфари ноҳияи Сарисий.

АДИБАИ МЕҲРУБОНИ БИҶИШТӢ

Дар Ҳибони адибони пойтахт Ҳайали Саид Аҳмад ва Саида Зуннунова мавҷуд. Он мӯҳассамаест гӯё ба иродаи матонати инсон, ба ҷуфти муносиб, ки ҳамчун эҷодкор вафою садоқатро як умр сурӯнданд дар пардаҳои баланд.

Дар ҳафтаишон як бех садбарги сафед буд, ки онро замонаро Саидапаи нишонда. Баъде Саидапа аз олам гузашт, Саид Аҳмад дар вазъе, ки танҳо ба ҳадаш маълум, ба он садбарг менигаристу менигарист...

Пештар харду дар кӯчаи Ҳибонро чун зану шавҳари

бахтёр сайр кунанд, акнун Саид Аҳмад тани танҳо берун мебаромад. Тани танҳо хона мебаромад. Пирона...

Роҳи ҳаётиашон ҳамвор набуд. Дучори таъйиқи сахт шуд Саид Аҳмад. Аммо танҳо азоб кашид? Меғунд, азоб ва изтиробҳои ботинии ҳамсари меҳрубонаш сахттар буданд!

Ҳа, бисёр чашиданд хорӣ ва талхҳои ҳаёт. Вале наноланд ин ду адиби якдигарро фаҳмида, якдигарро пурра сохта ва бо ҳам тақнамуида. Онҳое, ки ба хонадони эшон меҳмон шуданд, гӯё аз

осмон ба рӯи каф меафтиданд. Дар ҳолатҳои оддӣ низ бо ҳам бошанд, кӯдаквор мебуданд, худро саодатманд ҳис мекарданд, ки инро инсонҳои аз дарвозаашон даромада борҳо мушоҳида намудаанд.

Саида Зуннунова ҳам шӯир буд, ҳам навиҷанда. Назмаш баланд буд ё на-срав? Ҳар ду ҳам баланд, эътироф мекунанд муҳаққиқон. Одамоне, ки ӯро аз наздик мешинохтанд, ба инсоният, самимият, хушзабонӣ дар ҳар гуна ҳолатҳо баҳои муносиб медиҳанд.

Меғунд, ҷаннатӣ буд!

Саидапа баъди бемории вазнин соли 1977 дар сини 51-солаги вафот кард. Дар авҷи камолоти эҷодӣ...

Қаҳрамонхояш — занҳои мӯймина ва муниса. «Аз сарат гардам» ном дорад яке аз охири асарҳои. «Айланай, ўргилай» (гардам)-гӯйҳои таҳдидонааш ба инсонҳо чи қадар ширин ва аз дилу ҷони меҳрбораш гувоҳӣ медиҳанд.

Вақте апа чашм аз ҷаҳон пӯшид, фарзанди ягонаи хонадони Нодира хурдсол буд. Нафақат ба Саид Аҳмад, ба Нодираи Ҳанӯз духтарча ин

зарбае буд хеле сахт.

...Тасаввур кунед, адибаи номвар дар ошӯнаи дуҷуми бинои кӯҳнаи Иттиҳоди нави-сандагон рӯи курсие нишастааст. Паи қадам қор ин ҷо омада ва қадомеро интизор. Аз паст қадоме рӯ-рӯи зинаҳо баромада ва намоён гардад, хоҳ адиби кӯҳансол, хоҳ ҳаваскор, хоҳ ношиноси гузараш ба он ҷо афтад, мисле одами иззатманде баромада истода бошад, аз ҷо хеста, даст пешӣ бар, салом медиҳад. Инсонҳои одамонро ба навҳо ҷудо карда, муносибат мекардагӣ каманд?

Вале Саидапаи биҳишти ҳамамо ба як чашм меидид, ҳамамо эҳтиром менамуд. Нодира ашқи чашм фуру бурда ва меғунд, модарам чизе пухта, дар танафуси калон дар дами дарвозаи да-бистон маро мунтазир мешуданд. Мебаромадам, чизи бурдаашро мегирифтаам ва меғуфтаам, акнун биравед. Вале намерастанд. Меғуфтанд, то дар пешӣ чашмам нахӯри, намеравам...

Оҳ модароҳ!

Ш.МУҲАММАД.

Аз хурдсолиам орзу доштам, ки муаллима шавам. Шояд ин аз он сабаб бошад, ки падари меҳрубонам низ омӯзгор буданду мо — фарзандонашонро доимо таъкид мекарданд, китоб хонем, илм омӯзем, ростқавлу покҷидон бошем. Афсӯс, ки зуд аз дунё рафтанду ба камол расидани фарзандонро дида натавонистанд.

Дар мактаб бештар ба фанҳои иҷтимоӣ, хусусан ба фанҳои ҷуғрофия шавку ҳаваси зиёд доштам. Ин шавку ҳаваси маро омӯзгори пуртаҷрибаи фанҳои ҷуғрофияи мактаб Абду-саттор Мирзоев, ки аз синфи 5 то хатми мактаб роҳбарии синфи моро низ ба ӯҳда дошт, боз ҳам бештар намуд. Бо роҳбарии ӯ ман ғайр аз китобҳои дарсӣ

адабиёти гуногунро доир ба ин фанни дӯстдоштаам мутолиа намуда, дар ҷорабинию тадбирҳо, озмунҳои фанӣ иштирок намуда, баҳраҳои зиёд гирифтаам. Мактаби таълими умумии рақами 29-уми ноҳияи Сарисийро хатм намуда, ҳуҷҷатҳоямро ба шўъбаи ҷуғрофияи Доғишгоҳи давлатии Тирмиз супоридам. Сазовори номи пурифтихори донишҷӯ гардидам. Ба як чиз боварии комил ҳосил кардам, ки агар дар ҳақиқат дар назди худ мақсад гузошта, аз таҳти дил ҳаракат намоёнд, албатта ба мақсадатон мерасед. Чунонки меғунд:

Бе азии дурусту саъйи
комил,
Касро нашавад мурод
ҳосил.

Наргис ҶУРАКУЛОВА,
донишҷӯ.

Бонувони номдор

КЮРИИ АЗ ТАҚДИР
МИННАТДОР

Мария мактабро бо баҳои аъло тамои кард. Ҳама гумон доштанд ин духтари хушбаҳт дафъатан ба ягон муассисаи таълими олий ҳуҷҷат месупорад.

Вале ӯ: — Ба университети намеравам, кор мекунам, — гуфт аҳли хонадонро ба ҳайрат гузошта.

— Не, бод ҳон! — Ҳитоб кард хоҳари калониаш Броня.

Саробони оила Бронислав суҳани духтари калониашро қувват дод:

— Соҳиби маълумоти олий шуданд шарт, Мария. Ваъдаи ба Менделеев додаам дар хотират?

Бронислав дар гимназия кор мекард, аз кимё дарс меод. Намоёндагони машҳури илм таширфи мефармуданд ба ин даргоҳ. Ба гимназия қадам ранча кардани Менделеев бошад воқеае буд фаромӯшнопазир. Мария дар лаборатория ба падараш кӯмак мерасонд. Дасту пой баҳунаи ва ҳаракатҳои ҷолокаш диққати донишманди бузурги русро ба худ кашид.

— Ин духтар ба кимё машғул гардад, олимпиа намоён мешавад.

Ҳозирон ба тааҷҷуб афтоданд: охир, ӯ танҳо ҳаракатҳои дуктарро дид, ба духтари ҳамеша панҷон, ки кимё ҷону дилш буд, ягон савол надовд. Оянда олимпиа шуданашро чи тавр пешгӯӣ мекунанд?

Бронислав мамнун лаб-ханд намуд:

— Духтарҳоям — алав, инаш боз ҳам дигархеллар. Хушбаҳт, болаёқат. Мавз-ӯҳоро пешаки тайёр карда, ба мактаб меояд. Устодонро лол меғузорад. Марияро албатта меҳонем. Модараш Владислава низ дар ҳамаи фикр.

Ана, Марияе, ки ба назари Менделеев афтада буд, мактабро тамои кард. Аммо чӣ меғунд? Ба хондан нафақта, кор карданист?

— Меҳонам, лекин баъдтар, — фаҳмонд Мария.

— Баъдтар?

— Маро Броня меҳонам, — бо табассум ба апааш нигарист вай.

— Нафаҳмидам... — Броня ҳайрон.

— Аввал ман тиро меҳонам, баъд ту маро. Розӣ ҳастӣ?

Чӣ фикр доштани духтари оқилонаашро зуд пай бурда, Бронислав аз китфи Мария оғӯш кард:

— Духтарон, ҳоло ман зинда. Чӣ кор карда истодаам ман?

— Дуоҳоятон кифоя, — гуфт Мария. — Бе ин ҳам бисёр азоб мекашед моро

гуфта. Илтимос, моро ба ҳоламон гузоре. Хондана-монро худамон ӯҳда меку-нем.

Чунин гуфт ва ба Броня нигарист:

— Ҷӯда мекунем, а?

Бронислав чӣ қадар орзу дошт духтаронаш соҳиби маълумоти олий шаванд. Аммо барои хонадон пул даркор. Саробони оила дар гимназия муаллими оддӣ. Дар хонадон панҷ фарзанд. Таъминии рӯзгор осон нест. Хондани фарзандҳо бошад...

Ҳаминро фикр карда, Мария ва Броня нақша кашиданд. Мувофиқи он Мария дар давоми панҷ сол мураббия шуда кор кард ва ба апааш, ки ба Дониш-қадаи тиббии Париж дохил шуда буд, пул фиристода истод.

Броня соҳиби маълумоти олии тиббӣ гардид.

Баъде ӯ касалхонаи хусусӣ кушод, Мария:

— Акнун аз паи таҳсил шавам мешавад, — гӯён ба Париж роҳ пеш гирифт.

Мария дар сини 24-солаги ба факултати фанҳои табиӣи Доғишгоҳи Париж дохил гашт.

Корҳои Броня, ки чун шифокор ба фаъолият пардохт, пеш рафт. Вай хоҳарашро аз ҷиҳати иқтисодӣ таъмин карда истод.

Соли 1893 Мария Складовская дараҷаи магистрии Университети Сорбоннаро аз рӯи фанни физика, баъди як сол аз рӯи фанни математика молиқ гашт. Ду унвони баланди илмӣ дар тӯли ду сол!

Ба ақлу заковат ва иқти-дори духтар ҳама қои. Ҳама бовар доранд истеъ-доди фавқуллодаи вай ба оянда кашфиётиҳо тоза дар илм қардаш қодир.

Аммо ин вақт ӯ аллакай духтари хурд не, бисту ҳафтсола буд. Фурсате қайҳо расида, ки дар бо-раи ҳаёти мустиқлонаи оилаи фикр кунад.

Мария: — Ҳамааш хуб мешавад, — гуфт ба пада-раш, ки аз ин хусус таш-виш мекашид.

— Кор гуҳхта намера-вад, аммо ҷавонӣ ва му-ҳаббат, ки зиннати он аст, мунтазир шуда намеистад!

— Мешавад, гуфтам-ку?

— Аммо ҳар чиз дар вақ-таш шавад, бехтар, духта-рам.

— Мешавад!

«Мешавад»-гӯи Мария беҳуда набуд. Ҷуи ҷавоне аҳд паймон баста буданд.

Чавон — мудири лаборато-рияи мактаби саноати хи-мия ва физикаи назди му-нисипалии Пер Кюри.

Дар ҳаёти Мария дав-раи нав оғоз ёфт. Пер низ

фидоии илм. Кор вазнин, аммо мароқнок буд. Оли-мони ҷавон бобати кашф кардани асрори магне-тизм то нисфишабӣ дар лабораторияи монда ме-рафтанд. Марияро дар бевақтӣ танҳо гуслонда намешавад. Пер ӯро то дами дарвозааш мебурд ва:

— Ба хонаат марҳамат, — меғуфт бо табассум, — хобҳои нағз бинед.

— Ба хобам шумо нада-роед бас, — шӯи мекард Мария. Ва аз дил меғуза-ронд:

«Канӣ, акнун ба хобам дарой, Пер. Чӣ дар хоб ва чӣ дар бедорӣ ҳамаи туро бинам!»

Дар яке аз рӯзҳои ба-ҳор ба сайр баромаданд.

— Дар навдаҳо нишонаи ҳаёт, — гуфт Пер.

— Ҳа, — тасдиқ намуд Мария. — Табиат аз нав зинда мешавад.

— Фасле фаро расида, ки эҳсосот низ бедор ме-гардад, Мари!

— Ин баҳор, айнаи за-мон, баҳори орзуҳои мо, Пер!

Соли 1895 тӯи арӯси-ашон барпо гашт.

Паи ҳам ду духтар ёфтанд ва ба онҳо Ирен ва Ева ном гузоштанд.

Хонаашон — корхона. Корхона бошад, бароя-рашро манзилӣ дуом. Тад-қиқотҳое, ки ҳар ду дар бораи уран бурданд, са-мар бахшид.

Зану шавҳар элементи навро кашф карда, ба ша-рафи ватани Мария ба онҳо «радий» ва «поло-ний» ном ниҳоданд.

Соли 1903 барои саҳми калонашон дар илм ва иқ-тироашон дар физика зан ва шавҳар Кюриҳо ба мукофоти Нобел сазовор доништа шуданд.

Баъди ду-се сол Мария профессори Университе-ти Сорбонна гардид. Ав-валин профессорзан дар яке аз донишгоҳҳои маш-ҳури Аврупо!

Вай дар химия низ каш-фиётиҳои бузург намуд ва бори дуом ба мукофоти Нобел соҳиб гашт. Аммо ин дафъа рафиқи ҳаёти-аш ба хурсандии ӯ шарик шуда натавонист. — Пер соли 1906 дар садамаи автомобилӣ ҳалок шуд.

Пер ва Мария дувоздаҳ сол ҳамроҳ зиндагӣ кар-данд ҳалос. Вале барои ҳамаи дувоздаҳ соли са-одатнишон Мария то охи-ри умр аз тақдир миннат-дор шуда зиндагӣ кард.

Вай лаҳзаҳои суруба-ши бо шавҳар гузаронда-ашро ин тавр ба хотир меовард:

«Ман завҷаи Пер шуда, аз орзу кардаам ҳам хуб-тар зиндагӣ кардам».

Ш. МУҲАММАД.

Қариб сӣ сол боз Лола Раҳимӣ дар идораи рӯзномаи «Овози Самарқанд» ҳамчун ҳуруфчин адои вазифа мекунад. Ӯ аслан орзу дошт, ки муаллимаи фанни физика шавад.

ЗАНИ ХОКСОРУ МАСЪУЛИЯТШИНОС

Богимайдон — сарзаминест, ки мардумаш аз азали дилбастаи илму дониш, адабиёту фарҳанг ҳастанд. Лола Раҳимӣ низ дар ҳамаи муҳити адабпарвар ба камол расид. Ӯ пас аз хатми мактаби миёнаи рақами 25-уми зодгоҳ ҳуҷҷатҳояшро ба факултети физикаи Доғишгоҳи давлатии Самарқанд супурд. Аз илтиҳони нахустин сарба-ландона гузашт. Аммо дар санҷишӣ дуом... нагузашт.

Баъди чанде духтари хо-лаи Лола — Дилфуза Наби-ева наздаш омада, тақлиф кард, ки ҳар ду ба омӯзиш-гоҳи касбию техникаи на-зди Садорати ахбори ком-муникатсияи оммавии ви-лоят дохил шаванд. Бо дил-лоят омӯзишгоҳ дар ягон идора кор кардан мумкин аст. Холабачаҳо аз забони русӣ диктант навишта, ба сафӣ донишҷӯён қабул шу-данд. Алиса Ивановна ас-

рори дар мошинка чоп кар-дан ва ба тарзи стеног-рафӣ навиштанро ёд дод. Хунаромӯзон барои таҷри-ба ба матбааи Самарқанд рафтанд. Дар бинои сека-бата коргарон дар паси дастгоҳи пурқудрат истода, рӯзнома ва ҳар гуна плака-ту афишаҳоро чоп мекар-данд. Бо кӯрғошим ҳуруф-чидан хеле аҷиб буд. Рох-балал Алиса Ивановна гуфт, ки дар оянда фа-ёлияти меҳнати онҳо бо ин корхона вобаста хоҳад шуд.

Дар арафаи дипломи-гии Лола муҳбири рӯзно-маи наватъасии «Овози Самарқанд» Раҳматулло Шарифзода омада, аз ди-ректори омӯзишгоҳи пу-рсид, ки оё дар байни хуна-ромӯзон хатмкунандагони мактабҳои тоҷикӣ ҳас-танд?!

Сарвари таълимгоҳ ҳуҷҷатҳои талабаҳоро

гоҳ дипломиро гирифта ба идораи рӯзномаи «Овози Самарқанд» омад ва аз он дар тааҷҷуб монд, ки дар ин ҷо ягон нафар бону нест. Духтаракӣ шармин аз кор рӯ тофт. Ӯ байн чанд муддат гузашту собик му-аллими математикаи мак-табаш Тошқул Азимзода, ки ҳамчун ходими адаби-и рӯзномаи Самарқанд маз-кур кор мекард, бо супори-ши муҳаррир ба шогир-даш хабар дод, ки ҳоло чанд нафар зан-духтарон дар рӯзнома фаъолият до-ранд. Лола бо насихату маслиҳати модараш Зӯхроҳла назди сардабир омад. Сармуҳаррир Нор Остозода барои қабул ба кор фармон дод.

Он солҳо тамоми маво-ди рӯзнома тавассути мо-шинкаҳои русуми «Янтарь» ва «Украина» чоп мешуд. Ходими ҷавону қаҳқон дар як рӯз то 30-40 саҳифа да-стнависи ходимону муҳби-рони ҷамоати чоп мекар-д. Гоҳ аз тахрири қалам задани мудири-ни шӯбаҳо, ҷонишини муҳ-рири котиби масъули рӯзнома матни қоғазҳо ба «лолазор» табдил меёфт. Лола Насимовнаи вазифа-шинос як охи бадард ме-кашиду хомӯш аз нав бо ислоҳи хатоҳо машғул ме-шуд.

Воқеан, рӯзномаи на-ватъаси на танҳо дар бо-раи гузару русоҳои тоҷи-кинишини вилоят, инчунин берун аз қаламрави Сама-рқанд маҳбубияту нуфузи

хеле калон буд.

— Агар чопгар дар баро-бари кормандони эҷодӣ саводи кофӣ дошта бо-шад, — гуфт собик сарму-ҳаррири нашрияи Озод Ҳамидзода, — рӯзнома сари вақт чоп мешавад ва ба дасти муҳлисон мера-сад. Ман шохидам, ки бо-рҳо бо шарофати Лолаойӣ саҳуи хатоҳои имлоӣ ва ус-лубӣ ҳангоми чопи матн сари вақт ислоҳ гардида-анд. Зеро ин ходими масъ-улиятшинос хеле бисёр мутолиа мекунанд ва аз лу-гату фарҳанги имлои забо-ни тоҷикӣ хабардор аст. Охир рӯзнома на фақат сарчашмаи иттилоъ ва ғизои маънаӣ, балки ман-баи омӯзиш ва тарғибу эъзози забони модарӣ низ буда, тоза, бидуни савху хатои имлоӣ ба муштарий-на дастрас гардидаи он ва-зифа ва маданияти касбии ходимон аст. Лола Наси-мовна ҳоло ифтихори ҷамоа мебошад.

— Баити пайдомеже

хаст:

«Зи осонӣ наояд

шидоқомӣ,

Зи беранҷӣ наояд

пешгоӣ».

Ба шогирдонам Дилно-за, Азиза, Мавлуда, Ниго-ра, Маъмура ва дигарон таъкид мекунам, ки бо са-буру таҳаммул бошанд, пай-васта хунаи омӯзанд, хуна-рашонро тақмил диҳанд.

Хушбахтона, Президен-тамон ба кормандони мат-буот назару эътибори нек доранд. Борҳо дар анҷу-мани бошқуҳи кормандони воситаҳои ахбори оммавӣ ширкат варзида, бо «Иф-тихорнома» ва тухфаҳо сар-фароз гардидаам. Ман хеле хурсандам, ки аз паси касби оддӣ ба хоссорионаи худ хушбахт ҳастам...

Зохир ҲАСАНЗОДА,

ҳабарнигори «Овози

тоҷик» дар вилояти

Самарқанд.

Пандҳои
бузургон

Худованд ба чинси зан қудрат дар забон додааст ва ба чинси мард, қудрат дар бозу. Зане, ки аз қуд-рати забонаш барои ҳозир-ҷавобӣ ва забондарозӣ ва марде, ки аз қудрати бозу-яш барои фишор ва зӯро-варӣ истифода мекунанд, ҳар ду манфуранд.

Ва чӣ зебост агар ҳамаи қудрати забонро дар ҷиҳати меҳрубониву дилбарӣ ва қудрати бозуро дар ҷиҳати тақвои шудан ба кор буба-рем.

Забоне, ки ба латофат би-ҷарҳад ва зӯро бозуе, ки ам-ният бидиҳад, дунёи ҳар ду нафаратонро бихишт месо-зад...

Дар қасри намоишҳои шӯбаи қароқалпокистони Фарҳангистони бадеии Ўзбекистон бо унвони «Тирамоҳи заррин» намоиши бадеӣ ташкил карда шуд.

Дар маросими кушоиши намоиш расмон, санъатшиносҳо, ҷавонон ва вакилони воситаҳои ахбори оммавӣ иштирок намуданд.

Дар намоиши навбатӣ, ки ҳар сол ба таври барномавӣ рӯи кор меояд, бештар аз 70 кори эҷодии наздик 20 мусаввир ҷой гирифтааст.

Дар сурат: лаҳза аз намоиш.

Суратгир: М.ҲАБИБУЛЛОЕВ (ЎЗА).

Барои бачаҳо

ПАДАРАМ

Бовар кунед, гапам ҳақ,
Вақти хӯрок ҳама вақт,
Даст набурда ба табак,
Дарвоза шавад тақ-тақ.

Гах бо шарик, гах танҳо,
Оянд ба хонаи мо.
Падарам мушкулкушо,
Дарвоза шавад тақ-тақ.

Ба мурғашон лозим дон,
Ба кампиракон дандон,
Чанҷолҳо расид бар чон,
Дарвоза шавад тақ-тақ.

Меҳзад пеш аз хурус,
Оромаш не шабу рӯз,
Духтарҳо шаванд арӯс,
Дарвоза шавад тақ-тақ.

Падарам на заминдор,
На суду на прокурор,
Кораш хеле ҳам душвор,
Дарвоза шавад тақ-тақ.

Мешитобад ба мачлис,
Вақт надорад ба мо низ,
Вай дар маҳалла раис,
Дарвоза шавад тақ-тақ.

ФАРЗОНА ВА АФСОНА

Баҳри ману Фарзона,
Бибиям гуфт афсона.
«Очаргӯшаке буд,
Хапу хамӯшаке буд.
Як бачаи ало дошт,
Шӯху гапнодаро дошт.
Ба гапаш гӯш намекард,
Ҳар чиро хуш намекард.
Рӯза ба ҷонаш расид,
Бачаашро саҳт газад.
Модар гардид саргаранг,
Асабхояш шуд таранг.
Меҳру муҳаббаташ мурд,
Бачаашро фуру бурд».
Аз ин гуфтори момо,
Даҳони Фарзон шуд во.
Шӯру мочаро накард,
Ба ҳар кор ғавго накард.
– Вақти хоб шуд, эй Фарзон!
Хитоб намуд бибиҷон, –
Акнун назди оҷат рав,
Орому осуда шав!
Фарзона кард инро рад,
Гуфт: «Очам намехурад?»

Дилрабо НАСИМЯ.

Биёед, бехтараш аз он оғоз кунам, ки имрӯз Муҳаммадсолӣ Юсуфови бештар аз ҷиҳил сол саҳнаҳои театро оро дода ва дар филмҳои гуногун нақшофариди ҷи дарду ташвиш дорад. Зимни сӯхбати хоса бо ин хунарпеша маълум шуд, ки аз театри драмаи виллоят кайҳо ӯро дур кардаанд. Соли 2018 аз театри виллоят рафта. Дар солҳои охир муҳити маънавии ин театр барои ҷаҳони фаъолияти ман дар он мусоидат намануд. Дар ин ҷо қадри маро надонистанд.

АЗ ПАДАРИ ПИРУ МОДАРИ ЧАВОН

Буданд падархое, ки дар пиронсолӣ соҳиби фарзанд шуда, вале ба таълиму тарбияи он, бинобар имкон надодани умр ё заъфу пири, ба дараҷаи лозимӣ машғул нашудаанд. Аммо фарзандҳо бо худмӯзӣ ва иштиёқи баланд ба омӯзиш душворихоро паси сар карда, тавфиқ ёфта ва маълуми машғур гаштаанд. Масалан, шоири тоҷик дар асри XIX Шамсиддин Шохин, адаби барҷастаи ўзбек Абдулло Қодирий...

Меғъанд, фарзандон аз модархое хеле ҷавон (ноболиғ) нуқдор ба дунё меоянд. Аммо бисёр воқеъ шуда, ки аз ин гуна ҷавонмодарон низ фарзандхое ба дунё омадаанд ҳарчониба комил. Модаре, ки писар таваллуд карду номашро Пётр гузошт, ҳамагӣ ҷордаҳсола. Аммо «шуданӣ» будани тифл барвақт эҳсос мегафт. Баъди ба камол расидан Пётр ҳамчун философ ва публицист дар асри XVIII хеле машғур гашт. Баробари ин ончунон далерона шеърҳо навишта ва норасоҳои ҷамъиятиро фош мекард, меғуфтаанд пурдилтарин шоири рус маҳз Пётр Чаадаев (1794-1856) мебошад. Чопи асарҳои ӯро дар Русия манъ карда бошанд ҳам, шеърҳои ӯ аз даҳон ба даҳон гузашта, замзама мешуданд. Шахсият ва ҷодди П.Чаадаев ҳатто Пушкини бузургворро мафтун сохта буд.

Андрей Рублов (1360-1428) асосгузори мактаби иконанависӣ дар Русия мебошад. Икона – сурати Худо, фариштаю авлиҷҳои христиани. Андрейро, ки аз кӯдаки ба расмҳои шавқи беандоза дошт, модараш ба монастир супурд. Меғъанд, оне ки ин гуна кори мушкул ва нозуко ҷиддан ба ўнда гирифта буд, 5 сол дошту халос. Парастори монастир дар дафтари худ қайд карда, ки «Нафаре дасти Андрейро дошта, ба маъбад меовард ва гумон мекард духтаре додараҷашро овардааст. Ҳеч ақлатон намегирифт, вай модари писарак!»

Бале, хеле ҷавон буд модари А.Рублов. Дар сензационӣ ба дунё оварда буд Андрейро. Духтаре писарбачаеро хеле дӯст дошт. Меҳост зудтар оиладор шаванд. «Рӯй бароварда» ба падару модараш гуфт, илтимос, ба шавҳар диҳед. Волидон розӣ шуда ва дуои хайр карданд. Аснои вуқӯи маросими никоҳ арӯсак аз 13 андак боло будо халос. Дар понздаҳсолагӣ писар дид. Номашро Николай гузоштанд.

Оянда насрнавис, шоир, мунаққид, публицисти номвар шуд Николай. Бо «Ҷонҳои мурда» ном асараш адабиёти русро дар асри XIX ба дараҷаи нав баровард. Албатта, рӯзномаҳои хушманд зуд пай бурд суҳан дар бораи яке аз классикҳои адабиёти рус Николай Гогол (1809-1852). Чун суҳан оиди адабиёти рус дар асри XIX мебошад, як-ду суҳан дар бораи аз симои дигари барҷастаи адабии ин давр – Михаил Лермонтов (1814-1841). Дар ҳамаи навиштаҳои адаби – назм, наср, драматургия истеъдоди баланд дошт ин фарзанди гениали халқи рус. Рассоме низ буд ҷирадаст. Афсӯс, барвақт дунёро тарк кард – 26-ро пур карда ва нав ба 27 қадам гузошта. Ятим калон шуда буд вай, биби меҳри модарӣ дод, падар ғамхор гашт, аммо ҷои модарро ки мегирад? Симои модар дар ёд надошт, ҳамагӣ сесола буд, охир. Модараш-чӣ? Нуздаҳсола. Дар шонздаҳсолагӣ ба дунё оварда буд вай Михаилро.

Ш. МУҲАММАД.

Рюноске АКУТАГАВА
(Нависандаи ҷопон)

ДҶЗАХИ ТАНҶОЙ

Ин нақли модарам буд, ки меғуфт: ман инро аз бобокалонам шунидаам. Вале ин нақл то кучо заминаи воқеи дорад, намедонам. Бо назардошти он, ки бобокалонам ҷи инсоне буд, фикр мекунам, ки ин ҳодиса рӯй додааст.

Бобокалонам шефтаи хунару адабиёт буд ва дар байни активистони нависандагони даҳсолаҳои охири ҳуқуқронии Токугаваҳо (сулолаи сиёғунҳо — ҳуқуқронҳои ҳарбию феодалӣ) Ҷопон дар солҳои 1603–1867 маҳбубият дошт.

Дар байни онҳо драматургҳои ба мисли Каватаке Мокүами, нависандаи Рюка Тэйтанэкадзү, актёри машғур Зензай Анейки, актёр Тозэй, актёри шинохтани театри кабуки Данзүрои нүхум, актёрҳои театри кабуки Удзи Сибун, Мияко Сэнтю, Кэнзон Бюросай ва дигарон буданд. Мисолан, Мокүами бо ҳамроҳии бобокалонам дар пасаи худ «Эдодазүра киёмиз-дү сейген» прототипи тоҷири сарватманд Кинокүния Бунзэмонро ба риштаи тасвир кашидааст. Ҷопанҷол сол қабл фавтида буд, ба вай лақаби Има-кибун (Кинокүния Бунзэмонро мӯсир)-ро дода буданд. Имрӯз низ нафароне нахстанд, ки дар бораи ӯ, бино ба шундиҳояшон, ме-донанд. Насаби бобокалонам Сайки, номаш Тозиро, Кои тахаллуси адабии ӯ буд, Номии авлодиаш — Ямасирогакино Сүто.

Сүто боре дар фоҳишахонаи Тамоняи Ёсивара (яке аз мавзёҳои Токио кунун) бо роҳибҳои ошноӣ пайдо мекунад. Роҳиб пири маъбади Хонги буд, ӯро Дзэнтэ меномиданд. Вай низ дар ин фоҳишахона бо зани сабукпӯе, ки Нисидзүки ном дошт, қаробат пайдо карда буд. Ин ҳодиса дар замоне рӯй дод, ки ба роҳибон на танҳо издивоҷ кардан, балки баҳрабардорӣ аз лаззати шаҳвонӣ низ манъ буд. Бино бар ин, Дзэнтэ тавре либос меғушид, ки роҳиб будани ӯро касе надонад. Вай дар бар кимоно (ҷомаи ҷопонӣ)-и шоҳии гаронбаҳои раҳояш зарду қаҳаранг дошт, ки дигарон гумон мекарданд, ӯ дар асл табибест. Бо ӯ бобокалонони модариям тасодуфан шинос шуда будааст.

Бале, он ошноӣ ошноии тасодуфӣ буд: бино ба тақвими шамсӣ як шомӣ моҳи июл, вақте аз рӯйи одати қадимӣ дар хонаҳои кӯчаки чойхӯрии Ёсивара фуюнхоро овехта буданд, Сүто дар доғони ошноӣ дуом гашт.

Ҷузур дошт. Хангоме аз обхона бармегашт, марди қадпасту лоғареро дид, ки бо меҳр ба моҳи осмон менегирад. Вай мӯйи сарашро бо поку тарошида буд. Дар зери партави моҳ ба назари Сүто чунин намуд: марде, ки пуштнокӣ дар баробари ӯ қарор дорад Тикунайи шӯх ва ҳама-шаҳзодии ин биност, ки либоси табииро дар бар доирад. Сүто аз назди ӯ гузашту гӯшахро сабук кашид ва аз дил гузаронд: «Вақте аз бим ба ман рӯ оварад, масҳара хоҳам кард!»

Вале, чун чехраи марди ба ӯ рӯовардари дид, худ аз бим ларзид. Агар сари тарошидаашро сарфи назар намоем, вай бо пешонаи фарох ва мӯйлаби расида ба Тикунайи ҳеч монандӣ надошт. Шояд ба сабаби хеле лоғар будани чехрааш чашмони ӯ ба назар аз буда калон меамуданд. Дар нимравашанӣ барояш дида мешуд, ки дар бари рӯйи чапаш хали калоне дорад ва поёнтар аз он ҷонаи дуруште. Дар рӯ ба рӯи Сүтои дастпӯхӯрда чунин манзара қарор дошт.

Марди ба хашмомада пурсид: — Ба шумо чӣ лозим?

Чунин ба назар мерасид, ки мард як андак сархуш аст.

Фаромӯш кардаам биғӯям, ки Сүто дар ин хангом танҳо набуд, ӯд ҳамроҳ дошт, ки дар он рӯзгор онҳоро гейша (ракүса ё мутриба дар ишратхонаҳои Ҷопон) меномиданд. Онҳо, албатта, нисбаи саҳлангори Сүто беварқаб набуданд. Яке аз онҳо, барои аз ҷониби Сүто маъзарат хоштан, дар назди марди ношинос монд. Сүто ҳамроҳи дӯсти дуом саросема ба ҷӯраи худ рафт ва онҳо бо ишрат машғул шуданд. Тавре ки мебинед, хатои шефтагони санъат низ шармсорӣ дар пай дорад. Тоссар вақте аз дӯсти Сүто донист, ки ин хатои аламангез аз кучо сар задааст, дарҳол ба худ омад ва шодмон хандид. Марди мӯйи сараш тарошидагӣ Дзэнтэ буд.

Баъди ин ҳодиса Сүто амр кард, ки ба назди тоссар як лаъли шириниҳо баранд ва бори дигар аз ӯ узор пурсанд. Вай, дар навбати худ, барои ташаккур изҳор кардан, ба хузури Сүто омад. Бад-ин тарик риштаи дӯстиҳои онҳо ба ҳам пайвастанд. Ҳарчанд гуфтам, ки риштаи дӯстиҳои онҳо ба ҳам пайвастанд, онҳо ҳамагӣ як бор дар ошноӣ дуоми ин муассаса якдигарро дида, дигар дар ҷои ҷои ҷонахӯрда буданд. Сүто машғуботи

спиртдорро боре ба даҳон нағрифтааст, вале Дзэнтэ, баръакс, аз нӯшидан хушаш меомад. Либоспӯшиаш аз либоспӯшии Сүто фарқ мекард, пуркарруфар буд. Фарқи дигарашон дар он буд, ки Дзэнтэ занонро бештар дӯст медошт. Сүто гоҳо бо шӯхӣ меғуфт: ҳоло маълум нест, ки қадме аз мо роҳибтарем. Сүтои фарбеҳи тулум ва зоҳиран беэзо моҳи мӯйи сару ришашро наметарошид, дар гардан тӯмори занҷирдор, дар бар кимонои миёнабандш шохии хоксорона дошт.

Сүто боре ба Дзэнтэ дар ҳолате вохӯрд, ки ба шонахояш китфпӯшаки зарбофтор партофта, сямисэен (асбоби мусикӣ) менавохт. Ҷайричашмдошт, Дзэнтэ он рӯз ранги рӯйи париди ва чашмони сурхи варамиди дошт, гоҳо чунин ба назар мерасид, ки рағи кунҷҳои даҳонаш кашидида мешаванд. Сүто зуд пай бурд, ки дӯсти ӯ изтироби шадиди ботиние дорад. Вай дар рафти сӯхбат ба Дзэнтэ бо суҳанони таҳдор фаҳмонд, ки омодааст ӯро бо камолӣ майл бинашавад, вале ӯ дари рози дилашро кушодан намеҳост. Баръакс, беш аз пеш пӯшидатар мешуд, гоҳо сари риштаи калобаи суҳанро гум мекард.

Сүто андешид, ки Дзэнтэро ғаме, ки одатан дар дили меҳмонони фоҳишахонаҳо пайдо мешавад, шиканча ме-диҳад. Ва он ғамест, ки онро аз дил, бо дода шудан ба ишрат, берун наметавон кард. Сүтои Дзэнтэ дер бо ҳам сӯхбат карданд, бо мурури вақт фазои сӯхбатшон бозтар мешуд. Дзэнтэ, гӯе ҷизеро яке ба ёд оварда бошад, гуфт:

— Бино ба ақиоди буддӣ, доираҳои гуногуни дӯзах вучуд доштаанд. Умуман, дӯзахро метавон ба се доира: доираи дур, доираи наздик ва доираи танҳойи ҷудо кард. Оё ин гуфтор дар ёд доред: «Дар дунёе, ки зиндаҳо ба сар мебаранд, дӯзах ба панҷсари (ченаки масофа) вусъат пайдо мекунад». Пас, маълум мешавад, қадмиён бовар доштаанд, ки дӯзах ондунёист. Ва яке аз ин доираҳо — дӯзахи танҳойи, ки ғайриҷашмдошт, дар фазои кӯху сахро ва ҷангалҳо пайдо мешудааст. Ба таври дигар гӯем, ҳар он чӣ, ки инсонхоро ихота кардааст, метавонад, дар як миҷа ба ҳам задан, ба дӯзахи ранҷу азобҳо тақдир ёбад. Чанд сол қабл ман ба чунин як дӯзах бархӯрд кардам. Вале аз он

ки ташнаи дигаргунхоям, маро ҳеҷ чиз ба таври ҳама-шағӣ мутаваҷҷеҳ намесозад. Бо вучуди ин, маро аз дӯзах ҷойи гӯрез нест. Бинобарин, саъй мекунам, ки ҳолати рӯзгорам пайгирона тағйир ёфта истад. Дигаргунҳои кӯмак мекунам, ки ғаму ғуссаҳо рушӣ сар гузорам. Агар шонахӣ дилам бори дигаргунхоро бардошта натавонанд, маро як чиз раҳойи хоҳад бахшид, ки он марг аст. Пеш дар ин рӯзгори ғамангез аз марг танаффури доштам. Ҳоло бошад...

Сүто суҳанони охириини ӯро нашунид. Дзэнтэ онҳоро бо садои паст, сямисэенро ҷӯркунон ба забон овард...

Аз он рӯз Дзэнтэ дигар дар он даргоҳ наамуд. Ва ҳеҷ кас намедонист, ки бо ин роҳибӣ дар ботлоқи гуноҳҳо ғӯтида чӣ ҳодиса рӯй додааст. Дзэнтэ ҳамон рӯзе, ки рафтан дошт, шарҳи сӯтраҳо (садде) ки дар пеши саҷҷодаи обидон, барои ҳалал-нопазирии ибодат аз рағузарон меғуздоранд фаромӯш карда буд. Ва вақте ки Сүто дар овони пиронсолӣ муфлис шуду ба шаҳраки музофотии Самүкаву омад, дар байни китобҳои рӯйи миз чашмаш ба китоби шарҳи сӯтра афтод. Сүто дар пушти муқоваи он сегонаи (шеър, ки аз се сатр иборат аст) худро навишт: «Ҷиҳил сол аст, ба шабнамӣ рӯйи бунафшахое, ки дар саҳро доман паҳн кардаанд, менигарам». Китоб нигоҳдорӣ нашудааст. Ҳоло аз он аҳд касе намондааст, ки он сегонаи бобокалонони модариро дар ёд дошта бошад.

Таърихи нақлгардида мутобиқ ба соли ҷорӣи Ансей — соли 1857-ум аст. Модар магарам онро ба сабаби вожаи «дӯзах», ки ба миён омада буд, ба ёд овард.

Ҳоло ман рӯзҳои дароз дар дафтари кориам на дар он оламе, ки бобокалонони модариям ва роҳибӣ тоссар зистаанд, балки дар дунёи батамом дигар ба сар мебарам. Ва маро китоби нақшоҳои аҳди Токугаваҳо заррае мутаваҷҷеҳ намесозад. Бар ило-ва, ҳолати равониям чунин аст, ки иборати «дӯзахи танҳойи» дар дилам нисбаи бошандагони он аҳд ҷисси та-раххум меағтезад. Ман инро инкор намекунам. Зеро аз як дидгоҳ як андоза худӣ ман низ қурбонии дӯзахи танҳоям.

Аз забони русӣ тарҷуман
А. СУБХОНОВ.

Аз силсилаи «Ҷиқоёти таърихӣ»-и Баҳманёр ШАҲОБИДДИНИ СУҲРАВАРДӢ

Шайх кӯчаеро мегузашт бо либоси чанда, дукандоре ӯро дарюза (гадо) пиндошт ва сиккае (тангае) пеши пояш андохт, то бардорад. Шайх эътиборе надод ва дуконро убури кард. Дукандорро тақаббури ӯ хуш наёманд, пеш тошт, гиребони шайхро гирифт ва даъво кард:

– Эй фурумоё, чаро аз сиккаи райгон рӯй метобӣ, вақте сар то қадамат наму-дори фақру ҷуъ аст?!

Шайх дастӣ ӯ аз гиребон дур кард ва ором гуфт:

– Пеши мо сиккаи бемин-нат беҳ аз сиккаи беминнат аст! – ва равон шуд.

БОЗ СУҲРАВАРДӢ

Падар Суҳравардиро ки бо нон беъътӣи мекард, сарзаниш кард:

– Хай хирасар, магар на-шидай, ки бузургворе чун нонрезе сари роҳ дид, гир-ди он девор бардошт, то зери пой раҳгузарон нагар-дад!

Писар гуфт:

– Аҷаб аҳмаке буда, ме-шуд ба даҳон биандозад, ё канор бигзорад, чӣ ҳоҷат ба заҳмати беҳуда буд?

ЧИНГИЗХОН

Гурканон гӯи ӯро кан-данд. Онҳоро куштанд. То-буткашон тобут пеш овар-данд. Ҳамаро сар заданд. Чанд тан, ки гӯро анбош-танд, худ анбошта дар хок шуданд. Шаманҳо дуову фотиҳаи охирашро хонд-анд худ омодаи бозгашт бу-данд. Яксара ҳафз карданд. Боқиро низ, ки бардакаи тобут буданд, як-як аз дами тег гузаронданд, то ин ки як нафар бимонд. Ҳамоне буд, ки ба фарзанди арша-ди Чингиз савганд хӯрда буд, ки манзили охираш хони хонорро ҷондоре на-хоҳад донист. Вақте ба на-зди Ҷуҷӣ омад, замин бӯса кард ва гуфт:

– Хони олам, ҳар чӣ фар-муда будӣ, ҳамаро бекаму кост ба ҷо овардам, манзи-ли охираш хони хонорро ягон ҷондоре намедонад, ки қучаст!

Ҷуҷӣ гуфт:

– На, як нафар медонам!

Ва шамшер охта карду сари он мугул аз тан ҷудо.

АМИР ОЛИМХОН

Аз поиз (тирамоҳ)-и умри падарсолор, воқасин амири Бухоро ҳамин қадар маълумам шуд, ки оғози Ҷанги дуоми ҷаҳон назди дарвозаи ҳавлаиш рӯйи қурси бепероя аз сӯб то шом менишаст ва чашм ба роҳ буд. Меғъанд, ки дар даст ду ҳаман зари холиси бухорӣ дошт. Барои шодиб-на ниғаҳ мебошт. Яке ба-рои нафаре, ки хабари фа-тҳи Маскавро аз ҷониби ҷайш (артиш) Олмон биёв-рад, дигар ба нафаре, ки нишони Мухаммадаминбий-ро бибод. Ин шахс ҳазор шутур бор – нусти қароқу-лиро ба Фаранг бурдаву фуруғтаву баъд пинҳон шуда буд.

Рӯзо, моҳҳо, солҳо ме-гузаштанд, аммо на ҷайши Олмон Маскавро мегирифт, на касе суроғи Мухамма-даминбийро пайдо мекард.

Барои ӯ таҳаммули ин аз аморати Бухоро роҳо кар-дан ҳам сангинтар буд...

Ва як рӯз ӯро рӯйи ҳамон қурси бепероя, ду ҳамени зар дар даст мурда ёфтанд.

НАЧМИДДИНИ КУБРО

Ин орифи бузург бағали худро санг пур карда буд ва дар кӯчаҳои Урганчи Ҳоразм мегашт, ба ҳар мугули пе-шомода санг партоб мекард. Мугулҳо ба холи ин пира-марди нимчон, ки сангаш то ҳадаф намерасид, мекхид-данд.

Мугули пири дигаре ӯро хомӯш назора мекард. Чун дид, ки санги бағали ори-фи бузург боқӣ намонд, ба ӯ гуфт:

– Мебинам, санге дигар бо ту нест, вале алаमत ханӯз бо туст, меҳоман он ҳам набошад.

Мугул тире аз камон раҳо кард.

ҒАЗАЛИ УМЕД

Гиря мекхандад, дил аз андуҳ холи мешавад,
Сабр кун! Ҳолу ҳавои даҳр оӣ мешавад.
Соия наҳси ғам аз бому дари мо меравад,
Мерасад фасли шукуфтан, неқсолӣ мешавад.
Атри гарми ханда мепечад миёни кӯчаҳо,
Чатри шодӣ соябони ин ҳаволи мешавад.
Ишқ – ин гумгашта пайдо мешавад бечустуҷъ,
Дар ҷаҳони бекарона боз воли мешавад.
Чанг меуфтад ба чанги лашкари пируӣ сулҳ,
Рӯзгори хуш насиби мо – аҳолӣ мешавад.
Навбати дидор наздик аст, ай чашминтизор,
Буттаҳои интизорӣ, навниҳоле мешавад.

Фирдавси АЪЗАМ.

Васиятҳои Луқмони ҳаким ба фарзанд

Насихату андарзи дигаронро ҳеҷ гоҳ фаромӯш нақун.

Дар муқобили пешомадҳо шакибо бош!

Аз мардум рӯй нагардон ва бо онҳо беэътино набош!

Бо мардум бо гуруру тақаббур рафтор нақун!

Дар маҷолис ангушт дар бинӣ наяндош!

Розу асроратро назди худ нигоҳ дор!

Дӯстро дар хангоми сахтӣ озмоиш кун!

Бо бадон ва ҷоҳилон ҳамнишини нашав!

“ҚҶҶҚОР”-И МАЪРУФ ИМРҶЗ ЧӢ ДАРДУ ДОҒ ДОРАД?

Муҳаммадсолӣ Юсуфов аз зумраи хунарпешаҳои мардумист, ки дар миёни хосу ом бештар ба номи «Қўҷқор» маъруф гаштааст. Вай дар филм ва намоиш-номаи «Зани оҳанин» ин нақшро иҷро кардааст. Дар бораи нақшҳои офарида ва мақому манзалаи ӯ дар саҳнаи театр ва синамо хеле зиёд гуфтаанду навиштаанд. Ин ҷо банди низ мухтасар ба ин мавзӯ муруре хоҳам кард. Аммо ба таълифи ин гузориш комилан ҷизи дигар сабаб шуд.

Як идда шогирдонам, ки барои рӯшду ривожашон дар саҳнаи театру синамо заҳмат кашидаам ва роҳнамоӣ карда-ам, ҷи будани садоқатро надонистанд. Гузашта аз ин, тарафқашӣро ва камбӯи-ниҳои роҳбарони нави театр маро маҷ-бур намуд, ки аз ин театр равам, – гуфт Муҳаммадсолӣ Юсуфов.

– Шумо аз кай дар театри виллоят кор мекардед?

– Баъди хатми Донишқадаи давлатӣ театр ва рассомии Тошканд он ҷо мондам ва чанд муддат ба ҷавонан аз маҳорати актёрӣ сабақ додам. Баъди адои хидмати аскарий тақдир маро ба

саҳнаи театри драмаи виллоят Фарго-на ба номи Юсуфҷон қизик Шакарҷо-нон овард, – ёдовар шуд Муҳаммадсолӣ Юсуфов.

Вай афзуд, ки нӯҳ сол дар Тошканд кор кард, вале ҷойи зист надошт. Аммо дар ин театр ваъда додаанд, ки агар барои кор ин ҷо монанд, бо манзил таъ-мин хоҳад шуд.

– Мардуми зиёд шуморо аз намоиш-номаи «Зани оҳанин» мешино-санд.

– Бале. Ҳамон нақши Қўҷқорро, ки маро хеле машғур намуд, дар саҳнаи театри драмаи виллоят бозидам. Ин

намоишнома борҳо дар озмунҳои миллий ва байналмилалӣ ғолиб баро-мад, – меғӯяд ҳамсӯхбатам.

– Дар ин театр ба ҳайси коргар-дон низ фаъолият мекардед?

– Тамоми солҳои фаъолият талош ба харҷ меодам, ки муҳити маънавии те-атр солим бошад. Аммо дере нагузаш-та сабукдӯшкунҳои ғайриодилона ба вуқӯъ пайвастанд. Кор ба ҷое расид, ки маъмурияти нави театр аз бастани шартнома бо банди даст кашид. Вақте ки ба хунару фаъолиятм дар ин театр эҳтиёҷ эҳсос наманамудам, он ҷо монда-ам маънӣ надошт, – иброс намуд Му-ҳаммадсолӣ Юсуфов.

Нахустин нақши дар ин театр офари-даи ӯ Сулаймон-қорӣ аз намоишно-маи «Зарбаи ханда» мебошад.

Соня нақши Глостери У.Шекспир, Ёсу-мани «Фарҳод ва Ширин»-и С.Абдулло ва Б.Бровинро рӯйи саҳна овард. Нақшои офаридаи ин хунарпешаи мардумӣ хеле гуногун ва аз нигоҳи обу ранг бою хотир-

(Давомаш дар саҳ.6)

Кино

ДАВР МУНТАЗИР НАМЕШАВАД

Шабакаи телеграмми киноофарандагон лахзае ором намегирад. «Дар арафаи коркарди филми нав», «Фалон чорабини ба нақша гирифта шудааст», «Офаридани филм дар назар дошта мешавад...» ҳамаи ин гуфтаҳо маънои онро доранд, ки дар соҳа корҳо бо ҷидду ҷаҳд идора меёбанд. Ва бояд чунин бошад. Зеро мо меҳоме ҳе ҳуд не, ба назар чунин мерасад, ки кинои мо бинандаи худро барои тамошои силсилафилмҳои хориҷӣ аз даст меҳад. Ба ҳар ҳол, ба ман чунин метобад.

Сериали хориҷиро, ки ҳама таъриф мекарданду гуё як серияи он аз яқсиду чандин қисм иборат будааст, ба маънои он ки оё ба ин ситишҳо меарзад, тамошо кардани шудам. Ханӯз намоиш оғоз наёфта, духтарам Мубина, ки дар синфи чаҳорум меҳонад, ба наздам омада, гуфт, ки ӯ ин сериалро хангоми дар синфи якум хондаш тамошо кардааст. Ростӣ, ба ҳайрат афтодам. «Охир ин сериал барои калонсолон пешбини шудааст-ку!». «Телевизиор мӯдм кор мекунад. Ман хангоми дарстайёркунӣ сериалро ҳам тамошо мекардам», мегӯяд ӯ чашмонашро парронда. Ба ростӣ, дар ин сериали басо дуру дарози «таърифи» аслан ягон ҷузи ба ибратгирӣ шоиста нест. Дар филм ғайр аз барои манфиати худ ба дигарон панд додан, дар ин роҳ аз ягон амали қабҳа даст нақашидан, ба ҳаёти одамон зомин гардидан, хислатҳои муғамбирӣ, тухмат, хиёнат, фиребгарӣ, душманӣ адоват, манманӣ, сохтакорӣ, вайрон кардани фикри тамошобин дигар чизе набуд...

Кино натиҷаи меҳнати муштараки ҷамоаи эҷодкорон аст. Мо чун «Овоза дар маҳалла», «Ҷавониҳо даҳро», киноҳое, ки дар солҳои ҷағ ва даврони мушкӣ баъди ҷағ офарида шудаанд, аз ҷумла «Алишер Навоӣ», «Тоҳир ва Зухро», «Мафтуни туйма», «Тўйҳо муборак бод», «Ер-ёр», «Дилбери ман», «Алиёи галатеппаӣ», «Халпарастӣ аҷиб», «Дуэли таги чинор», «Шодидеа», «Абдуллоҳон», «Бачаҳои осмон» барин филмҳои ҳуб дорем. Танҳо як «Бачаи шум» сазовори эътибори зиёд мебошад. Дар

ин филм кас хандида мегиряд, гириса меҳандад. Аз тамошои филмҳои «Ҷасорати Фарҳод», «Ту ятим нестӣ», «Себҳои соли 41» қалбон аз ғуруру ифтихор пур мешавад. Саҳми ўзбекистонӣ ба Ҷабаи бузург касеро лоқайд намегузорад.

Аз қарақтии даҳсолаҳои охири кино, баъзан аз ҷангу низоҳои зану шавҳар, баъзан хушдоману арӯс ва қудоеи хаста мешавад.

Боре хангоми ҷунбӯш дар ошхона ба филме, ки дар хориҷа офарида шудааст, чашмам афтод. Ин филмро, ки «Разведкаи ҳарбӣ. Фронти Шимолӣ» ном дошт, метавонед бо завқ дар як лаҳза тамошо кунед. Эътимод дорам, ки эҷодкорон он, коргардон боистеъдод Юсуф Розиков, ки боз ба Ватанамон баргаштааст, филмҳои ҳуб меофарад.

... Оре, солҳои охир чун «Ибрат», «101», «Илҳақ» филмҳои ҳубе ба тамошобинон пешкаш шуданд. Замон тақозо дорад, ки дар ин роҳ корҳо беш аз пеш ҷиддитар бошанд. Бешубҳа, офаридани кино кори осон нест. Дар ин ҷода ба эҷодкорон ҳамҷиҳати, аҳли, завқу шавқ эҷодиро таманно мекунам. Давр равшан собит менамояд, ки дар соҳати кинематографияи ҷаҳон барои забти завқу шавқ ба дили тамошобин чӣ гуна муборизаи шадид мебарад.

Н.УСМОНОВА,
хабарнигори ЎЗА.

ОМОДАГӢ БА ФОРУМ

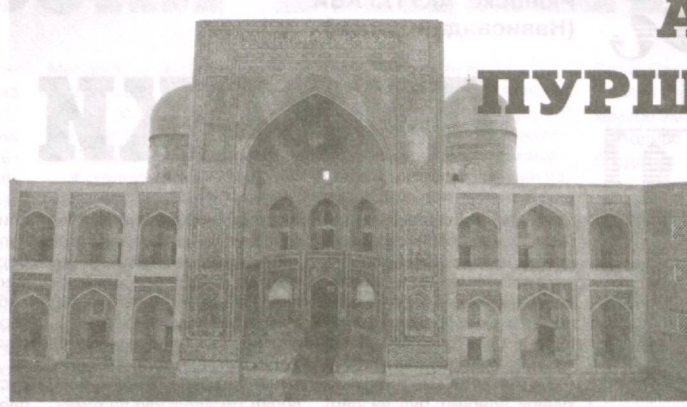
Тахти унвони «Аҳамияти узви комилхуқуқ шудан ба Форуми аккредитатсионии байналхалқӣ» дар Маркази матбуоти милли аҷнумани матбуоти баргузор гардид.

Дар он фаъолияти Агентии «Ўзстандарт» мавриди гуфтугӯ қарор гирифт. Корхое, ки сохтори аккредитатсионии милли ба амал мебарорад, дида баромада шуда ва нақшаҳои пешистода муйан гардиданд. Мақсади асосии ин сохтор, гуфта шуд дар нишати матбуотӣ, ба тартиб андохтани муносибатҳо дар баҳогузорӣ ба мувофиқи ва ҷаҳонханд. Фаъолияти он дар наватии аввал ба таъмини беҳафӣ ва хушсифати маҳсулоти кишвар, ба

ланд бардоштани салоҳияти экспорти корхонаҳо ва дар бозори байналхалқӣ ҷойгоҳи худро пайдо кардани бренди Ўзбекистон ниғаронида шудааст. Ҷаҳонхандии фаъолияти сохтори аккредитатсионии милли ба талаботи байналхалқӣ аз муҳимтарин вазифаҳо буда, дар ин самт бо шарикони хориҷӣ корҳои муҳим ба иҷро расонда мешавад. Алҳол 74 идораи дунё узви комилхуқуқӣ Форуми аккредитатсионии байналхалқӣ мебошанд. Қабул шудани сохтори аккредитатсионии милли дар ҳузури «Ўзстандарт» ба таркиби форуми мазкур дар соли 2021 ба нақша даромадааст.

М.ШОДИЕВ,
муҳбири «Овози тоҷик».

Ба муносибати 500-солагии мадраси Мири Араб

АЗ ТАЪРИХИ ПУРШАӢНИ МАДРАСА

Баъди шиносӣ бо ҳуҷҷате, ки дар қараёни қори эҷодӣ вохӯрдм, фикру ақидаҳоям доир ба фаъолияти мактабу мадрасаҳои қадим тағйир ёфт. Ба хусус, вуҷуд доштани мадрасе мисли Мири Араб, ки дар олами Ислам машҳур аст, баробари фаъолияти мудarrisони донишманд, ба масъалаҳои молиявӣ он низ эътибори зиёдеро талаб мекард.

Расмикунии ҳуҷҷати мазкур ба соли 1052-и ҳиҷрӣ (соли 1642-и милодӣ) рост меояд. Ҳуҷҷат бо усули нахши хати арабӣ навишта шудааст. Аз сабаби дар ҷойи зах ва намнигоҳ доштан, навиштаҷоти як тарафи он осеб додааст. Ҳоло мувофиқи сураҳои Қуръони қарим шумораи ҳуҷҷаҳои мадрасаро 114-то мегӯянд, аммо дар ин ҳуҷҷат доир ба ҳуҷҷаҳо маълумот дода нашудааст.

Барои таъминоти моддии мадраси Мири Араб яқиндор порча заминҳои мутааллиқи он мавҷуд буд, ки вақфидҳанда доир ба он маълумот додааст: 120 қисм заминҳои мавзеи Асқандақи амлоқи Сармиҷонии ноҳияи Ғиждувон, 2206 қисм аз ноҳияи Шофиркон, яқиндор қисм замин аз вилоти Кеш, Ғузур, як тими хурд, чандин дукон ва қорвонсароӣ дохилии шаҳри Бухоро вақфидҳандаи мадраса буданд.

Ба мудarris, муфтий, имом, муаззин, хофиз (устоди илми қироат) ва дигар ходимони мадраса аз даромад ғайри ҳисли заминҳои номбаршуда маош тайин мешуд. Қасоне, ки аз мулки вақф ҳақ мегирифтанду зидди шариат қор мекарданд, мутааллиқи бо роҳи панду насихат ўро аз ин роҳ бармегардонд. Мутааллиқи солие як қор қонуно қоидаҳои муассисаро ба ходимон мефаҳмонд. Дар ҳақ солие як маротиба бо донишмандон бахшида ба масъалаҳои фаъолияти тартиб ва қоидаҳои мадраса ҷамъомад мегузаронд.

Дар ҳуҷҷат доир ба китобхонаи мадраса, ки аз китобҳои нодир ғани буд, чизе гуфта нашудааст.

Мадраси Мири Араб яке аз маъ-

руфтарин муассисаи таълими динӣ ба шумор меравад. Рӯ ба рӯи он масҷиди Калон ва поёнтар аз он минораи Калон ҷойгир шудааст. Ба дарвозаи он, ки фирӯзаранг аст, бо нақш ва навиштаҷоти арабӣ оро дода шудааст. Дар саҳни майдони васеи он фирӯши китоб ва тухфаҳо, ки аз тарафи устоиҳои гулласти маҳаллӣ сохта шудаанд, ба роҳ монда шудааст.

Қабри Сайид Абдуллоҳи Яманий, ки асосгузори мадраса аст, дар тарафи чапи он ҷойгир шудааст. Дар хилҳои маҳсули он қабрҳои зиёд мавҷуд буда, яке аз онҳо, ки бо сағонаи ҷўбин қоркард шудааст, ба Абдуллоҳони Шайбонӣ тааллуқ дорад. Аз байни қабрҳои гузаред, дар як қунҷ «хонача»-ро мебинед. Хонача ба ҳуҷҷаҳо қиёс карда намешавад. Дар он як қас ба зўри меғунҷад. Хоначаро «чиллаҳона» мегуфтанд, ки дар он барои зарфҳои тоҷа ва ба тарафи қўча дарича дошта халос.

Мадраси Мири Араб дар даври Абдуллоҳони Шайбонӣ соли 942-и ҳиҷрӣ (1535-1536 милодӣ) аз тарафи Сайид Абдуллоҳи Яманий сохта шудааст.

Сайид Абдуллоҳи Яманий дар 22-солагии барои донишомӯзӣ аз мавзеи Ал-Ҳазарамавти Яман ба Мовароуннахр меояд. Баъди тай кардани роҳи дуру дароз ба Самарқанд меояд ва ба хидмати Хоҷа Аҳрори Валӣ мерасад. Аз Хоҷа Аҳрор илмҳои зоҳириву батинӣ дини исломро меомӯзад ва баъд бо тақлифи ӯ ба Бухоро меравад. Дар Бухоро мустақилона машғули илму дониш шуда, мардумро ба роҳи ҳидоят даъват мекунад.

Дар манбаъҳои таърихи маълумотҳои зиёд вохӯранд, ки онҳо дар бораи ба Абдуллоҳи Шайбонӣ рафиқ будани Сайид Абдуллоҳи Яманий мебошад. Ҳасанҷоҳи Нисорӣ доир ба муносибати дўстонаи Абдуллоҳи Шайбонӣ ва Абдуллоҳи Яманий, ки дар Аҷаму араб машҳур буд, навиштааст: «Баъди вафоти ҳазрати Шайбонӣ ҳамаи заминҳои, ки Мовароуннахр ба та-

сарруфи ин сулола буд, аз даст рафт. Бо шарофати Мири Араб – Сайид Абдуллоҳи Яманий Абдуллоҳи Баҳодурхон бо се ҳазор аскарӣ силоҳдор бар зидди 60 ҳазор аскарӣ рақиб ҷангид ва нисбати ояти 249-уми сураи Бақараи Қуръони қарим («Гуруҳи камшумор бо марҳамати Аллоҳ аз болои гуруҳҳои сершумор ғолиб меоянд. Аллоҳ бо сабрқунандагон мебошад») ба муваффақият ноил гашт ва мулки Мовароуннахрро аз нав гирифт».

Соли 1512-1513 Исмоили Сафавӣ бо Ғараҳмад ном сарлашқараш, ки бо лақаби Наҷмиддини Сонӣ машҳур буд, барои ба Бобурмирозо гирифта додани Мовароуннахр лашқари бешумори худро мефиристонад. Лашқар дар Насаф ба монанди мардум дучор мешавад ва сарлашқар фармон медиҳад, ки мардум қатл карда шаванд. Азбаски душман беадад ва соҳиби қувва бузург буд, Абдуллоҳон ноумед мегардад. Аммо бо дастгирӣ ва панду насихати Сайид Абдуллоҳ бори дувум муваффақиятро ба даст меорад.

Абдуллоҳони Шайбонӣ аз ин зафарҳои руҳбаланд гашта, ба Хуросон юриш мекунад. Дар ҷанг ғолиб шуда, бо тухфаҳои зиёд ба Ватан бармегардад.

Ҳуб медонист, ки ба муваффақиятро ӯ Амр Абдуллоҳи Яманий саҳми бузург дорад. Аз ин сабаб, баъди баргаштан ба кишвар ба сифати миннатдорӣ ба ӯ тухфаҳои зиёд инъом мекунад. Абдуллоҳи Яманий ба ин тухфа аз маблағи худаш зам мекунад ва ҳамаи онро ба сохтани мадраса сарф менамояд.

Ҳамин тариқ, мадраси зебову бомуҳаббат барпо мегардад. Дар баъзе манбаъҳо қайд шудааст, ки тарҳи мадраси Мири Арабро худӣ Абдуллоҳи Яманий кашидааст.

Оиди мадраси Мири Араб байни мардум ривояту афсонаҳои зиёд мавҷуданд. Яке аз чунин ривоятро ба шайх Абдуллоҳи Ҷаҳри Бухорӣ нисбат медиҳанд: «Вақте ки сохтмони мадраса давом мекард, ҳазрати Пайғамбар (с.а.в) аз олами ғайб дар поёни манораи Калони Бухоро пайдо шуданд. Пойи муборакшонро дар байни тоқҳои мадраса монда, гуфтанд: «Ин тақрибӣ манора мебошад. Ин мадраса мунтазирӣ қамолбӯии мардуми бешумор аст». Худи ҳамаи вақт маро ҷеғ заданд. Ман «лаббай» гӯён ҳозир шудам. Пайғамбарон (с.а.в) рӯ ба тарафи мадраса оварда гуфтанд: «Иморати бинакардаи фарзандаи Мири Араб зебо ва дил-

бар аст». Ин суҳбати пайғамбар ду маъно дошт: якум дар донишомӯзӣ шуҳратӣ гардидаи мадраса бошад, дувумаш ишора ба зебову дилрабоии он буд».

Қорҳои сохтмони мадраса қариб бист сол давом кард. Дар ҷое, ки чанд сол пеш ботлоқзор буд, бинои бошқуқ қад афрост. Аммо ба муаллиф дидани ба сомон расидани сохтмони мадраса насиб накард. Назар ба маълумоти Носириддини Ханафӣ ӯ соли 932 (1525-1526-и милодӣ) вафот мекунад. Чи хеле ки қайд кардем, Абдуллоҳи Яманийро дар як қунҷи мадраси барпокардааш қабр мекунад.

Дар кишварамон мадрасаҳои зиёд, ки мавҷуд аст. Аммо фақат мадраси Мири Араб аз рӯзи ба истифода супурда шудана то имрӯз фаъолият нишон медиҳад.

Аз дастанвис ба маълумотҳои зиёде, ки оид ба мадраси мазкур дар Бойгонии миллии Ўзбекистон ва Донишқадаи шарқшиносии Тошқанд нигоҳ дошта мешавад, муйан мегардад, ки то даври шўро дар он натахно илмҳои динӣ, балки дунявӣ низ ба забонҳои форсӣ-тоҷикӣ, арабӣ ва туркӣ омӯзонда мешуд. Аз ҷумла, аз адабиёт «Хафт авранг»-и Абдурахмон Ҷомӣ дар забони форсӣ-тоҷикӣ, аз таърих «Шайбонинома»-и Оллоҳмуроди Аннабой дар забони туркӣ, аз илми тасаввуф «Ҳуҷҷат аз-зоқирин ли радди ал-мункирин»-и Муҳаммад Шариф ал-Алавӣ дар забони форсӣ-тоҷикӣ, аз фалсафа «Шарҳ ҳидоят ул-ҳикмат»-и Ҳусайн ал-Мибодӣ дар забони арабӣ, аз математика «Усул ул-ҳисоб», «Хулоса ул-ҳисоб» дар забони арабӣ, аз илми мантиқ «Ҳошия» низ дар забони арабӣ омӯзонда мешуд.

Пеш аз ба фаъолият оғоз кардани мадраси Мири Араб дар Бухорои шариф мадрасаҳои зиёде мавҷуд буданд, ки аз рӯи фаъолият ба мавқеашон ба тоифаҳо ҷудо карда мешуданд. Аз ҷумла, мадрасаҳои Абдуллоҳи Кабир, Қалобод, Ғарибӣ (асри IX), Фарқак, Абубақр ал-Ғазл, (асри IX-X), Қулартегин, Хония, Масъудия, Хоҷа Булғор (асри XII-XIII), Охунди Хованд (асри XIV), Хоҷа Муҳаммад Порсо, Мирзо Улуғбек (асри XV) то инқилоби сотсиалисти фаъолият бурдаанд, ки баъзеи онҳо то ҳол нигоҳ дошта шудаанд.

Ғафурҷон РАЗЗОҚОВ,
мударрис мадраси
Мири Араб,
имом-хатиби масҷиди ҷомеи
Баҳодурдин Нақшбанд.

“ҚЎҶҚОР”-И МАЪРУФ ИМРЎЗ ЧӢ ДАРДУ ДОҒ ДОРАД?

(Аввалаш
дар саҳ.5).

Вай соҳиби ҷоиҳои давлатӣ ба номи Ҳамза ва ҷоиҳои миллии “Этироф” мебошад.

– Шундаам, ки боре тамошобинон зимни рӯйи саҳна овардани намоишномаи “Зани оҳани” шуморо дар нақши Қўҷқор надида, шўру валвала бардоштаанд. Ин гап ҳақиқат аст?

– Маро барои иҷрои нақш дар филме ба Тошқанд даъват карда буданд. Бо роҳбарии устои равоншод Хунарпешаи мардумии Ўзбекистон Ҷалолхон Охунوف труппаи театрамон бо ин намоишнома дар саҳнаи яке аз театрҳои кишварамон меҳмон шудааст. Тибқи барномаи пешакӣ нақши Қўҷқорро бояд дублёрӣ ман мебозид. Баъди шўруи намоишнома одамонии толор дидаанд, ки ба ҷойи ман ин нақшо каси дигар мебошад, барои ҳамин валвала бардоштаанд. Ҷалолхон Охунوف онҳоро осуда кардааст, ки бо ҳамон билети нимдаррон метавонанд пагоҳ биёянд ва нақши Қўҷқорро ҳамон хунарманди гуфтаи онҳо мебошад. Баъд маро аз Тошқанд даъват намуд, ки ҳама қорро мавқуф гузораму омада ин нақшо

барои муҳлисонам иҷро кунам.

– Оё ҳоло ба театре, ки солҳои зиёде фаъолиятатонро ба он бахшидаед, рафтаву дар маҷлиси машваратҳо ширкат мекунад?

– На. Маро маъмурияти нави театр хатто ба қорбаниҳо ва премераҳо даъват намекунад. Ман қайҳо аз ёдашон фаромӯш шудаам.

– Гумон намекунад, ки муштариёнатон пазмони нақшиқоронҳои шумо шудаанд?

– Ин як ҳоли табиист, албатта. Аммо имрӯз барои ман чунин имкон намедиҳанд. Гузашта аз ин, театри драмаи вилоти ҳамаи маъруфияти пештараи худро аз даст додааст. Меҳмон, одамон, ки дили софу бегубор доранд, метавонанд образҳои ҳубро офаранд, тамошобинро ба худ ҷалб намоянд. Дар айни ҳол таълифи асарҳои пурмаънии саҳнавӣ, ба ин қор ҷалб намудани ҷавонон хеле ба қундӣ пеш меравад. Театри вилоти мувофиқи эҳтиёҷи тамошобин бояд намоишномаҳоро рӯйи саҳна оварад. Дар намоишномаҳо ҳаёти имрӯзи мардум, дарду доғ ва мушкilotи онҳо акси худро ёбанд. Барои офаридаи ин гуна асарҳо ва рӯйи саҳна овардани он тамоми шароити имконият му-

ҳайёст! Ин барои ҳар як эҷодқору хунарманд омилӣ хеле муҳим мебошад.

– Имрӯз шуморо ҳама ба номи образи офаридаатон ёд мекунанд ва гуё номи аслиатон ҳам Қўҷқор бошад.

Дар намоишномаи “Зани оҳани” нақши Қўҷқорро қамтар аз ҳафт маротиба бозиддам. Бо ин намоишнома ба шаҳри Иваново-Франковски Украина, Маскав, Душанбе ва Бишкек сафарҳои хунари кардаам. Ин намоишнома дар фестивали Осиёи Миёна ва Қазоқистон ҷоиҳои асосиро ба даст овардааст.

Агар бо худӣ Муҳаммадсолӣ Юсуфов ҳамошӯб намешувам, ҳаргиз намедонистам, ки чунин як хунарпешаи маъруфи машҳури кишвар имрӯз аз зиндагӣ хеле дилсарад шудааст. Хусусан, фаъти ноғачонии писари бастакораш – Сарвар Юсуфов, ки чанд моҳ муқаддам руҳ додааст, ба ӯ зарбаи сахт задааст.

– Вай ҳақор фарзанди қўҷак дошт. Сарварҷонам барои бист намоишномаи Театри давлатии мусиқии ба номи Муқимӣ оҳанг эҷод кардааст, – гуфт Муҳаммадсолӣ Юсуфов.

Шояд борҳо дар саҳна ашқ аз чашмонаш қорӣ шудааст, аммо дар ҳаёти воқеӣ бори аввал дидам, ки дар милки чашмони ин

марди фурутан ва маъруфи машҳур ашқ халқа зад, вале боз қўиш мекард, ки ин ашқро касе аз атрофиён набинад.

– Имрӯз шумо машғули кадом қорҳо ҳастед? – хостам бо ин суол ўро аз вартан ғаму андўх берун кашам.

– Ҳоло дар мактаби маҳсули санъати вилоти ҷавононро бо маҳорати актёрӣ ошно месозам. Боз дар назди ин мактаб студияи “Эҷод” таъсис додаам. Дар ин студия ҷавонон дарси амалиёт мегузаранд: асарҳои саҳнавӣ ва барномаҳои консертӣ тайёр мекунанд.

– Маблағи ин студияи театр аз кадом ҳисоб таъмин мегардад?

– “Эҷод” ба тарзи ҳисобӣ хоҷагӣ фаъолият пеш мебарад. Дар он намоишномаҳо ба саҳна гузошта мешаванд, ки инъикоси фарҳанг ва тарзи ҳаёти қавмҳои гуногунро дар меҳварҳои худ қарор долаанд. Ин ҷо тақдими суруду рақсҳои дилшўб низ мадди назар мебошанд. Дар бораи фаъолият дар синмаҳо ҳаминро гуфта метавонам, ки дар филми хунарии “Тўй дар азо” яке аз нақшҳои марказиро меофарам, дар чанд сериалҳои барои иҷрои нақшҳо даъват шудаам.

– Пас, Муҳаммадсолӣ Юсуфов ҳаргиз бекор

намонадааст?

– Бале.

Дар барномаҳои шабақҳои телевизионии Русия борҳо дидаам, ки як идда хунармандони маъруф дар пиронсолӣ ба шахсони нодарқор табдил ёфтаанд ва касе аз ҳоли онҳо хабар намегирад. Хатто баъзеи онҳо дар ҳолатҳои ноғувор ва басо риққатангез бо ин ҳаёт падруд гуфтаанд. Тақдир баъд аз ғайб онҳоро ҷудо кардаву дар бораи хунари маҳоратшоян соатҳо харф мезананд.

Ба Вазорати фарҳанг занг задам. Гушори Муқаддас Аҳмадҷонова – сардори садорати ривчи театро бардошт. Маълум шуд, ки вай аз сарнавишти ин хунарпешаи мардумӣ қулланди ғоҳ мебошад.

– Муҳаммадсолӣ Юсуфов дастоварди миллист. Вай бояд ба театр баргардад ва нақшо офарад, зеро мардуми зиёд одат кардаанд, ки вай рӯйи саҳна нақшоҳоро бо маҳорати калон иҷро мекунад. Аммо ҳоло ӯ ба омӯзгорӣ пардохтааст. Пушида нест, ки маҷлиси омӯзгори қоллеч нисбат ба маҷлиси хунармандони театр бештар мебошад, – мегӯяд Муқаддас Аҳмадҷонова.

Ба таъкиди мавсуф дар қараёни фаъолият ба ҳайси сарқоргардони театри драмаи вилоти Фарғона Муҳаммадсолӣ Юсуфов

ба баъзе камбудиҳо роҳ додааст. Муқаддас Аҳмадҷонова мегӯяд, дар ҳар сураи Муҳаммадсолӣ Юсуфов одами эҷод аст. Дар тўли фаъолият муқофоти ҷоиҳои бисёр ба даст овардааст.

– Мо ҳаргиз ин Хунарпешаи мардумии Ўзбекистонро аз мадди назар дур накардаам. Зимни баъзе нофаҳмиҳои Муҳаммадсолӣ Юсуфов аз қори театр дур гардид. Аммо театр ба ин хунарманди муқтоз ниёз дорад. Эътироф карда мегӯям, ки вай ба ҳайси қоргардон дар сатҳи миёна қарор дорад, аммо дар актёрӣ аз бузургон шинохта шудааст, – ба суҳбаш идома дод Муқаддас Аҳмадҷонова.

Ба гуфтаи хонуми Аҳмадҷонова дар ҷумҳуриамон шаш ҳазор эҷодқорон ба фаъолият машғуланд. Дар вилотиҳои Навоӣ ва Тошқанд театр созон дода хоҳанд шуд. Дар муддати се соли охир хунарпешаҳои театр бо намоишномаҳои худ 57 маротиба берун аз кишвар сафар намуданд. Охираи шароити бехтару имкониятро бештар хоҳанд шуд.

Мирасрор АХРОРОВ,
хабарнигори
“Овози тоҷик”.

Сафар дар Ватан

Бо тақлифи ҳокими вилоти Фарғона, тарбиягирандагони хонаи меҳрубонии рақами 26-уми шаҳри Намангон ба вилоти Фарғона саҳнат карданд. Онҳоро дар зиёратгоҳи «Қаптарли мазор» тахти сарвари ҷонишини ҳокими шаҳри Марғилон Тўланбой БЕКЗАРОВ вакилони ҳокимияти вилоти самимона пешвоз гирифтанд. Шинсоӣ бо маълумот дар бораи ҷиллаҳои Бурҳониддин Марғилонӣ ба меҳмонон писанд омад.

БОЗДИД АЗ ФАРҶОНА

Шароитҳои фароҳамовардашуда дар «Боғи эҷодқорон», ки ҳудудаш 7 гектар буда, аттракционҳо ҳам дорад, «Боғи собақдорҳо», экспонатҳои осорхонаи Эркин Воҳидов ҷолиб диққат буданд. Ба тарбиягирандагон аз тарафи роҳбари осорхона Мамлакат Ҳайдарова доир ба ҳаёт ва фаъолияти эҷодии шоир Эркин Воҳидов маълумот дода шуд. Дар он мушоира баргузор гардид. Тарбиягирандагон ба осорхона маҳсулоти хунармандии худро тухфа карданд.

Дар «Маркази хунармандон»-и Марғилон аз ришта қоллеч, матоҳҳои хонатлас ва адраси миллии истеҳсол мешаванд. Қараёни тамошои қори боғдорани шиноқта Маъмура Мадрасимова, суҳбат бо қоргардон Иброҳим Султонов барои тарбиягирандагон хеле хотирмон буд.

Дар шаҳри Фарғона меҳмононро намоишдагони ҳокимияти вилоти Шаҳноза Уринова, Фирӯза Мамадалиева, ҷонишини ҳокими шаҳри Фарғона оид ба масъалаҳои

ҷавонон Фарҳод Абдилазов, раиси Шўрои Иттиқоқи ҷавононии шаҳри Фарғона Давлатбек Бабаев истикқол карданд. Боздиди наватии сайёҳони хонаи меҳрубонӣ аз «Водӣ тулпорлар» то қоллечси буд. Суҳбат бо ҳокими шаҳри Қувасой Равшан Раҳимҷонов ва роҳбари марказ Аскаралӣ Узоқҷонов хеле ҷолиб диққат гузашт. Ҳокими шаҳри Қувасой ба тарбиягирандагон зиёда аз 80 китоб тухфа кард. Тамошои «Боғи ҳайвонот», ки ба он Турсуналипахлавон сарвари мекунад, ба сайёҳони хонаи меҳрубонӣ шодиву сурур бахшид.

Воҳурӣ бо ҳокими шаҳри Фарғона Ҳамидҷон Ҳабибидинов низ басо шавқовару ҷолиб буд ва ба меҳмонон таассуроти неку фаромӯшношудани гузошт.

Дилором АБДУРАҲИМОВА,
директори хонаи
меҳрубонии рақами 26-уми шаҳри Намангон.

Дӯсти дар масири таърих

ПАЙВАНДИ ДУ ХАЛҚ

Робитаҳои фарҳангӣ, адабӣ ва иқтисодӣ-ву иҷтимоии тоҷикон дар Ватани бобой – Осиёи Бусто бо халқҳои дигар ва хосса тан бо халқи бародари ўзбек хеле доманадор мебошад. Ҳоло меҳоме, роҷеъ ба робитаҳои фарҳангии тоҷикон бо мардуми ўзбек ва баъзе сокинони дигари водии Қашқадарё, ки дар аҳди бостон онро водии Кешрӯд меномиданд, таваққуф намоем.

Сокинони Кешрӯд тибқи иттилои таърих-нигорони кӯҳан ва сарчашмаҳои бостонӣ то истилои араб ва то ба сарзамини мо сар даровардани қавмҳои дигар, асосан, мардуми суғднаҷод буданд, ки пасон бар асари замон рӯ ҷониби кӯҳистон ва дараҳо оварданд.

Дар масири тоҷикон ва гузашти айём бисёр суннат ва анъаноти мардуми бумӣ, махсусан, забон, маросимҳои суннатии Наврӯз, Меҳрон, Сада, ҷашнҳои арӯси, сӯғвори, рӯзгордорӣ, машғулотӣ кишоварзӣ, хунаремандӣ, бодғори ва тоҷириву пешаварӣ ба қавму қавоими дигар бетаъсир набудааст. Дар ин водӣ бидуни мардуми бумӣ ва таҷҳӣ боз қабилҳои гуногуни туркзобону тоҷикзобон, аз ҷумла арабҳо, яҳудиҳо, ҷуғҳо ва эронӣҳо сукунат доранд. Агар қабилҳои туркнаҷод бо забони ўзбекӣ ҳарф зананд, арабҳо, яҳудиҳо, ҷуғҳо, қаволҳо ба забони форсии тоҷикӣ гуфтугӯ мекунанд.

Тоҷикон дар ин водӣ дар ноҳияҳои Шаҳрисабз, Китоб, Деҳқонобод, Ғузор, Косон, Яқабоб, Қарши, Усмон Юсуфов ва дар маркази шаҳрҳои Косону Муборак истиқомат доранд.

Таъсири мутақобилаи фарҳангӣ байни ўзбекуну тоҷикон баъди асрҳои XIV дар замонҳои ҳокимияти хонҳои турк дар ин сарзамин бештар ба назар мерасад. Қавми тоҷик дар шаҳру маҳалҳои кӯҳдоман ва деҳоти баландкӯҳи водии Қашқадарё маркази шаҳрҳои Ғузору Косон сарчамъ умр ба сар мебаранд ва забон, урфу одат, анъана, пешавари фарҳангӣ бостонии ниёгони худро бо суннатҳои волеаш чун мардуми дидагоннашон маҳфуз дошта, то даврони мо оварда расонидаанд.

Шаҳрҳои бостонии Насаф, Кеш, Ғузур, Китоб, Яқабоб ва Косон марказҳои фарҳангӣ, тичоратӣ, саноатӣ ва илму хунари сокинони ин водӣ мебошанд. Дар шаҳрҳои Насаф, Кеш (Шаҳрисабз) анъанаҳои бостонии хунаремандӣ ва пешаварӣ раванқи тамои дошанд. Косибони бонфандаву қандон, куллон, заргарону банноҳои ҷирадаст гули сари сабади ин шаҳро буданд. Махсусан, касби бонфандигу қандонӣ дар байни сокинони ин водӣ ба авҷи аълояш расида буд. Қандҳои бонфанди алоҷҳои нафисӣ хунаремандони Насаф ва сӯзаниву зарфҳои дилрабои куллону гудӯзони Кеш дар Машрику Мағриб ва бисёр бозорҳои Ховару Урупо шуқратӣ тамои дошанд. Доираи илмию адабии шаҳрҳои Насаф, Кеш ба олами тамаддун олимону адибон, фозилону донишмандон ва файласуфони бузургро эҳдо намуфтааст. Шоирӣ навида, файласуфӣ муаррихон ва табибу меъморҳои машҳур, ки аз Насафу Кеш баромадаанд, тахаллуси

адабӣ ва касбии худро бо номи зодгоҳашон Нахшаби-Насафӣ ва Кешиву Китобӣ гузошта, машҳури ҷаҳон шудаанд. Нависанда ва шоирони мумтоз Зиёуддини Нахшаби, Сайиди Насафӣ, Аҳмади Косонӣ, Наҷмиддини Умарӣ Насафӣ, Хувайдуллоҳи Насафӣ, Азиз Насафӣ ва даҳҳо дигар донишмандони соҳаи фикр, ситорашиносӣ ва аҳли қаламу фарҳанг фарзандони арҷманди водии Кешрӯд мебошанд. Гузаштагони Амир Хусрави Деҳлавӣ, Мирзо Абдулқодири Бедил ва шоираи ширинбаён Зебуннисо низ аз аҳли Кеш буданд.

Тибқи маълумот ва ҳикояи дар «Ҳафт кишвар» овардаи шоир ва нависандаи рангинбаёни қарни XV Султонмуҳаммад Фаҳрии Ҳиравӣ, ки асарашро дар асоси маводи қадимаи тоисломӣ – ривоят ва ҳикоятҳои бостонӣ (ҳикоя андар ҳикоя) нигоштааст, маълум мешавад, ки Бузургмеҳр аз бузургзодаҳои аҳли Нахшаб буда, тавассути хирадмандӣ ва ҳозирҷавобӣ ва фазилату донишмандиаш ба хонадони Сосониён роҳ ёфта, ба вазирӣи Кубод мушарраф гардидааст.

Албон тоҷикони водии Қашқадарё дар зиеда аз сад деҳаи ин водӣ сукунат доранд, ки фарзандони онҳо дар 58 мактаби мута-вассита ва миёнаи ноғура ба забони модари худ таҳсил менамоянд. Ҳолӣ ҳозир робитаҳои фарҳангӣ ва адабию иқтисодии тоҷикон бо халқи бародари ўзбек хеле хуб буда, мардум дар ҷашно, тӯю азоҳо, маърақаҳои дигари ҳамдигар ширкат меварзанд. Дар байни мардум бисёр унсурҳои фольклорӣ, аз ҷумла мақолу зарбулмасал ва суруду таронаҳо ҳастанд, ки баъзан онҳо байни мардуми тоҷикӣ ўзбек муштарак мебошанд. Масалан, тоҷикон мақоли «Оби дарона хираву дуктари ҳамсои хилмин»-ро дар шакли «Оқар сунинг қадри йўқ» низ кор мефармоянд. Ё худ, мо хангоми қовиш ва ҷустуҷӯҳои фольклориносӣ аз байни тоҷикони ин водӣ баъзе порчаҳои шеърҳои сабт намудем, ки дар шакли муламмас, ширӯшакр буда, аз дӯсти ва равобитӣ фарҳангии мардумони тоҷикӣ ўзбек гувоҳӣ медиҳанд:

Равам ба ҳар ду олам,
Ялғуз сени севарман,
Гар ту ба ман наой
Ман аз ғамат ўларман.

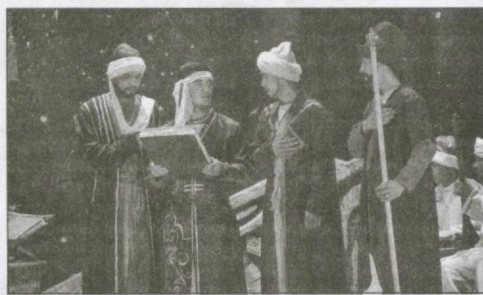
Ҳоло дар шӯбаи фольклори Пажӯҳишгоҳи забон ва адабиёти ба номи Рӯдакии Ҷумҳурии Тоҷикистон се ҷилд китоби «Фолклори тоҷикони водии Қашқадарё» ҷоп шуд, ки ду ҷилдашро нашриёти «Оли Сомон» аз ҷоп баровард. Дар онҳо афсонаҳои сеҳромез, саргузаштӣ, достонҳои халқӣ, нақлу ривоят ва латифаҳо ҷой доранд. Ҷилди савуми он, ки жанрҳои хурди фольклорӣ – суруду тарона, байту дубайтиву рубой, мақолу зарбулмасал, ҷистон ва фолу пешгӯиҳои сокинони ин маҳалро фаро гирифтааст, низ нашр гардид. Ин китобҳо ба дӯсти халқҳои ўзбекӯ тоҷик бахшида шудаанд.

**Рӯзии АҲМАД,
Корманди шоистаи фарҳангии
Тоҷикистон.**

ОБРАЗИ «АЛИШЕРИ НАВОЙ» ДАР СПЕКТАКЛИ МАҚОМ

Театри мақоми мусикии шаҳри Марғилон дар мавсими аввали худ ба эътибори тамошобинон премьераи нав – спектакли мақоми «Навоӣ»-ро, ки ба қалами Нурулло Аббосхон мансуб мебошад, тухфа кард. Театр ғайратӣ худро аз моҳи декабри соли гузашта оғоз намуда, ба мавсими нахустин тайёрии

алоҳида дид. Натиҷаи меҳнати самараноки эҷодкорони ҷамоа ба монанди роҳбарии бадеии ансамбли мақом Дониёр Ҳақимов, режиссёри сахна Достон Ҳақбердиев, бастакори оҳангу сурудо, Артисти хидматнишондодаи Ўзбекистон Абдураҳмон Холтоҷиев буд, ки образи Алишер Навоӣро дар жанри мақом офаридаанд.

Дар спектакл нақши Навоӣро актёр Азиз Исроилов ва нақши Хусайн Бойқаро-ро Ботир Султонов иҷро кардаанд. Инчунин дар сахна образҳои Абдураҳмони Ҷомӣ, Хусрави Деҳлавӣ,

Дар суратҳо: лавҳаҳо аз спектакл.
Суратҳои М.ҚОДИРОВ (Ў.А.).

Низомии Ганҷавӣ, Камолитдини Бехзод ҳамчун симоҳои таърихӣ бо маҳорат нишон дода шудааст. Олами сеҳри мақом диққати тамошобинонро ба худ ҷалб менамояд. Оҳангу сурудо, ки ба ғазалҳои «Са-рахбори ирок», «Эй, сабо», «Соқиномаи байт», «Топма-дим»-и Алишер Навоӣ эҷод шудаанд, ба дилҳо ҳузур

мебахшанд. Спектакли мақоми эҷодӣ ва ҷаҳонбинии рангоранги Навоӣро дар офаридаи асарҳо дар худ муҷассам намуфтааст. Ҳар як тамошобин бори дигар бо асарҳои Навоӣ ошно шуда, дунёи маънавии худро меафзояд. Сабт бо шундани савту сурудоҳои мақом, ки дар асоси ғазалҳои Навоӣ танинандозанд, ҳаёлан ба олами эҷодӣ шоирӣ мутафаккири бузург саёхат мекунанд.

Аз ҳаёти шахсони наҷиб

НОМАИ АЙНӢ БА РАҲИМӢ

Устод Айнӣ дар баробари тадқиқи адабиёти классикии форсӣ-тоҷикӣ, эҷод намудани асарҳои нотақри назмию насрий шоғирдони зиёд омода намуд, ки аксарияти онҳо тавфиқ ва камол ёфта, шоир, нависанда ва олими машҳур шуданд. Яке аз қаламқашон, ки таълими ӯ гирифта, суҳанвар ва мутарҷими номӣ гардид, ҳамдиёраш Мухаммадҷон Раҳимӣ ба шумор мерафт.

Раҳимӣ зодаи деҳаи Фоиқи ноҳияи Шофиркон аст. Вай дар бачагӣ ҷавонӣ ба корҳои молиявӣ ҳаваси бештар дошт. Мутахассиси молия шуда, чанд сол дар ин соҳа фаъолият бурд. Баъд ба эҷодӣ овард ва тӯли наздик чихил соли умри боқимондаш қалам аз даст нагузошт. Дар навиштани сценарияи барои филм, офаридаи шеърӣ достонҳо ва баргаридаҳои осори адибони маъруфи олам ба тоҷикӣ қомеъҳои ба даст овард. Аз ҷумла, қисме аз асарҳои адиби ўзбек Фафур Фулом дар таҷрибаи ӯ бо тоҷикӣ хуб пазируфта шуд. Хулоса, дар қадом риштае эҷод накунад, ба вай муваффақият даст дод. Ҳаминро низ таъкид карданӣ, аз дастпарварони Устод Айнӣ маҳз Дехотӣ ва Раҳимӣ дар ҳамаи жанр ва соҳаҳои адабӣ қалам ва қобилият санҷида, аз имтиҳони вай сарбаланд гузаштаанд.

Вале ҳикоят мекунанд, баъдан устоду шоғирд – Айнӣ ва Раҳимӣ як мӯддат якдигарро дуруст нафаҳмида ва гӯё номуросо шудаанд. Овозаҳо то қадом андоза асосноканд? Наҳод байни ду фарзанди номвари Бухоро воқеан ҳам нозозӣ ва якдигаррофаҳмӣ ба вуқӯъ омада?

Яке аз шоҳасарҳои Устод Айнӣ повести «Марги судхӯр» буда, хусусияти таҷрибаҳои дорад. Устод

даврани ҷавонӣ дар ҷаҳор мадрасаи шаҳри Бухоро таҳсил карда буд. Бинобар тангии вазъи иқтисодӣ ва мушкилиҳои рӯзгор даврани муллобачагӣш хеле вазнин гузаштааст. Надоштани сарпаноҳ дар шаҳр ба душвориҳо душворӣ зам мекард. Дар ҷустуҷӯи хуҷраи ориятӣ хеле вақт сарф кард, вале ҳаракатҳои бесамар мемунаанд. Рӯзе дӯстонаш маслиҳат доданд, ки назди Қорӣ Исмаи ном сарватманд, ки ба хонахояш муллобачагонро ҷой медиҳанд, равед, шояд масъала ҳал шавад. Хуҷрақобӣ сабаб мешавад, ки Садриддинчо ба Қорӣ Исмаи аз наздик шинос шавад. Баъдан бардошт ва мушоҳидаҳои назари С.Айнӣ аз тарзи рӯзгори он сарватманди Бухоро ба навишта шудани повести «Марги судхӯр» асос гардиданд.

Повестро мутолиа мекунем ва ҳаёти Бухоро дар охири садаи нуздаҳумро аввали бистум дар пеш назарамон ҷилвагар мегардад. Дарк месозем, қараёни зиндагии устод дар даврани муллобачагӣ пурсамар ва пур аз талошу ҷустуҷӯ буд, ҳарчанд он даврано барояш басо вазнин ва сахту гарон сипарӣ мегашт. Ана, Бухорои кӯҳан. Мадрасаи Қўқалдош, ҳамон даргоҳе, ки устод овози ҷавонӣ дар он таҳсил мекард. Арқ. Гузари Ғавқушон. Масҷиди Хоҷа Зайниддин...

Дар «Марги судхӯр» асосан рӯзгори яке аз сарватмандони давр Қорӣ Исмаи (Қорӣ Ишқамба) ба қалам дода шуда ва судхӯриро ҳасисӣ, барои молу дунёи шуда, аз кӯчаи одамгарӣ баромадани баъзе бойҳои ҷашмгурӯна мавриди мазаммат қарор дода шуда бошад ҳам, он таҳқиқи ғайриодатӣ одатҳои ноҳуҷ ва сатҳҳои феодализм нест. Дар асар бобати одамони ҳалолқорӯ халқпарвар низ суҳан рафта, фазилатҳои инсонии онҳо, ки бо вучуди меҳнати доими тоқатфарсо

зиндагии нобасомон доштанд, тараннум карда мешавад. Дар повест гайр аз Қорӣ Исмаи боз симоҳои Арбоб Рӯзӣ, Самандар машқобӣ ва ғайраҳо офарида шудааст. Яке аз персонажҳои Раҳимӣ Қанд мебошад, ки бо номи аслиаш омадааст. Умуман, персонажҳои қиссаи «Марги судхӯр» асосан бо номи ҳақиқашон оварда шудаанд. То ки воқеаҳо боварбахш бароянд, Устод Айнӣ лозим нашумурд, ки ба онҳо номи сохта ё худ мустаор гузарад, хусусан, Раҳимӣ Қандро, ки аз шахсони машҳур буди дар Бухоро аксарият мешинохтанд. Баъди хеле вақт филмофарони ўзбек дар асоси «Марги судхӯр» филми бисёрқисматаи офаридаи ва нақши Раҳимӣ Қандро хунаремаша Насриддин Рустамов офарид. Ва ҳамон Раҳимӣ Қанд падари шоири шинохта Мухаммадҷон Раҳимист, ки дар ибтидои оиди яке аз шоғирдони устод Айнӣ будани ӯ, баъдан номуросо шуда мондани онҳо ишора карда гузаштем.

Ғап сари он ки дар повести «Марги судхӯр» аз ҷониби устод офарида шудани образи падараш Раҳимӣ Қанд ба М.Раҳимӣ хуш наомад. Вай бо мутолиаи повест ва нақшо дар бораи Раҳимӣ Қанд сахт норозат гардид. Устод Айнӣро нодуруст фаҳмид ва дар ҳолати шахсе, ки падараш таххир ёфтааст, ба унвони ӯ барқияи дурудадорро фисрот ва бо ҳамин арзи эътироз намуд.

Шоир Мухаммадҷон Раҳимӣ аз Устод Айнӣ талаб намуд, ки эпизодҳои оиди Раҳимӣ Қандро аз повест хат зананд. Айнӣ ин ҳодисаи барояш ногаҳонӣ – эътироз намудани яке аз бехтарини шоғирдонашро чӣ тавр қабул намуд? Вай дили ҳассосу нозук дошт.

(Давомаш дар сах.8.)

ОМЎЗГОР СОҲИБИ ТЕЛЕВИЗОР ШУД

Депутати Шўрои вилоят аз ҳавзаи интихоботии рақами 45-уми ноҳияи Сўх Муродҷон Азизов ба омўзгори мактаби таълимоти умумии рақами 11 Маҳлиёхон Нурова телевизор тўхфа намуд. Муродҷон Азизов сарвари бахши вилоятии бан-

ки саҳомӣ-тиҷоратии «Агробанк»-ро бар дўш дорад.

**Субҳон ИСОЕВ,
муҳбири ҷамоати «Овози тоҷик».**
Вилояти ҚАРҶОНА.

Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ (асри IX) ба адабиёти классикии форсу тоҷик поя гузошт. Шеърҳои ӯ сарчашмаи илҳомии шуарои пасин гардидаанд. Асри X ва нимаи аввали асри XI-ро метавон замони ташаккули рубой ва навъҳои он номид. Манбаи онро дар эҷодиёти шиғоҳии мардуми асрҳои VIII-X бояд ҷуст, ки ба адабиётӣ хаттӣ дохил шуда буд. Рубой аз шаклҳои қадимаи адабиёти шиғоҳӣ ва классикии халқҳои порсигӯ мебошад.

Мақсади мо сайри кўтохе ба қараёни он аст. Бино ба таъкиди Қайси Рӯзӣ (асри XI-XII) арабҳо дар қадим ба вазини рубой шеър нагуфтаанд. Ҳамин муаллиф устод Рӯдакиро ихтироғгари вазини рубой ва поягузори ин шакли шеър номидаст. Адабиётшинос ва муҳаққиқи бориқбин, шодравон Холиқ Мирзозода тамои дуруст таъкид мекунанд, ки «Дар инкишофи шакли шеъри рубой роли назми асри X мавқеи қалони асосгузори дорад».

Аз осори боқимондаи асри X метавон муайян намуд, ки шоирон Рӯдакӣ, Тоҳири Ҷағонӣ, Шаҳиди Балхӣ, Абўшақури Балхӣ, Солеи Балхӣ, Кисой ва чанде дигарон дар мавзӯҳои ишқӣ, панду ахлоқ, фалсафӣ, инсон, марғу зист, шикоят, меҳру вафо, ҳасби ҳол, табиат, адлу инсоф, танқиди камбудиҳои бисёри ҳаёти ҷамъиятӣ, дину ойн ва ғайра рубой гуфтаанд. Дар бисёр рубойҳо олами ботинию зоҳирӣ инсон, муносибати ӯ ба табиату рӯйдодҳои ҳаёти ҷамъиятӣ дар пероҳани бадеӣ хеле самимӣ ифода гардидаанд. Чунинчи, Рӯдакӣ гуфта: *Чашмам зи ғамат ба ҳар ақиқе, ки бисуфт, Бар чеҳра ҳазор гул зи розам бишуккуфт. Розе, ки дилам зи он ҳамедошт нуҳуфт, Ашкам ба забони ҳол бо халқ бигуфт.* Дар рубоиёти шуарои аҳди Сомон метавон тарихномаи рӯйи халқро бихонд. Аз рубойҳои Шаҳиди Балхӣ нобаробариҳои ҳаёти он замон, зулми иҷтимоӣ, бенавоии донишмандон, соҳибнеъматии ҷохилон рӯшан ба мушоҳида мерасанд. Абўшақури Балхӣ дар як рубоинаш меғӯяд:

*Эй гашта ман аз ғами фаровони ту паст,
Шуд қомати ман зи дарди ҳичони ту шаст.
Эй шуста ман аз ғирибу дастони ту даст,
Ҳар ҳеч касе ба сирату сони ту ҳаст?*
Аввалин шоираи форсигӯ Рубиёи Балхӣ дар тасвири табиат андар рубоиёташ беҳамтоост. Аз тасвириҳои ӯ табиат ботаровату зебоиаш мўҷаллоа қашанг ба чашм мерасад. Чун ашъори Кисоии Марвазиро мутолиа мекунем, дар онҳо бештар мазмунҳои фалсафӣ, ишқиву иҷтимоӣ, ҳасбиҳоливу мадҳӣ, ҳатто риндиро эҳсос мекунем. Вай дар тавсифи машуқа дастӣ тавоно дорад: *Гар ёр шабе ба майли мо пардозад,
Ин ҷони ба лаб расидаро бинвозад.
Лаб бар лаби ӯ нахштаи ногаҳ хушед,
Шамшер қашаи бар сари мо тозад.* Дар рубойҳои камшумори Дақиқӣ рӯйи зардуштпарастиву ватанхоӣ, зебоиписандиву ҳиссиётӣ ошкона хуб арзёба шудаанд.

Рубоиёти Рӯдакиро метавон суҳани тозаву олий, тараннуми ишқӣ ҳаётии инсонӣ, василаи тарбияи рӯҳиву маънавии шахс, баёнгари афкори риндӣ номид. Сабки онҳо низ басо гўшнавозу хоса аст: *Номат шунавам, дил зи фараҳ зинда шавад,
Ҳоли ман аз иқболи ту фарҳунда шавад.
В-аз ғайри ту ҳар ҷо суҳан ояд ба миён,
Хотир ба ҳазор ғам пароканда шавад.* Ба ақидаи мо дар рубойҳои шуарои асрҳои IX-X мавзӯҳои иҷтимоӣ, сиёсӣ, ишқу муҳаббат, фалсафӣ, панду ҳикмат, ҳаҷв, ватанпарастиву ҳаётдўстӣ мақоми хос доранд. Тамоюлотӣ халқӣ дар рубоиёти шуарои ин асрҳо

Пажӯҳиш

САЙРИ РУБОЙ ДАР ТАЙИ АСРҶО

кам нест. Соддаву оммафаҳм будани онҳоро метавон аз хусусиятҳои баргузидаи ин шакли шеър номид. Дар асрҳои XI-XII ғазал ҳамчун жанри мустақили шеър мақом пайдо кард. Девони шоирон ба миён омад. Бо вучуди ин рубой аз густариш намонд. Баръакс, агар асрҳои мақуруро замони ривочу авҷи рубоисарӣ ғўем, сахте намеравад. Ба рубой, ки хусусияти ҷаззобӣ дорад, ҳамаи табақаҳои иҷтимоӣ мурочият мекардагӣ шуданд. Ба эҷоди рубой ҳам донишмандону ҳам файласуфон даст заданд. Кор то ба ҷое расид, ки Шайх Аттор маҷмўъае аз 3500 рубой тартиб дод. Баъдан 3000-тои онро ба 50 боб тақсимбандӣ намуд.

Бояд иброз дошт, ки бо ворид шудани Умарӣ Хайёмӣ Нишопурӣ (1048-1131) ба майдони илму адаб, дунёи шеър таровати дигар пайдо кард. Хайём бо эҷоди рубой дар олам як инқилоби нотақри рӯйи барангехт. Чашми инсонро ба шинохтани табиат, дарки муаммоҳои марғу зист, шодиву ғам, набард баҳри вучуд доштан, худро шинохтан ва қадр кардан, дўст доштан ва ғайра қушод. Ӯ инсонро ба инсон шиносонид, аз ҳама муҳимаш ба инсон бо дили хушедамсол нигарист, нисбати ӯ бо як муҳаббати бузург суҳан гуфт: *Мақсуд зи ҷумла офариниш моём,
Дар ҷашми хирад ғавҳари биниш моём.*

Ин доираи ҷаҳон ҷу ангустарӣ аст,
Бе ҳеҷ шаке нақши нигинаш моём.

Баъзе муҳаққиқон Хайёмро шоир нампиндоранд. Бо тамоми қатъият меғўем, ки шоири табиятан боистеъдоди модарзод ҳудудло буд. Тору пудӣ рубоиёти вай тозағиву нобғишт. Вагарна ўро «хуҷҷатулҳақ», бузургтар аз сайёраи Хушед, нобиға, худованди суҳан намеғуф-

Ин қофилаи умр аҷаб меғузарад,
Дарёб даме, ки бо тараб меғузарад.
Соёй, ғами фардои қиёмат чӣ хурӣ?
Пеш ор пиёларо, ки шаб меғузарад!
Чун ин қаломӣ Хайём ба гўши Ҷалолиддини Балхӣ мерасад, изофа мекунанд: *Бедор шав, эй дил, ки ҷаҳон меғузарад,
В-ин моёи умр ройгон меғузарад.
Дар манзили тан махсубу фоғил манишин,
К-аз манзили умр қорвон меғузарад.*

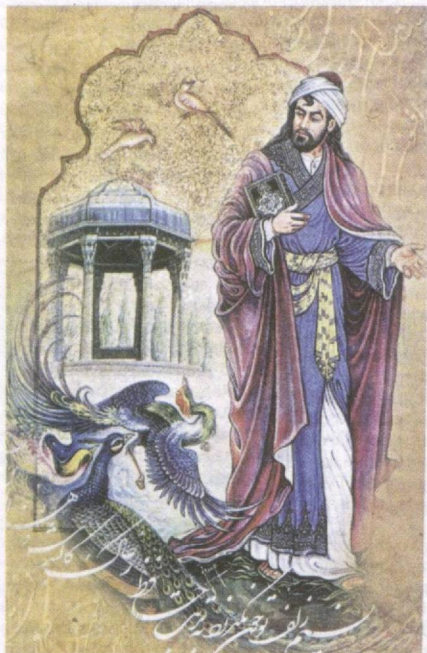
Таъбири «қофилаи умр»-и Хайём аз манзили умр гузаштани «қорвон»-и Мавлави Ҳамаханганд. Хайём таъкид карда, ки: «Бар чеҳраи гул шабонам Наврӯз хуш аст» ва «Хуш бошу зи дӣ мағу, ки имрӯз хуш аст». Шайх Саъдӣ дар пайравии ӯ гуфта: *Он шаб, ки ту дар қанори мой, рӯз аст,
В-он рӯз, ки бо ту меравад, Наврӯз аст.
Дӣ рафту ба интизори фардо манишин,
Дарёб, ки ҳосили ҳаёт имрӯз аст.* Хуҷҷатулҳақ баробари ғояи олии хуш гузарондани умрро талқин кардан, рӯшан мефаҳмад, ки рӯзе ҷарҳ аз гили мо кўза хоҳад кард. Амир Хусрави Деҳлавӣ ҷонибдори ақидаи Хайём аст. Ӯ калимаву ибораҳои писандидаи Хайём «май», «шароб», «кўза», «кўзаргоне», «бода» ва ғайраро истифода карда, ҳамфизирошро дар яке аз рубойҳои тарикӣ зайл баён мекунанд: *Май бод ҳамешаву хушӣ қардан бод,
Ё бода ба рўйи бода бар қардан бод.
Он рӯз, ки ҷарҳ аз гили мо кўза қунад,
Он кўза ҳам аз барои май хўрдан бод.* Хайём фармуда: «Эй дўст, биё, то ғами фардо наху-

**Усмон НАЗИР,
адабиётшинос.**

ФОЛНОМАИ ҲОФИЗ

Эй Ҳофизи Шерозӣ,
Ту қошифи ҳар розӣ.

Пӯшида нест, ки ҳар касе меҳодад бар сеҳри ғазалиёти Ҳофиз фол кушояд, ибтидо баҳида ба рӯҳи «Лисон-ул-Ғайб» Ҳоҷа Ҳофизи Шерозӣ фотиҳа меҳонад, сипас ният карда, бо ҷашмони баста ангушти ишорат ба ғазали интиҳобкардааш мезанад ва бинобар он розҷӯй мекунанд. Ҳоло мо ангушти ишорат ба рӯйи ғазали «Насихат» задем ва онро ҳамроҳ бо шарҳи фолшарҳ дар «Саҳифаи рӯзи истироҳат» манзури хонандагони азизи «Овози тоҷик» менамоем.

Насихат

Бирав ба кори худ, эй воиз, ин чӣ фарёд аст? Маро фитода дил аз раҳ, туро чӣ афтодаст? Ба ком то нарасонад маро лабаш, чун ной, Насихати ҳама олам ба ғуши ман бод аст. Миёни ӯ, ки Худо офаридааст аз ҳеч, Дақиқаест, ки ҳеч офарида нақшодаст. Агарчӣ масти ишқам ҳароб кард, вале Асоси ҳастии ман з-он ҳароб обод аст. Дило, манол зи бедоду ҷаври ёр, ки ёр, Туро насиб ҳамаи кардаасту ин дод аст. Бирав, фасона махону фусун мадам, Ҳофиз, К-аз ин фасонаву афсун маро басе ёд аст.

Агар қарор бошад, насихати ҳама олам ба ғуши ту бод бошад ва ҳарфи ҳеч носеҳе (насихатгӯ)ро напасири, набояд умеди пирӯзӣ ва муваффақиятро дар дил бипарварони, дар гуфтаҳо ва аъмоли худ таҷдиди назар кун ва бештар муроқибӣ гуфтор ва гуфтору кирдори худ бош. Зимнан таваккалат ба Худо бештар бошад.

Таснифи Парвизи ИЗЗАТУЛЛО.

БУЗУРГОН ДАР БОРАИ ДҶУСТӢ

Дӯстони ҳақиқӣ муттақои яқдигаранд. Дӯстам орзуву ниятҳои маро тақвият мебахшад, ман бошам ниятҳои неки дӯстамро. Фикрҳои гуногун гуногун бошад ҳам, мо яқин ба пеш меравем.

*** И. Гёте

Бе дӯстони содиқ инсон воқеан ҳам танҳо аст.

*** Ф. Бэкон

Бо одамон зуд дӯст нашав, вале вақте дӯст шудӣ, ба дӯстӣ то охир содиқ бош.

*** Исократ

Ман ба дӯстам мисле, ки ба худам бовар дорам, бовар мекунам.

*** М. Монтен

Тарҷума ва таҳияи
Ҳариштаи ҒОИБНАЗАР.

Зебоиҳои беназир

Зебоии забон дар ҳомӯш истодан аст.

Зебоии чеҳра дар табассум қардан аст.

Зебоии дил дар пок будан аст.

Зебоии тамоми ҳолатҳо дар истиқомат қардан аст.

Зебоии рафтор дар ҳоксорӣ аст.

Зебоии суҳан дар ростгӯӣ аст.

Зебоии ин гуфтаҳо дар амал қардан аст.

Баҳси бобову набера дар масъалаи чӣ тавр пайдо шудани инсон мисле интиҳо надошт. Вақте набера ме-гуфт одам аз маймун ба вуҷуд омада ва чӣ тавр аз маймун пайдо шудани инсон дар илм исбот шудааст, то-роҳи асаби бобо ба қанда шудан оид мегафт.

Ором шавед, — табассум мекард набера. — Назар ба афсонаҳои дерин, ки бобою бобокалонҳо аз бобою бобокалонхояшон шунда ва онҳоро ба авлод гуфта омадаанд, аввалин одам Ҳазрати Одам ҳисобида мешуд ва баъд аз қабулгари чапи Одам ҷуфти ӯ офарид Офаридгор. Дуруст? Лекин дурустӣ ва ҳаққонияти ин исбот шудааст ё не?

— Хӯш, ҳаққонияти аз маймун пайдо шудани инсонро илми ту исбот кард?

— Илми ман не, илми ҷаҳонӣ исбот кард. Ким-кай.

— Модоме ақдои мо маймун, чаро он маймунҳое, ки дар телевизор мебинем, дар зоопаркҳо мебинем, ба ҳоли худ монданд? Чаро имрӯз маймунҳо ба одам табдил намебанд?

— Яку якбора не, дар зарфи миллионҳо сол, бо тақозои шароити таърихӣ, маймун ба инсон табдил ёфт, бобо. Ва боз бо тақозои

шароити ба худ хоси таърихӣ қисме аз маймунҳо ба маймунҳои худ монданд. Дарвинизм таълим медиҳад...

— Ту дарвинизм-ҳарвинизми худ мон. Ман ба ин гуна ақидаҳо бовар намекунам.

— Ба Бедил-чи? Ба Абдулқодири Бедил.

— Ба Абдулқодири Бе-

ОДАМ ВА МАЙМУН

Нешиханд

дил? — Вай меғӯяд, «Пеш аз он ки одамии одам шавад, бӯзӣ на буд».

Бобо лаҳзае ба фикр рафт. Набера инро таври худ фаҳмид ва гумон кард, тираш, ки бехато ба нишон расид, бобо сари калоба гум намуд.

— Гап занед, аз маймун пайдо шудани одамро бобокалонҳои худӣ мо низ таъкид накарда будаанд?

меғӯяд одамро маънавият, илм, тарбия — «одам» қард, муҳити маънавий ба одамии табдил дод, дар акси ҳол бӯзӣнаро мемонд!

— Бобо...

— Ту ба Дарвинбобот содиқ мон. Маро ба ҳолам гузор.

Аз байн чанд рӯз гузашт. Набераи аз илми ҷаҳонӣ огоҳ ҳеҷ гумон надошт бобои яқрав, ниҳоят, аз фикри худ гашта, ба дурустии ақидаи

донишмандони аврупоӣ тан медиҳад. Дарвин беҳуда олимӣ ҷаҳонӣ нест!

Дехқони хокпош телевизор тамошо мекард. Набераи олимшавандаш дар компютер чизе сабт менамуд. Нохост дарро кушод ва:

— Дурустии фикри ту исбот шуд, — гуфт бобо. Набера ба ғушояш бовар намекард. Бобо давом дод:

— Дарвин дуруст меғуфтааст. Мани кӯтоҳақл ҳам Бедилро нодуруст мефаҳмидам.

— Чӣ боис шуд, аз ақидаи худ гаштед? — набера хайрон.

— Телевизор. Консерт, ки намоиш медиҳанд. Кай, хез.

Бобою набера ба ҳонаи телевизордор даромаданд. Дар қадоме аз шабақаҳо писару духтарон, зану мардҳои нимуҷури тахти қадом як мусиқии замонавии Ғарб ба таври худ рақс мекарданд. Гирев, наъра, чиррос, нола ва фарёд ба ҳам омехта, ҷасту ҳези рақосонро шиддат мебахшид.

— Базми маймунҳо, — бадард табассум намуд бобо.

— Намое аз ба асл баргаштани инсонҳо. Ту ҳақ баромадӣ, набераҷон. Ман — таслим!

Ш.МУҲАММАД.

ҲИКМАТҶОИ АБДУЛЛОҶИ АНСОРӢ

Дар хона агар касе ҳаст, як ҳарф бас аст.

Тавонгарон ба симу зар нозанд ва дарвешон қувват аз қисмат созанд.

То ту бар ҷону мол меларзӣ, ҳаққо, ки ба ду ҷав намеарзӣ.

Дар ҳақи дунё чӣ ғӯям, ки ба ранҷ ба даст оранд ва ба заҳмат нигоҳ доранд ва ба ҳасрат бигуздоранд.

Агар дорӣ, бигӯ ва агар надорӣ, дурӯғ магӯ.

Ба орият нозидан кори занон аст, аз дидаи ҷон дидан кори мардон аст.

Меҳр аз қисса бардор ва ба забон неҳ, меҳр аз дирам бардор ва бар имон неҳ.

Диле ба даст ор, ки кор он аст.

Агар бар ҳаво парӣ, мағас бош ва агар бар рӯйи об равӣ хас бош, диле ба даст ор то касе бошӣ.

Аз ғаммоз чашми вафо мадор.

Саре, ки дар ӯ сучуд нест, сафча беҳ аз ӯ ва дасте, ки дар ӯ ҷуд нест, кафча беҳ аз ӯ.

Сирри худ ба зан магӯ.

Ба ноозмуда кор мафармой.

Шариатро тан шумур ва тариқатро дил, ҳақиқатро ҷон.

Дӯстонро аз айбашон огоҳ кун.

Аз дӯст бо як ҷабр ва хато қарона ма-гир.

Ба айби худ бино бош.

Бо душман машварат макун.

Хушхӯй бош, то ба ҳар диле биёмезӣ.

Узр бисёр хостан бемурувватӣ аст, узр қабул накардан беғуфтуватӣ аст.

Дӯстро он шояд, ки дар вақти ҳашм бар ту бибашояд.

Айб, ки дар шумост, дигаронро маломат мекунед, доди тоат надода даъ-вон қаромат мекунед.

Ҳиммат баланд дор, то ба ҳар ҳасисе наёмезӣ.

Ҳама айшҳо дар бейашӣ аст, ҳама та-вонгариро дар дарвешӣ аст.

Таҳияи
Ҳамидҷон ҲОМИДИ.

«Овози тоҷик» — овози шумо!

ДАЪВАТ МЕКУНЕМ, КИ...

Ҳамзабонон! Дастӣ ҳамдигарро гирифта ба-рои поси забони ноби тоҷикиамон, ки шарафи мост, бояд бикушем. Соли сипаришуда низ дар саҳифаҳои гуногуни шабақаҳои иҷтимоӣ сари ин масъала баҳсҳо мерафт, бисёриҳо бо дилсӯзӣ дастгирӣ қардани рӯзномаро баён мекарданд, аммо бо боварӣ гуфтан мумкин, ки онҳо худашон ба рӯзнома обуна набуданд. Шоира Ғулоӣ Ҷӯрабоева дуруст мушоҳида ва пешниҳод карда буд. Дар бисёр маврид мил-латдӯстон, фарҳангдӯстдорони мо сари ин масъала зиёд хушбаёнӣ мекунанду аммо худа-шон ба газета обуна намешаванд. Хонданибоб намудани рӯзнома масъалаест, ки бояд ҳаياتи тахририят ва муаллифону муҳбиронаш сари он дурусттар биандешанд.

Рӯзнома бо рӯҳи тоза ва лоиҳаву гоҳҳои нав дар соли нави омадаистода фаъолияти худро идоме диҳад, хеле хуб хоҳад шуд. Мо, аъзои кафедра пураи барои обуна шудан кӯшиш ме-кунем. Ҳамаи ҳамзабононро ба он даъват ме-кунем.

Рамазон АБДУЛЛОЕВ,
раиси Маркази маданияти тоҷикони
вилояти Сурхондарё,
мудири кафедраи филологияи тоҷик ва
забонҳои шарқи Донишгоҳи давлатии
Тирмиз.

НОМАИ АЙНӢ БА РАҲИМӢ

(Аввалаш
дар сах. 7).

Афсӯс хӯрд, ки Раҳимӣ ба-рин шоири тавано ӯро дуруст нафаҳмида ва дар ҳолати из-тироб ба ирсоли ҷунин як ба-рқияи дурӯдароз иқдом гузош-тааст. Чӣ илоҷ, модоме вай телеграмма роҳӣ кардааст, бояд бо мактуб ҷавоб навишт. Дар таърихи 29 мартӣ соли 1937 вай ба унвони Раҳимӣ мактуб навишт. Эътирози Ра-ҳимиро аз ҷиҳати илмӣ беасос ва ҳилофи қридаи тасвири бадеӣ ҳисобид. Дар баробари ҳамаи нуқтаи назари худро доир ба принсипи офариниши образи бадеӣ ва типсозӣ баён намуд. Дар номаи ҷавобии ус-тод, аз ҷумла, гуфта мешавад: «Ман агар монанди Раҳими Қанд падар меоштам, фаҳр мекардам. Падари ман ҳам одами фақир буд, аммо ба дари ҳонаи касе хизмат накар-

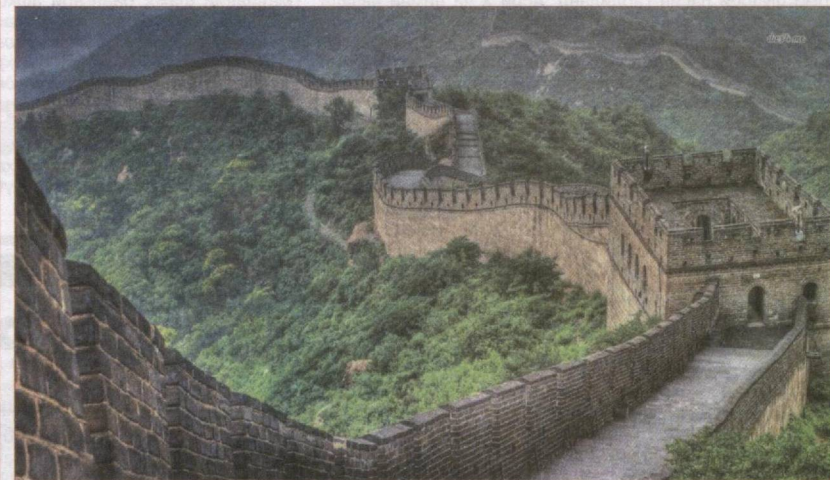
дааст. Аммо, бечора, падари шумо мачбур буд, ки ҳар шаб ба ҳар кас ба музди ноарзан-дае хизмат кунад ва ба ҳамаи ин шикамаш ҳам сер нашавад. Падари шумо дар он ҳикоя аз қатори қаҳрамонҳои мусбат (положительный) мебошад. Ду-руст аст, ки гуфтаанд: «мисли ин одамҳо дар он замонҳо бисёр буд». Бинобар ин аст, ки падари шумо ба шарафи намоёнда шудан ба ҳамаи гуна одамҳо расид. Агар мисли ин одамҳо бисёр намебуд ва он тип махсусан падари шумо ме-буд, ман ҳеҷ гоҳ дар он хусус-чун наменавиштам. Нависанда бояд типҳои одамони бисёр-ро диҳад, на шахсони мунха-сир дар фардро... Нависанда ҳар чизеро, ки аҳамияти иҷти-моӣ дошта бошад, навишта метавонад. Падари шумо санъаткори он замон буд. Аҳволи ӯ назари ҷамъияти фе-одалӣ ба аҳли санъат ва ҳу-бӣ нишон медиҳад. Нави-

сандае, ки дар мавзӯҳои таъ-рихӣ менависад, бояд ба ҳар табақа намоёндоҳа нишон ди-ҳад... Хайрият, ки падари шумо аз ҷумлаи қаҳрамонҳои мусбат аст. Агар фарз кунем, ки манфӣ ҳам мебуд, агар рост меомад, менавиштам».

Тавре нақл мекунанд, шоир М.Раҳимӣ аз фиристодани ба-рқия ва аз он ки устодро но-дуруст фаҳмидааст, саҳт хичо-лат шуд. Баъд бо вай муноси-бати самимонаи пештарро барқарор наму. Номаи устод ба Раҳимӣ бошад, як намунаи воситаи равобити эҷодӣ, дар ин мисол, воситаи таълим ва сабақомӯзӣ ба адибони ҷавон арзёбӣ гашт.

Дар байни материалҳои бойгонии Муҳаммадҷон Ра-ҳимӣ мактуби устод Айнӣ дар таърихи 29 мартӣ соли 1937 ба унвони ин шоири зиндаёд арзиши бештар дорад.

М.ШОДИЕВ.

Девори Чин дар ҷаҳон дарозтарин девор аст. Ин яке аз қойҳои азими ҷолиби диққати ҷаҳон ва намунаи таъсирбахши меъморӣ қадимии мушофавӣ мебошад. Девори Бузурги Чин дар тӯли садҳо километр дар байни заминҳои ноҳамвор ва кӯҳҳои баланд печутоб хӯрдааст.

Дар ҳама қитъаҳои он, бидуни истисно, сайёҳон аз манзараҳои бошукӯҳ баҳравар мешаванд. Аз ин рӯ таъҷубовар нест, ки Девори Чин ба рӯйхати Ҳафт муъҷизаи нави ҷаҳон дохил карда шудааст. Он инчунин яке аз қойҳои мероси ҷаҳонии ЮНЕСКО-и Чин мебошад.

Дар бораи Девори Чин дурӯдароз суҳан рондан мумкин. Ин ҷоест, ки ҳангоми сафар ба Чин хатман бояд рафт. Шояд возеҳтарин даъват ба зиёрати Девор аз қалами Раис Мао садо дода бошад: «То ба Девори Бузурги Чин нарасед, шумо қаҳрамон нестед». Ба таври маҷозӣ, ин маъ-ноӣ «баргараф қардани мушқилот барои расидан ба ҳадаф» -ро дорад.

Дар як рӯз танҳо ба як қитъа 70 ҳазор нафар меҳмон ташриф меорад. Аз он вақте, ки Девори Бузурги Чин барои мардум ҳамчун ҷозибай сайёҳӣ боз шуд, садҳо миллион сайёҳон қойҳои гуногуни онро тамошо кардаанд. Қитъаи Бадалининг аз ҳама серодамта-рин ҳисобида мешавад (танҳо дар соли 2001-ум 63 миллион нафар ташриф овардааст).

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Сенати Кенгаши ва Ўзбекистон
Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тоҷик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир

Шерпӯлод ВАКИЛОВ

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба:
рузҳои чоршанбе ва шанбе чоп
мешавад.

Рӯзнома дар компютерхонаи идора
ҳарфчинӣ ва саҳифабандӣ гардида.

Ҳамаи насли бадеӣ, очерку мақола аз 5 саҳифаи ҷои ду интервалӣ ва
шояр аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба
мақбулҳои интиҳобшуда ҷавоб намегардирад.

Рӯзнома 25 июли соли 2008 дар Оҷонсии матбуот
ва ахбороти Ўзбекистон таҳри раҳими 0003 ба рӯйхати
прифти гузашта.

Индекси нашр — 170. Фармони 2 Г-1135 Адади
нашр 662 ҳаҷм 4 музъи ҷои. Усули нашр — офсет,
андоза А-2.

Ҳисоби сурати мо дар бонк:
Ҳ/С 20212000300101767001, МФО
00417. Филиали Автотранспорти
бонки ДСТ-и «САКА»
дар шаҳри Тошканд.

Муҳаррири навбатдор:
М. Шодиев.

Мувофиқи ҷадвал — 21.00
Ба ҷоп супурда шуд — 22.20

Нишони мо:

100000 ш. Тошканд,
кўчаи Матбуотчилар, 32.

Телефонҳо: қабулгоҳ — 233 - 82 - 83;
Котибот 233 - 83 - 35. Факс: 233-57-30.
сайт http://ovozitj.uz/, e-mail:
ovozitj@mail.ru, ovozitj@list.ru
Индекси обуна 170.

Матбааи таърихӣ Ширкати саноатӣ «Шарқ».
Нишони қорған: кўчаи Буюк Турон, ҳонаи 41.